

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 16. OŽUJKA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 212

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

Hrvati u Vojvodini sve stariji **DEMOGRAFSKI KRAH?**

INTERVJU

Reorganizacijom do
boljeg funkcioniranja

SLAVICA PEIĆ

HRVATSKI MAJUR, 1996.

FOTO: FRANJO ROMIĆ

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.

List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Trendovi

Podaci su neumoljivi. Populacija Hrvata u Srbiji sve je malobrojnija i u prosjeku sve starija. Prosječna starost Hrvata u Srbiji je 45,3 godine, što znači da su, demografskom terminologijom rečeno, u stadiju duboke demografske starosti. Udio mladih, do 19 godina, pa i srednjih generacija, u odnosu na druge narode je među najnižima, a udio starijih od 60 godina među najvišima.

Ne samo tendencija sve manjeg broja djece u obitelji, već i rat i političke tenzije, pridonijeli su da demografska slika bude takva kakva jest. I ne samo to, u nekim istraživanjima utvrđena je i tendencija Hrvata, da se u mlađoj dobi ne izjašnjavaju nacionalno već regionalno, ili nadnacionalno, ili nikako, dok su u kasnijoj dobi spremniji nacionalno se očitovati.

»Tamna« demografska slika već dugo je tema među više-manje svim europskim narodima, no ipak, manjinski položaj i ne mali broj nacionalno-manjinskih prava, koji se vezuju uz određeni postotak prisutnosti manjine u ukupnom stanovništvu države, pokrajine, lokalne zajednice, upozoravaju kako negativni demografski trendovi mogu imati utjecaj i na ostvarivanje određenih prava.

No, što s time? Tko ili što može utjecati na demografske trendove? Poboljšanje uvjeta života u cijeloj državi i odnosa spram manjina zasigurno bi djelovali pozitivno, ali što mogu učiniti institucije i organizacije same nacionalne zajednice? Ukoliko i ne mogu zaustaviti ili preokrenuti trendove, zasigurno bi demografski podaci uz uvažavanje socioloških, socijalno-psiholoških i politoloških pokazatelja stanja hrvatske zajednice trebali biti osnova na kojoj će se graditi strategija razvijanja školstva, informiranja i profesionalnih kulturnih institucija.

J. D.

Posjet predsjednika HNV-a vijećnicima i udrugama u Somboru

Obrazovanje i informiranje najozbiljnija i najnedorečenija oblast

Svi sudionici sastanka zahvalili su predsjedniku HNV-a na ponuđenoj suradnji, uz opaske da se nijedan segment kulture, niti jedna udruga ne smiju favorizirati, nego da o svemu treba ravnopravno voditi brigu

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat* sastao se s predstavnicima udruga iz Sombora i gornjeg Podunavlja, u okviru plana obilaska vojvođanskih regija, u kojima žive Hrvati. Sastanak se održao 6. ožujka u prostorijama HKUD »Vladimir Nazor«.

Sastanku su prisustvovali predstavnici HKUD »V. Nazor« iz Sombora – predsjednik *Šima Raič* i dopredsjednici *Marija Šeremešić* i *Pavle Matarić*, te tajnik *Antun Knežević* – zatim dopredsjednik HNV-a za gornje Podunavlje i zamjenik predsjednika KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora *Stipan Šimunov*, član Izvršnog odbora HNV-a i počasni predsjednik HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega *Joza Kolar*, te vijećnik HNV-a dekan i župnik *Josip Pekanović*.

Tijekom razgovora iskristalizirale su se tri osnovne teme, za koje bismo mogli reći da su veoma bitne za sve Hrvate u Vojvodini, a to je priprema za izbore u HNV-u, suradnja HNV-a sa institucijama i uvođenje hrvatskog jezika u škole i medije u Somboru i gornjem Podunavlju.

Sudionici sastanka suglasili su se s već potvrđenim zapažanjem, kako se HNV prečesto bavio sa samim sobom, da je bilo niz nepravilnosti u radu, ali da je i došlo vrijeme da se HNV okrene onome za što je i osnovan, a to je rad za dobrobit hrvatske zajednice. Branko Horvat očekuje suradnju vijećnika iz Sombora, koji su se, prema njegovoj ocjeni, i do sada veoma korektno ponašali, da potpomognu rad tijela HNV-a, kako bi ovo tijelo na pravi način funkcioniralo do izbora pa i dalje. Predsjednik je također pozvao vijećnike da u što skorije vrijeme dostave primjedbe na Statut, kako bi se što prije usvojile izmjene i dopune Statuta.

Kako bi se kvalitetno pripremili za sljedeće izbore u HNV-u, sve udruge će dobiti Prijedlog zakona o izborima i ovlaštenjima nacionalnih

vijeća nacionalnih manjina, te je potrebno u što skorije vrijeme očitovati se po istom. »Suradnja HNV-a s hrvatskim udrugama i institucijama do sada nije baš bila dobra, a ovakav sastanak nije održan još od kako je mr. sc. *Josip Ivanović* bio predsjednik«, rekao je *Šima Raič*.

Mišljenje je svih nazočnih, kako je udrugama potrebna suradnja s HNV-om, da ih HNV podržava moralno i ekonomski, da financira određene projekte i zastupa ih na natječajima i sl. Branko Horvat je u nastavku sastanka ponudio punu suradnju na ostvarenju prava Hrvata na ovim prostorima.

Obrazovanje đaka na hrvatskom jeziku je najozbiljnija, ali i najnedorečenija oblast. Resor obrazovanja u HNV-u nije ni kadrovski pokriven, što stvara još veće poteškoće, ocijenjeno je na sastanku. U Općini Sombor hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture izučava se u B.Bregu, B.Monošturu, kao i u jednom odjelu gradske škole. Razlozi za mali broj đaka u Somboru su, čulo se tijekom sastanka, u tomu što Hrvati nisu koncentrirani u jednom dijelu grada, zatim u velikom broju mješovitih brakova, te u nedovoljnoj osviještenosti pri konzumiranju

svojih prava. Ocijenjeno je, kako bi bilo uputno što prije zatražiti službenu uporabu hrvatskog jezika u Općini Sombor. Što se tiče medija, Hrvati u Somboru nemaju svoj list, niti stranicu u »Somborskim novinama«, niti radijsku emisiju na hrvatskom jeziku. O tim pitanjima potrebno je što prije razgovarati s predsjednikom Općine Sombor.

I na koncu, svi sudionici sastanka zahvalili su predsjedniku HNV-a na ponuđenoj suradnji, uz opaske da se nijedan segment kulture, niti jedna udruga ne smiju favorizirati, nego da o svemu treba ravnopravno voditi brigu.

Marija Šeremešić

Predsjednik HNV-a: Branko Horvat sa Somborcima

SADRŽAJ

Koordinator Koordinacije vijeća nacionalnih manjina László Józsa

Imamo prostora za zajednički nastup8,9

Demografska kretanja u Vojvodini

Hrvati među najstarijima16,17

Knjige Ilije Žarkovića predstavljene u Golubincima

Plod dugogodišnjeg sakupljačkog rada34

Davor Prčić, hokejaš na travi

Veliki uspjeh i neizvjesna budućnost43

Dujizmi

- *Djeca su slatka samo dok jedu slatkiše.*
- *Da nisam išao u školu, ne bih zavolio jednu jedinicu.*
- *Nitko ne kasni na završetak sastanka.*

Sjednica IO HNV-a

Malo novca za rad hrvatskih udruga

Dobivena sredstva po natječaju, koji je raspisalo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, u iznosu od 500.000 dinara nisu dovoljna za funkcioniranje 16 udruga

Sjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je 10. ožujka u Subotici. Razmatran je način raspodjele finansijskih sredstava za projekte hrvatskih udruga dobivenih temeljem natječaja, a sjednici su nazočili predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić, članovi Izvršnog odbora Antonija Čota, Mato Groznica i Joza Kolar, kao i predsjednik HNV-a Branko Horvat. Ravnateljica OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu Stanislava Stantić Prčić, također je nazočila na sjednici, zbog razmatranja točke o seminaru hrvatskoga jezika i

književnosti za nastavnike i profesore iz Vojvodine, koji će se održati u Vinkovcima.

Prema riječima Slavice Peić, na sjednici Izvršnog odbora je izraženo nezadovoljstvo i razočaranost iznosom svote koju hrvatska zajednica dobiva posredstvom natječaja od pokrajinske vlade i Vlade Republike Hrvatske.

»Dobivena sredstva po natječaju, koji je raspisalo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, u iznosu od 500.000 dinara nisu dovoljna za funkcioniranje 16 udruga koje su konkurirale na ovaj natječaj. Bilo je teško usvojiti i prijedlog za raspodjelu sredstava dobivenih od Vlade Republike Hrvatske po javnom pozivu za kandidiranje projekata, jer su odobrena mala finansijska sredstva, a na natječaj je stiglo 48 projekata«.

Na sjednici je konstatirano i kako porezi i doprinosi na primanja nekih od dužnosnika Vijeća nisu plaćeni za 2005. i 2006. godinu, a Izvršni odbor je donio odluku da se u roku od šest mjeseci plate te nepodmirene obveze.

Slavica Peić kaže, kako je na održanoj sjednici razmatran i prihvaćen poziv Hrvatske matice iseljenika, koja 23. i 24. ožujka u Vinkovcima organizira seminar hrvatskoga jezika i književnosti za nastavnike i profesore koji u Vojvodini predaju na hrvatskom jeziku, te je u tijeku organiziranje odlaska nastavnika i profesora na ovaj seminar.

Z. S.

Obilježavanje Dana hrvatske zajednice u Republici Srbiji

Svečano na blagdan sv. Josipa

Hrvatska zajednica je prošle godine, 19. ožujka, u tadašnjoj Srbiji i Crnoj Gori po prvi puta obilježila svoj službeni blagdan

U okviru proslave Dana hrvatske zajednice u Republici Srbiji, Hrvatsko nacionalno vijeće će prirediti domjenak u subotu 17. ožujka u Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« s početkom u 11 sati u povodu blagdana sv. Josipa. Na svečanost su pozvani svi vijećnici HNV-a i ugledni gosti.

U povodu obilježavanja Dana hrvatske zajednice u ponedjeljak 19. ožujka bit će postavljen barjak hrvatske zajednice na Gradskoj kući u Subotici.

Hrvatska zajednica je prošle godine, 19. ožujka, u tadašnjoj Srbiji i Crnoj Gori po prvi puta obilježila svoj službeni blagdan, blagdan sv. Josipa, zaštitnika Hrvata, kada je također po prvi puta postavljen barjak hrvatske zajednice na Gradskoj kući u Subotici i trajno u Velikoj vijećnici.

Blagdan sv. Josipa je prema odluci Hrvatskog nacionalnog vijeća jedan od četiri blagdana koje obilježava nacionalno-manjinska zajednica u Republici Srbiji.

Z. S.

Međunarodna biskupska konferencija u Subotici

Priprema za posjet Rimu

U Subotici je ovoga tjedna, od 12. do 14. ožujka, zasjedala Međunarodna biskupska konferencija sv. Ćirila i Metoda. Bilo je to redovito proljetno zasjedanje MBK, no, kako se biskupi spremaju za skorašnji posjet »ad limina« (u Katoličkoj crkvi su biskupi dužni svakih pet godina posjetiti Rim i dati izvješće o svojim biskupijama), konferencija je protekla u znaku te finalne priprave. Posjet Rimu planira se iza Uskrsa, a očekuje se da će biskupi održati još jednu proljetnu konferenciju nakon povratka iz Rima. Osim pripreme za posjet Rimu, na dnevnom su se redu zasjedanja našli i tekući problemi, koji su redovite teme svake konferencije, kao što su izvješća, planovi i aktualnosti.

Članovi Međunarodne biskupske konferencije su nadbiskup i metropolita beogradski mons. *Stanislav Hočevar*, koji je i predvodio konferenciju, zatim apostolski nuncij iz Beograda mons. *Eugenio Sbarbaro*, biskup subotički mons. *Ivan Penzes*, biskup zrenjaninski mons. *László Húzsvár*,

nike ove konferencije pozdravio je subotički biskup mons. *Ivan Penzes*, dok se na kraju misnog slavlja nazočnima obratio župnik župe sv. Roka preč. *Andrija Anišić*, koji je izrazio zadovoljstvo i zahvalio sudionicima Međunarodne biskupske konferencije, kao i braći svećenicima. U svom obraćanju istaknuo je kako je ovo bila velika svečanost i čast za ovu župu, jer se na jednom mjestu okupio tako veliki broj biskupa, nadbiskup i papinski nuncij. Ovome misnom slavlju nazočili su i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš*, kao i brat *Richard* iz Táize-a. Cijelo misno slavlje prenosio je Radio Marija, te su i vjernici u svojim domovima mogli sudjelovati na ovom svečanom slavlju.

Ž.V.

Iz propovijedi

»Bog je tako stvorio ovaj predivni svijet harmonije, da je najmanji djelić kozmosa u službi čitavog kozmosa i čitav kozmos je u službi najmanjeg djelića kozmosa. Crkveni Oci kažu da je Bog dao sliku Crkve, već stvaranjem ovoga svijeta. U tom velikom predivnom kozmosu i makrokozmosu iako su i veliki i mali sustavi, postoji tako savršena harmonija da ova velika različitost, ne vodi u konflikt, nego u komplementarnost. Što bolje funkcionira najmanji djelić čitavog kozmosa, toliko bolje može funkcionirati čitav kozmos. Zato i mi koji smo dio toga velikoga stvorenoga svijeta i kao ljudi, kao razumna bića, koji smo opečaćeni posebnim darom da smo slični Bogu, mi imamo u tom kozmosu još posebnu ulogu. Da možemo o svemu tome ne samo razmišljati, razmatrati i konstatirati, nego smo i mi pozvani da tako povezani živimo kako bismo mogli unaprijediti najbolje kod svakog pojedinca«.

Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić o događanjima u stranci

Odlučan zaokret

DSHV će ubuduće biti poput svih ostalih stranaka glede unutarnje organizacije i poštivanja stranačke stege

Na zajedničkoj sjednici Vijeća i Predsjedništva DSHV-a, održanoj 6. ožujka, ova stranka je »napravila odlučan zaokret, što govori da će DSHV ubuduće biti poput svih ostalih stranaka glede unutarnje organizacije i poštivanja stranačke stege«, kazao je predsjednik stranke *Petar Kuntić*.

Na toj je sjednici Vijeće, kao najviše tijelo stranke između dvije sjednice Skupštine, skupa s Predsjedništvom donijelo niz značajnih odluka, ali i niz kadrovskih promjena. Najznačajnija od njih je smjena i isključenje iz stranke jednog od pet potpredsjednika *Dorđa Čovića*. Istodobno stranka je uputila zahtjev i Izvršnom Vijeću AP Vojvodine za smjenu Čovića s dužnosti zamjenika i pomoćnika vojvođanskog tajnika za nacionalne manjine, upravu i propise, mjesta koje je pripalo stranci temeljem izbornih rezultata na posljednjim pokrajinskim izborima.

KADROVSKE IZMJENE: Već na samom početku sjednice temeljem Statuta stranke kooptirani su novi članovi Predsjedništva i Vijeća umjesto umrlih, onih koji su dali ostavku ili ne dolaze na sjednice. U Predsjedništvo su kooptirani dipl. pravnik *Antonija Čota* iz Sombora i ing. *Antun Lulić* iz Subotice, a u Vijeće ekonomist *Marinko Jadrijević* iz Subotice, dipl. politolozi *Dragan Jurakić* iz Vrbasa i *Ivan Karan* iz Stanišića, te poduzetnik *Mato Matarić* iz Sombora.

Donesena je i odluka kojom se s dužnosti u upravnim odborima, nadzornim odborima, savjetima i komisijama smjenjuju članovi »frakcije« *Antun Merковиć*, *Dragan Hupko*, *Ernest Mutnjaković* i *Josip Jaramazović*, a

na njihova su mjesta predloženi *Ivan Ivković*, *Ivandečić*, *Josip Petreš*, *Damjan Raguž* i *Miko Željko*.

Obrazlažući donesene odluke, Petar Kuntić kaže: »Već je više puta DSHV imao problema s frakcionskim djelovanjem i uspio je nositi se s time. Naime, svatko ima pravo na sjednicama Vijeća, Predsjedništva i podružnica iznijeti što misli i onda kad to odudara od aktualnih zamisli aktualnog čelništva stranke, međutim usvojeni zaključci i odluke moraju se poštivati. Ne može se ići oko van legalno izabranih Predsjedništva i Vijeća, sazivati i organizirati sastanke po privatnim kućama i restoranima s ciljem da se uzdrma sadašnje rukovodstvo. Takvo frakcionsko djelovanje ne dopušta niti jedna stranka, neće niti DSHV. Na žalost, Čović je u posljednjih mjesec dana bio u jednoj takvoj opciji i spominje se kao vođa frakcionske skupine, koja je na sve moguće načine pokušala, prvo širenjem lažnih informacija o trošenju novca, zatim izjavama o netransparentnosti rada u stranci, nanijeti štetu ugledu DSHV-a. Sve smo to mogli raspraviti na sjednicama Predsjedništva i Vijeća, i doista, kad su Čović i četiri člana Predsjedništva zakazali izvanrednu sjednicu posvećenu unutarnjoj organizaciji u stranci vidjelo se kako zapravo nekih velikih nesporazuma nema i da se sve to može riješiti. Međutim, na samoj sjednici odmah je zatražena smjena potpredsjednika *Josipa Gabrića* i vidjelo se zapravo kako se ide na rušenje cijelog rukovodstva. Nitko nije nesmjernjiv, ali to se mora provesti kroz legitimne institucije a to su Predsjedništvo i Vijeće kao najviše tijelo između dvije sjednice Skupštine«.

KRIVI PUT: Prema riječima Kuntića, obraćanje javnosti prije rasprave u samim institucijama je vrlo krivi put koji je nanio dosta štete DSHV-u, »upravo sada kad nam je porastao ugled poslije izbora. Po prvi puta se, poslije duže vremena postavlja pitanje s kime ćemo mi na lokalne izbore, u Subotici i Somboru prije svega. Hoće li biti nekih promjena, hoćemo li ostati pri starom koalicijskom partneru. Postali smo politički čimbenik zahvaljujući uspjehu na izborima i sada je doista neočekivano da imamo problema unutar same stranke. Pitam se samo, što bi bilo da smo izgubili izbore«, kaže Kuntić te zaključuje kako »nije poanta u radu niti unutarnjoj organizaciji, već u tome što su nekome porasli apetiti i htjeli su izvaninstitucionalno rušiti legalno izabrano čelništvo stranke na Skupštini«.

Kuntić je dodao kako je na sjednici, u cilju što kvalitetnijeg rada stranke, donesena odluka da se odredi portparol stranke kao jedina ovlaštena osoba za komunikaciju s medijima, te je izabrana komisija u sastavu *Josip Gabrić*, *Ivan Karan*, *Antonija Čota*, *Dužo Runje* i *Bela Ivković*, koja će izraditi nacrt nedostajućih akata predviđenih Statutom.

J. D.

Priopćenje HBŠS-a

Tiho asimiliranje

Predsjednik »Hrvatsko Bunjevačko Šokačke stranke« *Blaško Temunović* uputio je priopćenje u kojem se, među ostalim, kaže kako je Predsjedništvo ove stranke zaključilo kako je »neshvatljivo i neprimjereno u demokratskoj praksi Europe da stranke većinskog naroda biraju odabrane predstavnike manjinskih zajednica«. Stranka podsjeća da je prilikom donošenja novog Ustava, ukazivala kako je izostavljeno pravo manjinskih zajednica na

participiranje u parlamentu bez utjecaja drugih dominantnih stranaka. »Da Hrvati nisu dobili mogućnost ovako sumnjivog sudjelovanja u Skupštini ne bi došlo do neprirodnog i po nama nelogičnog glasanja za rezoluciju o Kosovu u kojem smo trebali biti neutralni kao npr. druge manjine a ne zlouporabljani protiv druge manjine. U svemu ovome je nejasan stav Demokratske stranke koja je imala mogućnost zastupati interese manji-

na prilikom donošenja novog Ustava, ali se opredijelila za drugu opciju tihog asimiliranja i ušutkavanja predstavnika manjina pokazujući Europi da su manjine formalno zastupljene a u stvari služe kao glasački stroj i da se samo radi o deklarativnim pravima« navodi se u priopćenju i dodaje kako su ove primjedbe upućene Organizaciji za Europsku sigurnost i suradnju, Helsinškom odboru za ljudska prava i Vijeću Europe, sa zahtjevom da nacionalne manjine u Republici Srbiji dobiju pravo na neposredno participiranje u Republičkom parlamentu. ■

Predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća László Józsa izabran je nedavno za koordinatora Koordinacije vijeća nacionalnih manjina. Tu je dužnost do sada obnašala predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća Ana Tomanova-Makanova, a László Józsa će je obnašati sljedećih godinu dana.

► **Kako funkcionira Koordinacija nacionalnih vijeća i kakva je suradnja između njih?**

To je neformalno tijelo, odnosno vid samoorganiziranja nacionalnih vijeća. Ova naša suradnja datira iz vremena kada smo svi mi bili vrlo svježe osnovani. Zaključili smo kako je potrebno imati neku vrstu koordinacije i zajednički nastup. Dakako, ne bezuvjetno, ne u svim prigodama i po svim pitanjima, jer posebnosti i razlika ima među nacionalnim zajednicama, pa tako i među nacionalnim vijećima. S druge strane, mi imamo zajedničkih problema, imamo prostora za zajednički nastup, tako da je ovakva vrsta labave koordinacije svakako poželjna i potrebna i ona se održala bez obzira na činjenicu što je i Vlada Srbije naknadno konstituirala Savjet za nacionalne manjine, a prije nekoliko mjeseci slično je tijelo osnovano i na razini Pokrajine. Međutim, kako je to nešto službenije, mi smo ipak zaključili da je ponekad dobro sjesti i razgovarati o zajedničkim problemima i bez nazočnosti dužnosnika iz republičke i pokrajinske vlasti.

► **U tom kontekstu, što će biti vaši prioriteti?**

Prioriteti su postali evidentni time što izvršna vlast u ovoj zemlji, bilo da se radilo o razini bivše savezne države, bilo da se radilo o razini sada već upokojene zajednice država, bilo da se radi o naknadno osamostaljenim republičkim tijelima, nije smogla snage i energije napraviti propis na temelju kojeg bi se obavio izbor novih sastava nacionalnih vijeća nakon isteka njihovih mandata.

► **Zbog čega se odugovlači s time?**

Vjerujem da tu nikakve zle namjere nije bilo, međutim, ne sasvim precizne političke procjene – da. Kada smo s dužnosnicima razgo-

Koordinator Koordinacije vijeća nacionalnih manjina László Józsa

Imamo prostora za zajednički nastup

Sada smo i mi još uvijek u »mišolovci«, jer trebamo sačekati odgovarajućeg komunikacijskog partnera, a to je Vlada

Razgovor vodila: Slavica Mamužić

varali o ovome, uvijek sam isticao u prvi plan kako je mnogo bolje imati propis na temelju kojeg će se moći blagovremeno održati izbori, nego nemati ih. Na koncu smo dospjeli u fazu u kojoj se bivša državna zajednica raspala, kada je došao ustavotvorni proces i kada je na temelju novog Ustava trebalo održati nove izbore, a zbog novih izbora mi još uvijek nemamo parlament koji bi funkcionirao, niti imamo izabranu Vladu. Ova se situacija ne može ničim opravdati osim jednom ne baš sasvim sretnom političkom procjenom, kako to nije toliko važno pitanje da bi se time republička administracija trebala baviti u razdoblju u kojemu je doista bilo i važnijih pitanja.

► **Hoće li to biti jedno od prioriteta pitanja Koordinacije?**

Apsolutno, to će nam biti prva stvar. Sada smo i mi još uvijek u »mišolovci«, jer trebamo sačekati odgovarajućeg komunikacijskog partnera, a to je Vlada. Novoj Vladi trebamo objasniti da može izabrati između dvije mogućnosti – ili će pustiti u parlamentarnu proceduru Zakon o nacionalnim vijećima, koji treba sadržati tri glavna elementa: tematiku izbora, detaljne odredbe o ovlastima i odredbe o financiranju aktivnosti nacionalnih vijeća. Postoji i druga mogućnost – da Vlada uredbom preuzme na sebe hitan zadatak donošenja izbornih pravila. I to je pravno-tehnički moguće, bitno je da se to što prije uradi.

► **Koji Vi način izbora preferirate – elektorski ili s biračkim spisovima?**

Po našim generalnim shvaćanjima, bilo političkih elita na strani

većinskog naroda, bilo političkih elita koje su osnovane i djeluju u ime manjinskih zajednica, otprilike postoji suglasnost oko toga kako je možda malo ljepše i elegantnije držati neposredne izbore na temelju izdvojenih manjinskih biračkih spiskova. I osobno sam pristaša toga, da se ta mogućnost mora dopustiti Zakonom o izboru za nacionalna vijeća. S druge strane, ipak moram podvući kako ni elektorski sustav nije svetogrđe. Time mislim opovrgnuti neka stajališta, po kojima je to nedovoljno demokratski sustav, koji boluje od manjka legitimiteta. To jednostavno nije točno, jer ako se pogledaju podaci o broju osoba koje sudjeluju u elektorskim procesima, ako to pomnožimo s brojem potpisnika koji daju podršku tim elektorima, onda se dokazuje da legitimitet takvog načina izbora nema nikakvog nedostatka u odnosu na legitimitet manjinskih političkih stranaka u općem izbornom procesu. Svi mi znamo kako stvarna, mjerljiva podrška manjinskim političkim strankama nije mnogo bolja od one koja pruža legitimitet kroz elektorski sustav.

► **Postoji li oko ovog pitanja usuglašenost među nacionalnim vijećima i mogu li manjinske zajednice računati na izborni sustav, s obzirom da on podrazumijeva 60 posto upisanih birača?**

Ta bi alternativa, koja je sada u prometu glede primjene jednog ili drugog izbornog sustava, prema sadašnjem tekstu radne verzije Zakona ovisila o tome za što se zajednica odluči. Ukoliko se najmanje 60 posto birača, koji pripadaju određenoj manjinskoj zajed-

nici, putem dragovoljnog upisa na manjinski birački popis odluči za održavanje neposrednih izbora, tada bi, prema ovoj radnoj verziji Nacrta zakona o nacionalnim vijećima, stupili na snagu neposredni izbori. Dok se to ne dogodi dotle bi važio elektorski sustav. Kod izbora pojedinih nacionalnih vijeća, vjerujem kako bi to moglo pokazati značajne razlike. Pri tome mislim da bi se malobrojne zajednice, koje uvjetno rečeno nemaju što izgubiti upisivanjem na poseban birački popis, vjerojatno odlučile za provođenje takvih izravnih izbora. Međutim, ako gledam neku zajednicu koja je brojnija, stavljanje svog imena na neki popis, koji bi bio isključivo manjinski nacionalno obojen, možda može proizvesti neke negativne refleksije u razmišljanju pojedinaca, koji bi se trebali prijaviti na taj popis. Zbog toga se plašim da kod mađarske zajednice možda ne bismo bili u stanju postići taj rezultat od 60 postotne podrške. Naime, pripadnicima mađarske zajednice ponekad u historijskim vremenima i nije bilo potrebno da se nalaze na nekom popisu da su Mađari, a pretrpjeli su puno negativnih posljedica. Pri tome vrlo nedvojbeno upućujem na atrocitete koji su se dogodili krajem Drugog svjetskog rata. Nažalost, činjenica je da ti negativni refleksi i dan danas rade i djeluju i zbog toga mislim kako bi bilo veliko pitanje bi li se 60 posto odrasle mađarske populacije upisalo dragovoljno na takav popis.

► **Očekujete li da će zakon dopustiti i jedan i drugi izborni sustav?**

Mi ćemo se založiti za to. Pri tome

očekujem otpor od strane izvršne vlasti i očekujem čak otpor možda i od Organizacije za europsku sigurnost i suradnju. Naime, vrlo se dobro sjećam kako je najžešći otpor vis-à-vis neposrednog načina izbora upravo svojedobno pružio OEES iz meni nejasnih razloga. Svi mi, koji smo tada bili u radnoj skupini za izradu manjinskog zakona tijekom 2001. godine, bili smo za ostavljanje te mogućnosti, ali jednostavno vanjski faktor je bio taj koji se tome usprotivio. Posve sam siguran da će Mađarsko

nacionalno vijeće, a tako i veći dio naših kolega iz ostalih nacionalnih vijeća, biti za omogućavanje alternativa. Mislim da je i to demokratski, ako se samoj zajednici ostavi mogućnost da sama izabere koji je prikladniji način izbora. Moram pri tome dodati i kako je samoj državi totalno svejedno koji će se izborni model primijeniti u odnosu na jednu ili drugu manjinsku zajednicu. Primjena ovih izbornih sustava »ne boli« nikoga.

► **Kakva su Vaša iskustva poslije pet godina postojanja**

Mađarskog nacionalnog vijeća i koliko ste zadovoljni financiranjem programa, aktivnosti?

Ako gledamo našu uspješnost i naše mogućnosti da se ukotvimo u javnom životu mađarske zajednice, mislim da su naša iskustva dobra, malo i bolja nego što bi se to dalo očekivati povodom jednog pothvata koji je bez nekog ranijeg iskustva, bez presedana u našoj političkoj praksi. Naime, pojam manjinske samouprave bio je nepoznanica u ovoj zemlji i mi smo još uvijek u nekom pokušnom razdoblju od 2002. godine i donošenja manjinskoga zakona. S druge strane, u mogućnosti sam s radošću konstatirati kako je sustav manjinskih nacionalnih vijeća zaživio. Ali, kada je riječ o financijskim pitanjima, najprije bih razlučio dvije stvari od kojih se jedna odnosi na financiranje administrativnih troškova i uredskog održavanja. Što se toga tiče u 2003. samo smo od pokrajinske vlade dobili podršku, a republička je Vlada kroz republički proračun za 2003. godinu u potpunosti zaboravila na manjinska vijeća. To je predstavljalo odgovornost države i tu nema nikakve dvojbe. Počevši od proračuna za 2004. ipak dobivamo sredstva koja nisu na razini razmetanja, ali jesu na razini normalnog funkcioniranja. Međutim, izdašnost financijske podrške je mnogo skromnija kada je riječ o podršci kulturnim i obrazovnim programima manjinskih zajednica i mislim kako bi bilo potrebno da pokrajinski proračun napravi veće napore u financiranju ovih aktivnosti. Neke od manjinskih zajednica imaju sreću da dobivaju za svoje aktivnosti financijsku podršku i iz svojih matičnih država. To je situacija i s mađarskom zajednicom. Naime, kroz tzv. javne fondacije proračunska sredstva su u Mađarskoj namijenjena financiranju i održavanju nacionalnog identiteta mađarskih zajednica u susjednim zemljama. Ta podrška, koja potječe iz matične zemlje, može biti ponekada u odnosu jedan prema sedam prema onim sredstvima koje pokrajinski proračun osigurava. Moram napomenuti da sam upravo danas (12. ožujka) skupa s prethodnom ko-

ordinatoricom nacionalnih vijeća, poslao pismo pokrajinskom premijeru, u kojemu predlažemo barem učtverostručivanje financijske podrške za ovu namjenu, jer mislimo da to je normalna razina koja bi se morala dostići u proračunu naše autonomne pokrajine, kako bi se situacija u životu i u ostvarivanju programskih ciljeva naših nevladinih udruga korjenito poboljšala.

► **Je li republički Savjet za nacionalne manjine dobar način institucionalnog rješavanja problema manjina?**

Republički Savjet za nacionalne manjine je po svojoj formaciji izuzetno važno tijelo. Naime, ovom Savjetu predsjedava sam premijer, što ovom tijelu daje određenu težinu, pogotovu ako znamo da se u članstvo ubrajaju svi oni ministri koji stoje na čelu portfelja koji su od ma kakvog značaja za manjinske zajednice. U članstvu Savjeta su ministri prosvjete, medija i kulture, unutarnjih poslova, vjera, te ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu. To na prvi pogled izgleda kao snažno tijelo, što se i dokazalo u jednom ne prevelikom broju slučajeva. Mi smo kroz taj Savjet uspjeli verificirati neke važne odluke, pri tome mislim da je dana podrška donijela izravnih koristi za mađarsku zajednicu. Na taj način smo otvorili put za otvaranje Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici, dobili smo mogućnost za uvoz udžbenika iz Mađarske za određene urgentne potrebe, na koncu konca bili smo prvi koji smo kroz republički Savjet verificirali naše nacionalne simbole. Međutim, kada pogledamo posljednje razdoblje (ne)funkcioniranja ovog Savjeta, onda sa osjećajem poraza moram konstatirati kako tijekom 2006. godine ni jedna službena sjednica ovog tijela nije bila održana. Odnosno, možda oni računaju službenom sjednicom ono, kad su nas u »minut do 12« pozvali i priopćili nam što je sadržaj novog Ustava. Tako da tijelo, koje se od početka pokušalo dokazati kao važno u životu manjinskih zajednica, na kraju mandata Koštuničine Vlade ipak nije zaslužilo prevelike ovacije. ■

Slavica Peić, predsjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća

Reorganizacijom do boljeg funkcioniranja

*Planiramo posjetiti udruge i institucije po regijama, a sljedećeg tjedna se sastajemo s odjelima i odborima, s namjerom njihovog »oživljavanja« * Imamo darovitih pojedinaca i jako dobre planove udruga, ali mi ih ne možemo financirati, jer za to jednostavno nemamo sredstava*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Slavica Peić izabrana je za predsjednicu Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća 23. listopada 2006. godine. Za sebe kaže da je vrlo dinamična osoba usredotočena na posao kojim se bavi i voli ga dovesti do perfekcije. Ne odupuno ulaže sebe. Radi prosječno sati dnevno već duže vremena. *se kako neće poput svojih prethodnika otići tako da zatvori vrata za sobom i da nema više nikakvu komunikaciju s HNV-om.*

HR: Izabrani ste za predsjednicu Izvršnog odbora u vrijeme zaostrenih sukoba u HNV-u. Kako se danas odvija rad IO, nakon skoro pet mjeseci od kada ste izabrani za predsjednicu i izbora novih članova?

Izvršni odbor, od vremena mog izbora za predsjednicu, radi na dvije razine. Kao prvo, to je poboljšanje funkcioniranja administracijske službe unutar Vijeća kroz racionalizaciju i bolju organizaciju, a na vanjskom planu to je unapređenje kontakata s vlastima u Republici Srbiji i našoj matičnoj domovini Republici Hrvatskoj. Bilo je jako puno poslova zaključno s 2006. godinom. Naime, dotadašnji predsjednik IO, nakon svoje smjene, a zatim i predsjednik HNV-a nakon svoje ostavke, odbili su obaviti primopredaju dužnosti, što je, smatram, bila njihova dužnost. Na taj način bi nama olakšali rad i ne bismo morali počinjati praktički ispočetka, bez ikakvih informacija o tome koji su poslovi u tijeku, koji su poslovi privedeni kraju, na kojima tek treba početi raditi. Od prvoga dana bili smo bombardirani

telefonskim pozivima, kako nas očekuju na nekim sastancima, kako je neki izvještaj trebalo podnijeti, kako je neki posao trebalo završiti, a mi zapravo o tome nismo imali nikakve informacije. Našli smo se u situaciji vakuuma, kad je trebalo pohvatati konce i početi bukvalno ispočetka. Međutim, s obzirom da imamo dobar tim, vrlo brzo smo pohnatili konce i nakon tjedan dana od izbora novog IO već je član IO zadužen za informiranje napravio sjednicu sa svim hrvatskim medijskim kućama s kojima surađujemo, sljedeći tjedan je to učinila članica IO zadužena za kulturu, koja je pokušala okupiti sve udruge Hrvata koje postoje na teritoriju Srbije. Isto je to učinio i član IO zadužen za gospodarstvo, koji je jedini ostao iz stare postave IO i koji je želio nastaviti raditi i u novom sastavu, s obzirom da su se ostali članovi decidirano izjasnili kako ne žele biti članovi IO i također su odbili izvršiti primopredaju svojih dužnosti. S tom pojavom susrećemo se od tada, a nastavlja se i s ostavkom predsjednika HNV-a. Mislim da to nije niti dobar a niti odgovoran postupak.

HR: Najavili ste reorganizaciju HNV-a. Tako je, ali to se još nije u potpunosti ostvarilo jer prijedlog izmjena i dopuna Statuta nije u pravom smislu niti došao na javnu raspravu zato što nam je ponestalo kvoruma na posljednjoj sjednici.

Obavljena je reorganizacija na razini administracije, jer je to razina na koju ja, odnosno IO, možemo utjecati. Mislim da smo pospjeli rad našeg ureda, da je on maksi-

malno stavljen u funkciju servisa svim udrugama i hrvatskim institucijama. Radimo na edukaciji zaposlenica, kako bismo ih osposobili u punom smislu za funkcioniranje ureda i za jedan suvremeni način komunikacije sa svim hrvatskim udrugama i institucijama, a isto tako i s državnim tijelima domicilne i matične države.

HR: Bilo je primjedaba da prošla sjednica HNV-a nije bila pripremljena kako valja?

Na žalost, mi nemamo pravnik niti tajnika i jedan dio razloga zašto su određene formulacije u našem prijedlogu bile sporne je upravo u tome. Ipak, to su bile samo formalne stvari a nije bilo ništa što nije bilo u skladu sa Statutom. Pojedini vijećnici inzistiraju na formi, a mišljenja sam kako ne bi trebalo toliko inzistirati na formi nego na suštini. U svakom slučaju, moramo imati bolje organiziranu pravnu službu i to može biti pravnik s pola radnog vremena, koji bi bio zadužen za izradu normativnih akata, praćenje zakona i propisa, pripremu sjednica, za arhiviranje i za obuku naše administracije.

HR: Predsjednik HNV-a Branko Horvat najavio je kako će prijedlog izmjena i dopuna Statuta ponovno ići na javnu raspravu. U kojoj je fazi sada taj proces?

Mi smo prije desetak dana svim vijećnicima poslali stari, važeći Statut, poslali smo im i prijedlog izmjena i dopuna Statuta koje je uradio Izvršni odbor, a poslali smo

im i primjedbe, sugestije i prijedloge nekolicine vijećnika koji su u međuvremenu pristigli, sa zamolbom i željom da oni to razmotre do sljedeće sjednice Vijeća, koja će biti, nadam se, do konca ožujka. Tada ćemo donijeti završni

otežavajuća okolnost je da zbog takozvane tehničke vlade i neusvojenog državnog proračuna imamo manji priliv sredstava za oko 20 posto. Želim istaknuti, kako su sredstva koja HNV dobiva namijenjena isključivo za funkcioniranje

HNV pomagati udruge ukoliko ih ne može pomagati financijski?

Očekujem da će nam naše udruge i institucije dati planove svoga rada i dinamiku ostvarenja tih planova rada i da ćemo mi moći pomagati

račun za 2006. godinu i nadam se i proračun za 2007. godinu, jer se bez usvojenog proračuna ne može raditi, a na žalost, u prošloj godini se radilo bez proračuna i došli smo u raskorak što se tiče prihoda i rashoda, pa su nam prihodi manji nego što su nam rashodi. Također smo zbog toga došli i u koliziju sa zakonom, jer se nisu plaćali porezi i doprinosi, što sve ima reperkusije na rad u 2007. godini. Dodatna

samog Vijeća, što znači da nismo u stanju financirati niti udruge, niti institucije, niti pojedince. Imamo darovitih pojedinaca i jako dobre planove udruga, ali mi ih ne možemo financirati, jer za to jednostavno nemamo sredstava.

HR: Na temelju kojih kriterija HNV odlučuje o prioritetima kod raspodjele sredstava, po natječajima AP Vojvodine, Republike Hrvatske i Republike Srbije?

Kriteriji su veličina odnosno brojnost udruge ili značaj koji ima rad udruge, institucije ili pojedinca u zajednici, teritorijalni princip, započete aktivnosti, namjena utroška sredstava, kao i iskustvo o utrošku sredstava iz prethodnih natječaja. Otežavajuća okolnost je što najčešće nemamo točno propisane kriterije od strane subjekta koji dodjeljuje sredstva, a po pravilu su to iznosi koji nisu veći od 10 posto sredstava koja se traže.

HR: Na koji će način sada i ubuduće

preko našeg projekt menadžera, za što ćemo osposobiti jednu od tajnica. Veliki je problem što, od oko 35 naših udruga, oko polovice nisu u mogućnosti sami raditi projekte. To su ljudi koji se bave nekim drugim poslovima, a rad u udruzi je nešto što rade volonterski, i ako je netko zemljoradnik, prioritet mu je obaviti sjetvu ili žetvu, a ne da sjedi i piše projekt. Ali, to ga kasnije može stajati, jer kada vrijeme za natječaj prođe on više ne može konkurirati. Upravo zbog toga bi projekt menadžer trebao pomagati svakoj udruzi.

HR: Još uvijek nije izabran član IO zadužen za obrazovanje. Što to znači za obrazovanje na hrvatskom jeziku?

To je velika šteta. Moj prijedlog je bio da to bude *Dujo Runje*, pogotovu što je on jedan od sudionika izrade Platforme za obrazovanje na hrvatskom jeziku i mislim da je dobro upućen u problematiku školstva.

Suradnja na gospodarskom planu

U prethodnom razdoblju pridonosila sam, koliko sam mogla, vodeći Odjel za suradnju s Republikom Hrvatskom i prekograničnu suradnju. Za to vrijeme uspjela sam organizirati prisustvo naših gospodarstvenika na sajmu u Zagrebu. U to vrijeme smo bili u fazi dogovora sa Županijskom komorom iz Osijeka i tu je prethodna generalna konzulica, gospođa dr. sc. Jasmina Kovačević odigrala vrlo važnu ulogu. Tada smo dobili popis svih sajmova u RH tijekom godine i trebali smo se izjasniti na kojim sajmovima želimo sudjelovati. No, tada je došlo do smjene predsjednika HNV-a, a poklopilo se i s mojim stručnim napredovanjem u inozemstvu, i ti su poslovi stali. Odjel za suradnju bi to trebao nastaviti.

Na žalost, radimo u krnjem sastavu, ali se nadam da ćemo na sljedećoj sjednici Vijeća uspjeti izabrati i imenovati člana za obrazovanje, jer vrijeme protječe a mi želimo imati gimnaziju na hrvatskom jeziku već sada u rujnu.

HR: Zašto postoji član zadužen za gospodarstvo, kad HNV nije ovlašten za tu oblast, već samo za oblast kulturne autonomije?

Član IO *Joza Kolar* nije zadužen samo za gospodarstvo već i za financije, tako da sudjeluje u izradi završnog računa. Mislilo se da ćemo moći mnogo više uraditi po pitanju povezivanja hrvatskih tvrtki s tvrtkama naših sunarodnjaka, no putovi kapitala su sasvim drugi i nije se moglo mnogo uraditi. Postoji Hrvatski poslovni klub i gospodin Kolar je tu sudjelovao aktivno, no, ne očekujemo da se mogu napraviti neki veliki skokovi.

HR: Demokratski savez Hrvata u Vojvodini je donio odluku da gospodin Joza Kolar koji je dao ostavku na članstvo u stranici, ne može zastupati interese ove stranke u HNV-u, kao član Izvršnog odbora?

Procedura u takvim slučajevima je jasna, o tome se Vijeće mora izjasniti na svojoj sjednici.

HR: Što će biti s emisijom TV tjednik? Hoće li se naći način da se ova emisija i dalje producira?

Produciranje emisije je bilo na dnevnom redu prošle sjednice Vijeća, no na žalost, nije se stiglo do te točke. Zaključak IO je kako mi nismo financijski u mogućnosti niti registrirani baviti se produkcijom TV emisija, pa ni TV tjednika. To je bilo jedno privremeno rješenje od tri mjeseca, za koliko smo se prihvatili da ćemo taj posao podržati uz pomoć gospodina *Dragana Jurakića*. To je međutim prilično komplicirano, s obzirom da on živi u Vrbasu a radi u Novom Sadu i da mu je širok dijapazon djelovanja. Doista je jako teško i njemu okupiti ekipu i raditi posao koji je do tada uspješno radila NIU »Hrvatska riječ«. Smatramo

Višestruka specijalizacija

Slavica Peić (rođ. Ostrogonac) rođena je 1954. godine u Banovićima. Obitelj se 1960. godine vraća i nastavlja živjeti u Subotici, gdje je završila osnovnu i srednju Medicinsku školu. U Zemunu je završila Poljoprivredni fakultet, a specijalizirala je sjemenarstvo na Institutu za oplemenjivanje bilja u Zagrebu. 2003. godine diplomirala je homeopatiju na LICH u Londonu, a 2006. godine magistrirala na CKH u Leuvenu (Belgija). Majka je sina Gorana, koji je na doktorskom studiju iz političkih znanosti u Sjedinjenim Američkim Državama. Članica je Upravnog odbora i voditeljica Sekcije za gospodarstvo Hrvatskog akademskog

da će NIU »Hrvatska riječ« preuzeti ponovno produciranje TV tjednika. Ukoliko pak iz nekog razloga do toga ne dođe, postoje samo dvije mogućnosti, ili da to preuzme neovisna produkcijska grupa ili da se formira redakcija na hrvatskom jeziku pri YU ECO televiziji, koja je privatna regionalna medijska kuća.

HR: Od koji institucija očekujete potporu u ostvarenju postavljenih ciljeva?

Očekujem da će se Hrvatsko aka-

demsko društvo, budući da je rasadnik naše kulturne i političke elite, mnogo više u budućnosti uključiti u rad HNV-a sa svojim idejama. Ima mnogo dobrih, progresivnih ideja, koje ostaju na razini HAD-a i ne vidim zašto one do sada nisu bile bolje iskorištene. I mi trebamo bolje iskoristiti infrastrukturu HAD-a, a i HAD mora bolje iskoristiti našu infrastrukturu, kako bismo proširili djelatnost na sav teritorij na kojemu žive Hrvati. Imamo puno Hrvata za koje niti ne znamo, ili su zanemareni ili se ne

kontaktira međusobno. Na primjer, imamo buduću doktoricu znanosti kroatistike, za koju nitko i ne zna, a koja radi samozatajno s djecom školskog uzrasta u Srijemu.

HR: I na koncu, recite nam koji su Vaši koraci u sljedećih nekoliko mjeseci?

Planiramo posjetiti udruge i institucije po regijama, a sljedećeg tjedna se sastajemo s odjelima i odborima, s namjerom njihovog »oživljavanja«, jer za posljednjih šest mjeseci odjeli i odbori se nisu sastajali i samostalno nisu ništa poduzimali. Trenutačno radim na završnom računu za 2006. i proračunu za 2007. godinu. Moram reći kako je, što se tiče zakonske forme prema državi, sve gotovo, ali taj materijal treba upriличiti za sjednicu, jer dati ljudima sirove brojke ništa ne znači, treba napraviti rekapitulaciju, presjek, i objaviti zašto je nešto na određenom kontu. Što se tiče proračuna za tekuću godinu, možemo donijeti rashodni dio ali ne i prihodni, ali će se sigurno raditi i rebalans.

HR: Od koga očekujete potporu?

Od Republike Hrvatske očekujemo mnogo više. Prošlog tjedna je *József Kasza* govorio o pomoći koju Mađarska daje manjinama u susjednim državama i to su znatno veći iznosi od onoga što dobiva hrvatska manjina u Srbiji. Smatramo kako imamo osnove tražiti da nas matična država mnogo više pomaže i osjećamo se nekako zatureni, da Hrvatska mnogo više pomaže, primjerice, Hrvate u BiH, nego u Srbiji.

Također nismo zadovoljni ni financijskom potporom koju dobivamo od Republike Srbije. Načelno je bilo govora kako će ove godine biti deset posto više sredstava, ali mislimo da bi trebalo mnogo više. HNV je od Republike Srbije do siječnja ove godine dobivao 550.000 dinara, a sad je to 20 posto manje. To nije dovoljno niti za opsluživanje samog Vijeća, imajući u vidu da samo za jednu sjednicu potrošimo 70.000 dinara.

Održan 13. Međunarodni salon knjiga, 6. Sajam medija i 12. Međunarodna izložba umjetnosti »Art expo« na Novosadskom sajmu

Predstavljena i izdanja »Hrvatske riječi«

Pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za informacije, svoja izdanja predstavile su novinske-izdavačke kuće na jezicima manjina

Protekli tjedan Novosadski sajam bio je mjesto održavanja tri sajamske manifestacije – 13. Međunarodnog salona knjiga, 12. Međunarodne izložbe umjetnosti »Art expo« i 6. Sajma medija, koji su okupili mnoge izlagače iz zemlje i regije, a iz oblasti nakladništva, primijenjene umjetnosti te medija, agencija, PR i marketinških kuća, proizvođača opreme za medije... Salon knjiga otvorila je književnica *Ljiljana Habjanović Đurović*, dok je Sajam medija otvorenim proglasila *Dina Kurbatvinski Vranešević*, direktorica Radiodifuzne ustanove Vojvodine riječima: »Sve počiva na riječi i da nije bilo riječi ne bi bilo emisija na televiziji i radiju«, izražavajući nadu da će Sajam osigurati nova iskustva u medijskoj sferi.

U hali 1 Novosadskog sajma od 8. do 13. ožujka održani su Salon knjiga i »Art expo«, dok je izložbeni prostor Master centra bio mjesto izlagača medija koji je počeo također 8. ožujka, a završio nakon tri dana. Na svim izložbama pokraj izlagača i njihovih programa, tijekom trajanja manifestacija bili su organizirani skupovi vezani za aktualne teme iz oblasti knjige,

nakladništva, medija i slično.

SALON KNJIGA: Na 13. po redu Međunarodnom salonu knjiga izlagali su uglavnom nakladnici iz Srbije i Vojvodine. Kao i prethodnih godina, među njima su se našli Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine i Zavod za kulturu Vojvodine (ZKV) u čijem sustavu na oko stotinu četvornih metara, svoj rad prezentirali Pozorišni muzej Vojvodine, Poklon zbirka Rajko Mamuzić, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu, Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Narodni muzej Zrenjanin, »Tinerete«, omladinski časopis na jezicima nacionalnih zajednica, Arhiv Vojvodine i drugi. Tijekom trajanja Salona, ZKV je svakodnevno organizirao razgovore i skupove na teme koje se tiču kulture, umjetnosti, knjige, glazbe, naklade na jezicima nacionalnih manjina, kazališta...

Na štandu Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine prezentirana je naklada na jezicima nacionalnih manjina, a pokraj izdanja na rusinskom, mađarskom, rumunjskom, slovačkom, romskom, makedonskom i ostalim jezicima, našla su

Izdanja »Hrvatske riječi« na štandu Pokrajinskog tajništva za informacije

se izdanja na hrvatskom jeziku, koja, međutim, nisu u nakladi ovog tajništva. Naime, tajništvo je ove godine pozvalo HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada da prezentira djela na hrvatskom drugih nakladnika iz svoje knjižnice te je u okviru toga profesor *Đuro Rajković* dao izložiti svoju »Stanislav Preprek – život i djelo« i knjigu »Ep o Gilgamešu« u prijevodu *Stanislava Prepreka*, koja su, kao i ostala izdanja izložena na štandu, poklonjena knjižnici Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

SAJAM MEDIJA: I ovogodišnji Sajam medija, posjetitelje kao i one više upućene u dešavanja u ovoj oblasti, nije oduševio, budući da su i na ovogodišnjem Sajmu izlagači bili domaći to jest, gotovo svi iz Srbije, i nekoliko iz regije, BiH, Makedonije, čime po mišljenu mnogih, nije postignuta mogućnost usporedbe snaga i kvalitete u medijskoj sferi. Kao i prošle godine, pod pokroviteljstvom

Pokrajinskog tajništva za informacije, svoja izdanja predstavile su novinske-izdavačke kuće na jezicima manjina – mađarskom, makedonskom, rusinskom, rumunjskom, romskom, »bunjevačkom«, ukrajinskom, slovačkom, i hrvatskom jeziku. Tako su posjetitelji, među ostalim, mogli vidjeti i pročitati izdanja tjednika »Hrvatska riječ«, dječjeg lista »Hrcko«, te časopisa »Klasje naših ravni«, kao i knjige u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.

Kako smo saznali na štandu, značajan broj posjetitelja sajma izrazio je zainteresiranost za djela tiskana na hrvatskom jeziku. Također, na štandu smo od odgovornog urednika časopisa za književnost, kulturu i umjetnost na rusinskom jeziku *Nikole Kapona*, saznali da će se u idućem, drugom broju ovog časopisa naći prijevodi na rusinski tekstova *Tomislava Žigmanova*, točnije njegovih osvrti na nakladničku produkciju Hrvata u Vojvodini.

D. Popov

Knjige na hrvatskom jeziku našle su se i na Salonu knjiga

U tijeku su regionalna natjecanja ovogodišnjeg ciklusa kviza »Koliko se poznajemo?«

Upoznavanje i razumijevanje zajedničke prošlosti

Pitanja zastupljena u kvizu obrađuju temu povijesti i kulture naroda koji žive na prostoru Vojvodine

U okviru projekta »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine organizira drugu sezonu kviz natjecanja pod nazivom »Koliko se poznajemo?« u kojem sudjeluju učenici srednjih škola. Za razliku od prijašnjeg, ovogodišnje natjecanje se organizira i na regionalnoj razini (u osam vojvodanskih regionalnih centara) i obuhvaća dvostruko veći broj škola (64). U svakom regionalnom centru natječe se po osam srednjih škola koje su ždrijebom određene. Dvije prvoplasirane kvalificiraju se za završno natjecanje koje će biti organizirano od 16. do 28. travnja 2007. godine u Novom Sadu, a na ovoj razini natjecanja sudjelovat će 32 plasirane srednje škole. Inače, regionalna su natjecanja dosad održana u Bačkoj Topoli (3. ožujka) i Somboru (4. ožujka) te proteklog vikenda u Senti (10. ožujka) i Bečeju (11. ožujka). Ovoga vikenda natjecanja se održavaju u Kovačici (17. ožujka) i Vršcu (18. ožujka), dok će se posljednja dva održati u Srijemskim Karlovcima (24. ožujka) i Srijemskoj Mitrovici (25. ožujka).

PITANJA I BROŠURA: Pitanja zastupljena u kvizu obrađuju temu povijesti i kulture naroda koji žive na prostoru Vojvodine. Za potrebe kviza priređena je brošura s pitanjima koja se distribuira školama. Brošura se sastoji iz tri djela, a svako poglavlje predstavlja jednu zaokruženu cjelinu. Tako, prvo poglavlje prikazuje razdoblje od pada Srpske Despotovine (1459.) do smrti cara Josipa II. (1790.), drugo poglavlje obrađuje razdoblje tzv. »dugog« 19. stoljeća tj. od smrti cara Josipa (1790.) do Prvog

Koliko se poznajemo: s regionalnog kviz-natjecanja u Somboru

svjetskog rata, dok se u trećem poglavlju obrađuje razdoblje od Prvog svjetskog rata (1914.) pa sve do naših dana.

Autori teksta i pitanja (kojih je ukupno 890) su Milan Micić, mr. Tibor Pal, Kalman Kuntić i Zoltan Mészáros, a suradnici na izradi prof dr. Janko Ramač, mr. Mirča Maran i Jaroslav Miklovič. Kako ističu u Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine, kao jedan od dugoročnih ciljeva projekta, planira se da brošura postane pomoćni nastavni materijal za predmet povijesti u vojvodanskim srednjim školama.

CILJ KVIZA: Cilj kviza je omogućiti mladima u Vojvodini da upoznaju i razumiju zajedničku prošlost – povijest i kulturu svake

od etničkih zajednica koje žive na ovom prostoru, kako bi zajednički lakše i brže gradili europsku budućnost za sve Vojvodane. Također, kroz proširivanje znanja i druženje sudionika natjecanja, cilj je podizanje razine međunarodnog povjerenja i međusobnog

uvažavanja kulturnih i drugih vrijednosti iz povijesti naroda koji žive u Vojvodini.

Inače, održavanje kviza snima Radio-televizija Vojvodine, koja će ujedno, kao i prošle godine, ovo natjecanje i emitirati.

D. B. P.

Pobjednici prvog serijala

U prvom serijalu kviza »Koliko se poznajemo?« pobijedile su Gimnazija »Jovan Jovanović Zmaj« iz Novog Sada i Gimnazija »Jovan Cvijić« iz Bele Crkve. Ekipе ovih škola, skupa s pobjedničkim ekipama sportskog natjecanja Kup Tolerancije (Ekonomska škola »Bosa Milićević« i Politehnička škola iz Subotice, Zrenjaninska gimnazija iz Zrenjanina, OŠ »Bora Stanković« iz Karavukova i OŠ »Jovan Popović« iz Kikinde) nagrađene su putovanjem u Republiku Mađarsku, na kome su boravili od 14. do 19. ožujka prošle godine.

Predsjednici Hrvatske i Crne Gore, uz diplomatski zbor, u posjetu Osječko-baranjskoj županiji

Površine pod minama gorući problem Slavonije

*Pod minama je još uvijek više od 200 četvornih kilometara, što zahtijeva više od 2 milijarde kuna *
U proteklih desetak godina od mina je smrtno stradalo 45 osoba*

Prošle je subote, nakon upornoga inzistiranja župana *Krešimira Bubala*, predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* posjetio Osječko-baranjsku županiju i sa sobom poveo gosta, crnogorskoga predsjednika *Filipa Vujanovića*, te gotovo cijeli diplomatski zbor akreditiran u Republici Hrvatskoj. Visoke goste dočekali su župan *Bubalo* sa suradnicima, načelnik Općine *Bilje* te brojni novinari iz svih osječkih redakcija i dopisništava.

Osim razgledanja Kopačkoga rita, gdje su upoznati s čarima najljepšega i najvećega europskoga rezervata i staništa rijetkih vrsta ptica, gosti su razgledali i glasoviti dvorac *Tikveš*, gdje je još predsjednik *Tito* dovodio ekskluzivne goste, a poznat je i po susretima predsjednika *Tuđmana* i *Miloševića*. Namjera je osječko-baranjskoga župana *Bubala* bila upoznati goste s dostignutim stupnjem razvika kontinentalnoga turizma i mogućnostima Slavonije u toj oblasti, ali i ukazati na gorući problem i zatražiti pomoć u razminiranju ove županije, posebice poljoprivrednih površina i ovoga baranjskoga bisera, Kopačkoga rita. Naime, pod minama je još više od 200 četvornih kilometara, što zahtijeva više od 2 milijarde kuna, a očito je da tih sredstava nemaju niti županija niti Hrvatska, jer prema tempu kojim je do sada obavljano razminiranje, Slavonija bi trebala čekati barem još pedesetak godina.

ŠOK-TERAPIJA: Vjerojatno se i računalo na šok-terapiju, jer gosti su bili očarani i ljepotom krajolika i netaknute prirode, ali i ljepotom dočeka, za što su zaslužni članovi HKUD »Osijek 1862«, i mogli su slušati o Kopačkome ritu uz zvuke tamburice i bogatu gastronomsku ponudu, a najznatijelniji su pošli u šetnju ritom brodom »Orao«. Susret je nastavljen ispred dvorca u *Tikvešu*, koji na žalost još nije u funkciji, jer nije obnovljen nakon agresije na Republiku Hrvatsku. Potom su visoki gosti provozani svečano upregnutom zapregom obitelji *Sklepić*, a predsjednici su dali izjave novinarima.

»Zahvaljujući vašem županu, i ja sam danas ovdje domaćin i doveo sam mogega gosta predsjednika *Vujanovića* i više od 70 diplomata akreditiranih u našoj zemlji i mislim da je ovo odlično izabrano mjesto posjeta, jer se može vidjeti čime Hrvatska sve raspolaže, ali se, na žalost može vidjeti i kako je još uvijek veliki dio nepristupačan jer je pod minama. Zato smo i došli ovamo, podržati inicijativu vašega

Predsjednici *Stjepan Mesić* i *Filip Vujanović* s domaćinima u posjetu Osječko-baranjskoj županiji

župana, da u te svrhe angažiramo dio sredstava iz Europe, pa i čitavoga svijeta, jer naša su sredstva nedostatna da to učinimo u kratkom vremenskom roku. Vidite, mi kada govorimo o turizmu, uvijek se podrazumijeva da je riječ o moru, jer je kontinentalni turizam nekako u drugom planu. Mi smo danas ovdje vidjeli kako Hrvatska ima velike potencijale i u kontinentalnom dijelu, ali tu se mora više poraditi, mora se više propagirati«, rekao je predsjednik *Mesić*. Na upit, hoće li Hrvatska tražiti poduzimanje mjera protiv dužnosnika u Vladi Crne Gore koji su sudjelovali u agresiji na Hrvatsku, predsjednik *Mesić* je odgovorio kako je i o tome bilo riječi prigodom ovog posjeta predsjednika *Vujanovića* i da su se obje strane suglasile da se kazneno progoni svatko tko je sudjelovao u zločinu.

PRVI POSJET: Predsjednik Crne Gore *Filip Vujanović* izrazio je zadovoljstvo što njegov prvi posjet Republici Hrvatskoj, od osamostaljenja Crne gore, završava baš ovdje u Kopačkome ritu. »Ovo je izuzetno mjesto koje obiluje ljepotom i bogatstvom prirode, ali je nažalost i mjesto opasnosti, i vjerujem da će diplomatski zbor, koji je ovo također danas mogao vidjeti, potaknuti inicijative u pružanju pomoći u nadvladavanju ovoga stanja. Vodili smo razgovore o različitim temama i problemima i vjerujem da je ovaj posjet pridonijela

inače dobrim odnosima Crne Gore i Hrvatske, a postoji prostor, posebice u sferi ekonomskih odnosa, da oni budu još i bolji«.

Župan *Bubalo* zahvalio je jednom i drugom predsjedniku, ali i svim diplomatima koji su posjetili Osječko-baranjsku županiju, s nadom da će baš oni pridonijeti skorom rješavanju ovoga problema, uklanjanju minski sumnjivih područja, kakvih je ovdje još puno, a u proteklih desetak godina od mina je smrtno stradalo 45 osoba. I načelnik Općine *Bilje* *Žarko Zelić* više je nego zadovoljan posjetom. »Ovo *Bilje* i Kopački rit ne pamte i dobro je da se ovakav skup održao baš kod nas, jer naši se ljudi sve više okreću kontinentalnom turizmu i tu vide svoju šansu. Kopački je rit dar prirode, ali treba ga učiniti pristupačnim, a najprije treba očistiti mine. Ova naša županija minski je najzagađenija, a samo u *Bilju* i Kopačkome ritu pod minama je još 61 četvorni kilometar, a to je trećina ukupnih površina o kojima je govorio župan *Bubalo*«.

Zabilježili smo i izjavu *Johna Ramstena*, veleposlanika Velike Britanije u Republici Hrvatskoj: »Hrvatska je jako lijepa zemlja, ali ovaj Kopački rit je jedinstven i nadam se da će ga dolaziti posjetiti mnogi engleski turisti. A što se mina tiče, ja mogu sugerirati mojoj Vladi da pomogne Hrvatskoj da se riješi te opasnosti«.

Slavko Žebić

Demografska kretanja u Vojvodini

Hrvati među najstarijima

*Stanovništvo Vojvodine se u razdoblju 1948. – 2002. godine transformiralo iz stadija demografske zrelosti u stadij duboke demografske starosti * Nema nikakve dvojbe da su rat i raspad Jugoslavije bitno utjecali na demografsku sliku Vojvodine, a ponajprije Hrvata*

Piše: Dujo Runje

Današnja populacija u Vojvodini jedna je od najstarijih u svijetu. To je posebice izraženo posljednjih desetljeća XX. stoljeća. Najstariju populaciju na planetu ima Japan s prosjekom od 42,9 godina, dok je Srbija na samom vrhu s prosjekom od 40,5 godina. Treba istaknuti kako prosječna starost ukupnog stanovništva na našem planetu iznosi 26 godina.

Fertilitet sve više zabrinjava mnoge države svijeta. Ovo se odnosi i na najrazvijenije zemlje svijeta. U razdoblju 2000.-2005. godine u čak 84 zemlje svijeta fertilitet je na razini prostog obnavljanja ili ispod te razine. U ovom članku osvrnut ćemo se na stanje u Vojvodini, s posebnim osvrtnom na Hrvate.

STANOVNIŠTVO U VOJVODINI: Stanovništvo Vojvodine se u razdoblju 1948.-2002. godine transformiralo iz stadija demografske zrelosti u stadij duboke demografske starosti. Na depopulaciju stanovništva Vojvodine utjecao je proces opadanja nataliteta, starenje stanovništva i kretanje mortaliteta. Tako je u Vojvodini 1989. godine bio prisutan negativan prirast od -1 promila da bi tijekom 2002. godine dosegao dimenzije čak od - 4,7 promila. Imajući u vidu podmakli proces starenja stanovništva Vojvodine i nizak fertilitet, teško se mogu očekivati povoljnija populacijska kretanja. U teoriji se određuju četiri odrednice razvoja stanovništva. Na prvom su mjestu demografski čimbenici, a tu se misli na natalitet, mortalitet, promjene u razvoju vitalnih demografskih struktura (dobno-spolne) i slično. Drugu skupinu odrednica čine gospodarstveni čimbenici, a tu se prije svega misli na promjenu gospodarstvene strukture, odnos prema ruralnim sredinama i sl. Treću skupinu čine politički čimbenici. Činjenica je da je na prostorima Srbije došlo do velikih imigracija i emigracija zbog rata i raspada Jugoslavije. U četvrtu skupinu odrednica dolaze u obzir odnos prema vrijednostima i normama obitelji, odnos prema tradiciji i vjeri. Svi ovi čimbenici su međusobno povezani i uvjetovani. Nema nikakve dvojbe da su rat i raspad Jugoslavije bitno utjecali na demografsku sliku Vojvodine, a ponajprije Hrvata.

Prirodni prirast je najznačajniji čimbenik kretanja stanovništva određenog teritorija. Tako je još 1991. godine u Vojvodini bio prisutan negativni prirodni prirast u čak 43 općine ili 95,6 posto općina Vojvodine. Taj je trend nastavljen tako, da je u 2003. godini prisutan negativan prirodni prirast u svim općinama Vojvodine (45 općina). Prema predviđanjima Republičkog zavoda za statistiku u 2022. godini previda se stopa nataliteta od 7,6 i mortalitet po stopi od 14,7 posto, a time prirodni prirast od -7,1 promila. Iz ovoga je razvidno kako se populacija

Tablica 1.

Natalitet, mortalitet i prirodni prirast u Vojvodini

Godina	Natalitet	Mortalitet	Prirodni prirast
1981.-1985.	13,0	11,8	1,2
1986.-1990.	11,9	12,6	-0,7
1991.-1995.	11,0	13,8	-2,8
1996.-2002.	10,2	14,4	-4,2

**Izvor za sve tablice, osim gdje je drugačije navedeno, je: Zbornik Matice srpske za društvene djelatnosti, broj 121., Novi Sad, 2006.god.*

Tablica 2.

Doseljeni i odseljeni u Vojvodinu u razdoblju 1981.-2002.

	1981.-1991.	1991.-2002.
Doseljeni	61.641	213.195
Odseljeni	72.726	68.791
Migracijski saldo	-11.085	144.404

Vojvodine neće moći osigurati ni na razini stagnacije prirodnim putem.

MIGRACIJSKI PROCESI: Na proces kretanja stanovništva, čiji je rezultat smanjivanje nataliteta, bitno su utjecali procesi demografske tranzicije (modernizacija društva, industrijalizacija, urbanizacija, deagrarizacija, promjena uloge obitelji). Promijenjena starosna struktura utjecala je na porast stope smrtnosti. Porast opće smrtnosti rezultat je procesa demografskog starenja na području Vojvodine. To se posebice odnosi na pojedine okruge u Vojvodini. Naime, migracije su, preko nataliteta, usporavale proces starenja na imigracijskim, odnosno ubrzavale proces starenja na emigracijskim područjima. Vojvodinu su tijekom XX. stoljeća karakterizirali intenzivni migracijski procesi. U nju su se useljavali najčešće zbog ekonomskih razloga a iz nje iseljavali pod pritiskom, a manje u potrazi za boljim životom. Tijekom XX. vijeka karakteristična su tri velika migracijska procesa u Vojvodini i to: kolonizacija nakon I. svjetskog rata; kolonizacija nakon II. svjetskog rata; intenzivnije imigracije stanovništva iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske u prvoj polovici po-

sljednog desetljeća XX. stoljeća. Istodobno se iz Vojvodine iselio jedan broj stanovništva (Hrvati i Mađari) u Hrvatsku i Mađarsku, i u druge europske zemlje.

U razdoblju 1991.-2002. godine u pogledu intenziteta bile su migracije značajne u Vojvodini.

Analiza starosne strukture stanovništva Vojvodine pokazuje da je došlo do smanjenja mladog stanovništva (0-19 godina), ali s različitim intenzitetom. S druge strane, porast starog stanovništva (60 godina i više) dobiva značajne dimenzije. Rezultat takvih procesa jest uočljivo starenje stanovništva.

Analiza podataka iz tablice broj 3. pokazuje kako je u Vojvodini došlo do znatnijeg povećanja procesa udjela starog u ukupnom stanovništvu Vojvodine (15,1-21,9 posto). To znači da će se ovaj trend i nadalje nastaviti ako ne dođe do zaokreta u populacijskoj politici. Ovaj proces je stvarnost, a njezini su uzroci smanjen fertilitet kao rezultanta shvaćanja reprodukcije, produjivanje životnog vijeka i emigracijski procesi (odlazak mladog stanovništva u inozemstvo). Pad stope ukupnog fertiliteta (prosječan broj živorođene djece na jednu ženu) sveo se u posljednjem desetljeću XX. stoljeća u Vojvodini na 1,5 djeteta, a to je razina koja je ispod praga proste reprodukcije. Naime, smatra se kako je za običnu reprodukciju potrebno 2,1 djeteta.

Na prvi pogled da se zaključiti kako je između dva popisa došlo do smanjivanja broja stanovnika, osim kod Roma i Srba. Stanovništvo svih nacionalnosti prešlo je u viši stadij starosti, osim Slovaka. Starosna kategorija se računa na

Tablica 3.

Stanovništvo Vojvodine po velikim starosnim skupinama

God.	Br. stanovnika	0-19. g.	20-39. g.	40-59.g.	60 i više
1981.	2.034.772	26,75%	29,77%	28,25%	14,82%
1991.	2.013.889	25,71%	28,61%	26,93%	18,25%
2002.	2.031.992	22,64%	26,87%	28,63%	21,44%

**Izvor: SZS(1984-1993.) i SZS (2003.)*

Tablica 4.

Indikatori stadija demografske starosti stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti u Vojvodini A) 1991.

Nacionalnost	Ukupno	0-19 %	0-39 %	60+ %	Prosječna starost	Index star.	Stadij
Vojvodina	2031992	22,8	49,5	21,4	39,8	94,7	6
Srbi	1321992	23,0	50,3	20,9	39,4	90,8	6
Crnogorci	35513	24,3	52,2	19,4	38,4	79,8	5
Jug	49881	26,5	58,0	13,5	35,6	51,2	5
Mađari	290207	19,0	43,4	25,9	43,1	136,3	7
Romi	29057	41,7	72,9	6,4	27,2	15,2	3
Rumunji	30419	21,0	44,9	26,6	42,5	126,6	7
Slovaci	56637	20,0	45,5	24,1	41,9	120,6	6
Hrvati	56546	15,8	39,2	29,5	45,3	186,9	7

*Na razini Srbije

B) 2002.

Nacionalnost	Ukupno	0-19 %	0-39 %	60+ %	Prosječna starost	Index starosti	Stadij
Vojvodina	2013889	25,7	54,3	18,3	37,7	70,1	5
Srbi	1143723	25,8	54,5	17,6		68,2	5
Crnogorci	44838	30,2	59,9	13,0		43,2	4
Jug	174295	37,7	71,1	9,4		24,9	3
Mađari*	339491	21,1	47,7	23,9	41,45	113,1	6
Romi	24366	43,5	76,8	5,6		12,8	2
Rumunji	38809	20,7	46,3	26,5		128,1	6
Slovaci	63545	22,2	49,9	22,1		99,4	6
Hrvati*	74808	19,4	46,8	21,2	41,5	113,2	6

*Na razini Srbije

više načina, a ovdje je uzeta ona koju daje prof. dr. *Branislav Đurđev*.

Uzroke ovakvog stanja treba tražiti u naslijeđenju strukturi, padu nataliteta i migracijama.

U odgovoru na pitanje zašto su Hrvati jedan od najstarijih naroda u Vojvodini, može nam pomoći pogled na mijenjanje nacionalne strukture Vojvodine od 1953. godine.

Iz tablice se može lako vidjeti kako se broj Hrvata u Vojvodini od 1953. godine do 1971. godine zadržavao skoro u istom postotku, a da se naglo smanjivanje odigralo od 1971. godine do 1991. godine, a osobito u razdoblju od 1991. do 2002. godine. Broj Srba se od 1953. godine do 2002. povećao od 50,9 do 65 posto od ukupnog broja stanovnika Vojvodine. Hrvati su 1953. godine činili 7,2 posto, a 2002. samo 2,8 posto od ukupnog broja stanovnika. Srednja starost stanovnika Vojvodine za sve je nacionalne skupine povećana, a za Hrvate posebice.

Srednja starost hrvata iznosi 45,3 godine a prosjek Vojvodine je 39,8 godina.

HRVATI U VOJVODINI: Hrvatski narod predstavlja autohtono stanovništvo Vojvodine, tj. Bačke, Banata i Srijema. Iako je i ranije na ovim prostorima bilo Hrvata, najveći broj doseljenih Hrvata imigrirao je u više selidbenih valova od XIV. do XVIII. stoljeća. Glavni čimbenici spomenutih migracija bili su turski i proturski ratovi; to povijesno razdoblje završeno je izbacivanjem Osmanskog carstva iz srednjeg Podunavlja 1699. Dvadeseto stoljeće će se nepovoljno odraziti na apsolutni i relativni broj

na kako su osim prirodnih kretanja (mortalitet, natalitet, prirodni prirast) u Vojvodini na sceni bili prisutna i mehanička kretanja (kolonizacije, rat). Nema sumnje da se to posebice odnosi na Hrvate. Govoriti o povećanju broja Hrvata iz ove vizure izgleda više nego idealno. Pokraj svih odrednica, koje su karakteristične za sve narode na prostorima Vojvodine, posebice treba naglasiti: rat i emigraciju velikog broja Hrvata u Hrvatsku i druge europske zemlje. Kako se mijenjala struktura stanovništva u Vojvodini najbolje ilustrira Općina Šid. Za jedanaest godina broj Srba se povećao u Općini Šid za gotovo 50 posto (s 21,4 tisuće stanovnika na 30,3 tisuće). Istodobno je broj Hrvata u Općini Šid značajno smanjen (s 5809 na 2086), a udio u Općini smanjen je sa 16,5 na svega 5,5 posto.

TAMNA SLIKA: Ne treba zanemariti niti političko okruženje i od 1981. godine uvođenje Bunjevaca i Šokaca u posebnu nacionalnu kategoriju. Tako je po popisu iz 1981. godine bilo 9.954, a 1991. godine čak 23.417 Bunjevaca i Šokaca. Sve ovo uvjetovalo je da sada imamo prilično tamnu sliku o budućnosti Hrvata u Vojvodini. Sve to uvjetovalo je da su Hrvati najstariji narod u Vojvodini (s udjelom većim od 1 posto u stanovništvu Vojvodine). Sudjelovanje mladih smanjeno je u razdoblju od 10 godina za 18,6 posto, stanovnika, do 39 godina za 16,4 posto, starih 60 i više godina povećano je za 39,2 posto, prosječna starost za 3,8 godina. U Općini Subotica Hrvati su u stadiju duboke starosti (41,2 godine), a u nekim općinama, s manjim brojem Hrvata, prelazi 55 godina, tj. nalaze se u stadiju najdublje demografske starosti. Tako je npr. u Novom Bečeju prosjek 55,8 godina, a u Novoj Crnji 55,0.

Među najvažnijim čimbenicima razvoja jednog naroda je nesumnjivo stanovništvo. Kako su demografski procesi povezani i uzajamno uvjetovani, mjere koje se poduzimaju moraju biti koordinirane i međusobno integrirane. Imajući u vidu kako će i nadalje u Vojvodini biti prisutan negativan prirodni prirast, nema sumnje da će se to odnositi i na Hrvate. Osim mjera populacijske politike koje bi trebala što prije realizirati Vojvodina, a koje je već sačinilo Izvršno vijeće Vojvodine, nema sumnje, za populacijsku politiku Hrvata trebala bi se zauzeti hrvatska zajednica u Vojvodini. Tu dobrim dijelom mislim na Katoličku crkvu, DSHV i HNV. Svako kašnjenje imat će dalekosežne posljedice. ■

Hrvata u Vojvodini. Naime, u vrijeme raspada Austro-Ugarske, Bačka i Banat su tijekom 1918. godine anektirani Srbiji, a istočni Srijem je administrativno priključen Dunavskoj banovini, tj. Vojvodini 1929. godine, odnosno 1931. godine. Banovini Hrvatskoj vraćen je dio Srijema 1939. godine, nakon sloma Kraljevine Jugoslavije 1941. godine cijeli Srijem je bio u okviru tzv. NDH. Broj Hrvata u Vojvodini je 1948. godine iznosio 134.232, a u 1961. godini je povećan za 8,3 posto i iznosio je 145.341. Od tada je broj Hrvata u stalnom padu. Po popisu iz 1991. godine broj Hrvata je pao na 72.528, a po popisu iz 2002. godine na svega 56.546. Iz svega je vid-

Tablica 5.

Promjene u nacionalnoj strukturi stanovništva Vojvodine u %, ukupno stanovništvo 100%

Nacionalnost	1953. Br. stanovnika 1.699.545	1971. Br. stanovnika 1.952.533	1991. Br. stanovnika 2.013.889	2002. Br. stanovnika 2.031.992
Srbi	50,9	55,8	56,8	65,0
Crnogorci	1,9	1,9	2,2	1,7
Jug.	0,6	2,4	8,7	2,5
Mađari	25,5	21,7	16,9	14,3
Rumunji	3,4	2,7	1,9	1,5
Rusini	1,4	1,0	0,9	0,8
Slovaci	4,3	3,7	3,2	2,8
Hrvati	7,2	7,1	3,7	2,8
Ostali	4,8	3,7	5,7	8,6

Tribina namijenjena proizvođačima goveda

Potiće li država razvoj?

*Država mora poticati proizvodnju i izvoz poljoprivrednih proizvoda **
Potrebno je osigurati sigurnost životnog standarda djelatnika u poljoprivrednoj proizvodnji

Piše: Olga Perušić

U dvorani Nove općine u srijedu 7. ožujka održana je tribina zemljoradničke zadruge »Salaš« i udruge odgajivača goveda sjeverne Vojvodine, na kojoj su proizvođačima predstavljene trenutačne mjere države koje utječu na njihov rad, te izlaganje o rentabilnosti mlijeka i predstavljanje ponude proizvođača »Victoria group«, kao i »Fertil«-a u cilju pojašnjenja uporaba različitih umjetnih gnojiva.

Udrugu odgajivača goveda sjeverne Vojvodine, predstavio je predsjednik *mr. Jožef Horvat*, koji je istaknuo kako je udruga utemeljena prije tri godine radi zastupanja interesa proizvođača goveda i njihovog redovitoga informiranja koje se i provodi kroz tribine, poput ove, koje su i veoma posjećene. Osim toga, započeti su i projekti u suradnji s nizozemskom vladom, ka izgradnji novih udruga u

manjim mjestima, a one će služiti prvenstveno edukaciji poljoprivrednika.

MOGUĆNOSTI: Na temu »Ekonomske položaj govedarstva i mogućnosti njegovog razvoja«, govorio je profesor *István Szálás*, koji je svoje izlaganje temeljio na pojašnjenju teškoća koje proizlaze iz današnjeg gospodarskog stanja. Jedna od aktualnijih tema, bila je i predstojeći izbor tj. definiranje optimalne veličine poljoprivrednog gazdinstva i iščekivanje fondova Europske unije, koji će možda uskoro poljoprivrednicima biti dostupni.

»Pitanje je kako će se koristiti sredstva, jer sadašnji je izvoz veoma mali, pogotovu naspram uvoza. Ako se promatra odnos cijena poljoprivrednih proizvoda i repromaterijala, tada vidimo kako nisu usklađeni i tu dolazi do mimoilaženja platežno sposobne tražnje i ponude. Poljoprivrednici, u takvim uvjetima teško

realno mogu sagledati svoje mogućnosti, jer su prije sjetve nepoznati uvjeti po kojima će se proizvodi plasirati na tržištu. Nedostaje nam i investiranje u infrastrukturu, te poticanje ruralnog razvoja. Financijska sredstva bi se mogla drugačije usmjeravati, primjerice za izgradnju kazališta bi se trebali rabiti Europski fondovi, a sredstva potekla od našega rada se trebaju ulagati u infrastrukturu odakle bi se i mogla vratiti«, pojašnjava *István Szálás*.

Zaključak tribine je kako se država treba zalagati za napredovanje gospodarstva u cilju razvitka poljoprivrede, jer bez poticanja investicija u poljoprivredu i uvođenja sustava kvalitete, neće se moći racionalno trgovati, pa tako niti opstati na tržištu. ■

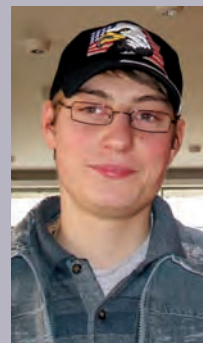
Koje gnojivo koristiti

»Moj obitelj se bavi povrtlarstvom, ratarstvom, a uzgajamo bikove i svinje. Na ovu tribinu sam došao ponajviše zbog predstavljanje umjetnog gnojiva kako bih vidio koje trebam rabiti. Do sada smo radili analize zemljišta i jako je teško naći umjetno gnojivo koje fali prilikom obrade zemljišta. Bez obzira koliko su mogućnosti rabljenja ograničene, treba čuti točno pojašnjenje stručnjaka i na to usmjeriti svoje slobodno vrijeme. Trenutačno sam na prekretnici, jer trebam povećati proizvodnju svinja i bikova, a tako što se može provesti samo s velikim kreditima, nakon čega je poljoprivrednik vezan za te obveze narednih petnaest godina. Ako se pak, s druge strane, kredit ne podigne i ne investira, tad poljoprivredno gazdinstvo stagnira i gubi. Rad na tom gazdinstvu svodi se na potpunoj fizičkoj obradi zemljišta, kao poslu u kome nema niti godišnjeg odmora, kao ni slobodne subote i nedjelje. Za fondove Europske Unije ću se sigurno interesirati, ali nisam siguran u kojoj će to biti mjeri, jer smatram kako su to, ipak, preveliki zalogaji za nas male proizvođače, već je to više za velike igrače«, komentar je sudionika tribine, *Damira Perčića*.

Sredstva za razvoj

»Tribina nam je izrazito korisna, obzirom kako se bavimo proizvodnjom oko 300 ha zemlje, na kojoj uzgajamo kukuruz, soju, pšenicu i ječam, a od goveda imamo stotinu muznih krava, pedeset bikova i pedeset junica. Potreban je razvoj svakog gazdinstva, konkretno naše gazdinstvo treba novu štalu, pa se polako interesiramo i za poticajna sredstva koja nam tu mogu pomoći, primjerice iz novih fondova Europske unije. Ako uvjeti budu povoljni, uvećat ćemo našu proizvodnju«, kaže *Tamás Balasa*, jedan od sudionika tribine.

Aktualna dešavanja u »Subotičkim novinama«

Nezavidna situacija

Mnogobrojne promjene u »Subotičkim novinama« dovele su ovaj tjednik u nezavidnu situaciju. Iako novine redovito izlaze, zaposlenici su i dalje bez plaća. Dio zaposlenika i predstavnici malih dioničara u ovome tjedniku nisu zadovoljni odlukom Agencije za privatizaciju, koja je većinskom vlasniku *Rajku Stojniću* dopustila još

mjesec dana da ispuni sve nepravilnosti i da izvrši sve kako je dogovoreno, točnije da se skine hipoteka s imovine novina u roku od 30 dana, a u roku od 60 dana da se isplate sve zaostale plaće, od listopada 2006. do siječnja 2007. godine. Ovim povodom, u petak 9. ožujka održana je konferencija za tisak, kojoj su prisustvovali predstavnici medija, a o problemima i trenutačnom stanju »Subotičkih novina« govorili su bivši urednik *Đorđe Dragojlović* i dugogodišnji novinar ovoga lista *Ljubomir Đorđević*.

O trenutačnoj poziciji *Rajka Stojnića* kao većinskog vlasnika »Subotičkih novina« govorio je *Đorđe Dragojlović*, koji je istaknuo i podatak da se *Nada Harminc*, kao nositeljica konzorcija koji je kupio novine, povukla iz toga konzorcija, te kako je istaknuo *Dragojlović*, po njegovu mišljenju sada ne postoji kupac »Subotičkih novina«.

Ljubomir Đorđević je istaknuo sljedeće: »Hipoteka je stavljena na imovinu Subotičkih novina u korist jedne tvrtke koja s novinama nema ništa. Drugo, hipoteka je stavljena, a da nisu pitani mali dioničari, što je po zakonu bilo obvezno učiniti, i treće, hipoteka je stavljena bez dobivanja suglasnosti Agencije za privatizaciju.«

Uposlenici u ovome tjedniku, kojima nisu isplaćene zarade, podnijeli su tužbu kojom se traži poništavanje odluka izvanredne Skupštine održane prošloga mjeseca. Tužba je općinskom sudu podnesena 28. veljače.

Ž. V.

Konferencija za novinare u LDP-u

Spriječiti rušenje kazališne zgrade

Zgrada subotičkog Narodnog kazališta u ložajnom je stanju, ali to ne znači da se rušenjem treba uništiti objekt kakvog nema od Budimpešte do Beograda, i od Temišvara do Zagreba, čulo se na današnjoj konferenciji za novinare u Liberalno demokratskoj partiji. Povodom toga, LDP u Subotici od 13. ožujka započela je akcija potpisivanja peticije za sprečavanje rušenja zgrade Narodnog kazališta.

U LDP-u strahuju za Veliku dvoranu koja ima veoma dobru akustiku, a vanjšina zgrade, poslije Gradske kuće, nalazi se na najviše fotografija grada. *Hrvoje Tikvicki*, glazbenik i profesor violončela ne bi mogao grad zamisliti bez sadašnje zgrade Narodnog kazališta. »Ukoliko postoji mogućnost da

se još jednom razmisli o rušenju zgrade ili da se napravi referendum, ali da se ne krene u rušenje zgrade dok se ne porazgovara kako su to riješili gradovi u našoj okolici«, rekao je *Tikvicki* istaknuvši akustiku velike dvorane u subotičkom kazalištu i dodao da bi se i Subotici mogla dogoditi situacija kao u Novom Sadu.

Sadašnju zgradu SNP-a prati loš glas da je neakustična, a glavni arhitekt te zgrade odrekao se projekta jer nisu ispunjeni njegovi standardi zadani u projektu, rekao je *Hrvoje Tikvicki*, član LDP-a u Subotici zadužen za kulturu. Dodao je da uz odličnu akustiku, Veliku dvoranu subotičkog kazališta prati i znakovita povijest.

Positivni primjeri rekonstrukcija kazališnih zgrada su u Segedinu i Osijeku gdje su, premda s malim teatrima, u drugoj polovici XX. stoljeća one sanirane. Na adaptaciji zgrade Segedinskog kazališta smještenog u središtu grada radilo se 15 godina, ali je zadržala izgled koji odgovara ambijentu grada i dobru akustiku. Isti je slučaj i s Osijekom. *Hrvoje Tikvicki* ističe da argument o nedostatku kazališnog prostora u prilog rušenju zgrade, ne stoji.

»Osijek ima još manju scenu nego Segedin, pa i tamo ima prostora i za dramu i za operu. Tako da ne vidim da bi u našem slučaju izgovor bio da je potrebno više prostora kako bi se mogla osnovati i treća, Drama na hrvatskom jeziku«, rekao je *Tikvicki* i pozvao mjerodavne da još jednom razmisle o rušenju zgrade, jer tako velike dvorane kao u subotičkom kazalištu nema u bližem okruženju.

Štand na kojemu građani mogu potpisati peticiju protiv rušenja zgrade Narodnog kazališta nalazit će se u središtu grada, svakog dana, od 14 do 18 sati.

M.K.K.

Post express kurirska služba

Mogućnost efikasnog slanja dokumenata i pošiljki u Hrvatsku

Počevši od 2002. godine, na usluzi građanstvu postoji efikasan način dostave pisama i pošiljki do 50 kg težine, koje se uručuju prema sustavu »od vrata do grijanja«. JP PTT Srbija i ogranak Post Express kurirske službe obavlja navedene usluge na teritoriju cijele države, kao i neposrednog okruženja bivših država nekadašnje zajedničke države, po veoma povoljnim cijenama, od primjerice 1000 dinara za jedan

dokument do 500 grama, koji će uredno biti uručen u vremenskom razdoblju do 3 dana od trenutka njegove predaje. Sve pošiljke su kodirane i jamči se garantirana isporuka, što je osobito važno za javne isprave i dokumente, a služba je locirana u prostorijama Pošte 2 u Subotici, u kraćoj izjavi pojasnili su *Atila Novosel*, kontrolor i *Damir Bašić*, kurir dostavljač Post expressa.

D. P.

Na štandu Zavoda za kulturu Vojvodine u okviru Salona knjiga

Prezentiran razvojni projekt integriranja zaštite naslijeđa općine Bač

Aktivno sudjelovanje lokalne zajednice u očuvanju kulturnog naslijeđa, skupa s institucijama kulture, znanstvenicima i gospodarstvenicima daje zapažene rezultate

Piše: Dragana Popov

U okviru planiranih aktivnosti na štandu Zavoda za kulturu Vojvodine (ZKV) tijekom 13. Međunarodnog salona knjiga i 12. Međunarodne izložbe umjetnosti »Art expo« koji su trajali od 8. do 13. ožujka na Novosadskom sajmu, bogatim izborom raznorodnih tema ZKV je pokazao skrb za kulturu, umjetnost i stvaratelje u Vojvodini budući su sadržajem i izborom tema pokrili gotovo sve oblasti kulture.

Svakodnevne tribine, razgovori, promocije i glazbeni sati dali su zanimljivu dinamiku ovom štandu površine od oko stotinu četvornih metara, gdje su umjetnici izlagali svoje slike, skulpture, nakladnici knjige, promidžbene materijale, Kazališni muzej svoje eksponate i ostalo, čime je štand ZKV, čini se jedini, dinamično i aktivno pristupio sajamskoj manifestaciji.

DEVASTIRANO KULTURNO DOBRO: Drugoga sajamskog dana, 9. ožujka ZKV je organizirao promidžbu projekta Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture pod nazivom »Vijekovi Bača« o kojem su govorile realizatorice projekta, arhitektica *Slavica Vujović*, idejni tvorac i koordinatorica projekta, etnologinja u Pokrajinskom zavodu za zaštitu spomenika kulture *Mirjana Đekić* i šefica odsjeka za konzerviranje Zavoda *Olivera Bradić*.

Tijekom jednosatne promidžbe projekata zaštite i restauracije srednjovjekovne tvrđave u Baču, arhitektica Vujović nazočne je upoznala s osnovama projekta čije prve aktivnosti sežu u 2003. godinu, u vrijeme kada su započeti radovi na restauriranju i interveniranju na tvrđavi u Baču. Ovi radovi skrenuli su pozornost na veličinu devastiranosti tog kulturnog dobra, ali i na njegovu mogućnu vrijednost.

Razvoju projekta »Vijekovi Bača«, čije realiziranje je započeto 2006. godine i po planu trajat će pet godina, pomoglo je nekoliko važnih čimbenika. S jedne strane, prvobitni radovi na tvrđavi 2003. godine potaknuli su dodatna terenska istraživanja naslijeđa po naseljima i atarima u okviru izrade prostornog planiranja općine Bač te spremnost lokalne zajednice sudjelovati u očuvanju kulturnog naslijeđa, projekt »Vijekovi Bača« uvrstili su u razvojni Plan općine Bač, čime projekt »Vijekovi Bača« dobiva potpunu podršku općine. S druge strane, budući se očuvanje i zaštita povjesne baštine našla na prvom mjestu ciljeva Plana općine Bač, i da budući

Prostorni plan Srbije daje prednost prigraničnim i podunavskim područjima s aspekta turističkog razvoja, Razvojni projekt integrativne zaštite naslijeđa općine Bač »Vijekovi Bača« potpuno se uklopio u Prostorni plan Srbije, i tako dobio punu podršku države.

VRIJEDNOST NASLIJEĐA: Zahvaljujući uviđanju vrijednosti cjelokupnog kulturnog naslijeđa – 15-tak kilometara u prečniku oko nukleusa – srednjovjekovne tvrđave, preko 40 kilometara obale Dunava duž općine Bač, kao prirodno bogatstvo s značajnim turističko-rekreativnim potencijalom, te aktivnim sudjelovanjem lokalne zajednice – došlo je do proširenja projekta. »Pobuđena zainteresiranost lokalne zajednice, stalna nazočnost stručnjaka, prepoznata važnost i značaj očuvanja ovog zdanja od strane Ministarstva kulture RS i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu dovelo je do proširenja projekta i na druga kulturna dobra – Franjevački samostan, podgrađe (ulaznu kapiju i kalvariju), manastir Bođani, zgradu stare općine, staru ciglanu i, uopćeno, na popularizaciju naslijeđa. Zapravo, sagledana je vrijednost kulturnog dobra koja je vremenom devastirana i izgubljena u prostoru nemara«, ukazala je arhitektica Vujović.

Protekle dvije godine Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture nastavlja istraživačke i konzervatorsko – restauratorske radove na srednjovjekovnoj tvrđavi u Baču. Ovaj sveobuhvatni projekt zapravo je pilot projekt jer je prvi, i za sada jedini projekt u kojem aktivnu ulogu ima lokalna zajednica. Aktivno sudjelovanje lokalne zajednice u očuvanju kulturnog naslijeđa, ne samo da ovaj projekt čini drugačijim u odnosu na druge, slične projekte, već predstavlja korak ka decentralizaciji i skupa s lokalnom zajednicom, institucijama kulture, znanstvenicima, gospodarstvenicima daje zapažene rezultate, stoga, smatra arhitektica, projekt »Vijekovi Bača« može služiti kao model drugim institucijama i devastiranim kulturnim naslijeđima.

»Ovo rijetko, autentično, višeslojno, multikonfesionalno naslijeđe, u velikom stupnju sačuvani kulturni pejzaži do sada nisu bili jasno prepoznati, niti stavljeni u adekvatnu funkciju, što se odrazilo na stanje objekata, ali i na odnos stanovništva prema njemu. Razvojem projektom »Vijekovi Bača« mijenja se stanje kulturnih

dobara kao i odnos stanovništva prema njima«, naglasila je Vujović.

CILJEVI PROJEKTA: Budući je Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture, koji je nositelj projekta, postavio vrlo složeni cilj – kroz projekt dodatno istražiti cjelokupno naslijeđe općine Bač, te prezentirati ga u svijetlu njegove izuzetne i univerzalne vrijednosti, pa mu pomoću planskih i strateških dokumenata dati adekvatnu vrijednost i na kraju kako bi se razvilo cijelo područje, pravilno iskoristio potencijal kulturnih i prirodnih dobara – morali su osmi-

sliti strukturu projekta koja bi omogućila njegovo realiziranje. Stoga su napravili otvoreni – kišobran projekt koji dozvoljava djelovanje u svim dijelovima. »Kišobran projekt omogućava strateško pristupanje rješavanju problema, u rasponu od istraživanja do adekvatne uporabe i stavljanja u gospodarsku funkciju. Također, kišobran projekt znači da smo otvoreni za sve zainteresirane institucije, znanstvenike, gospodarstvenike, kulturne udruge i druge koji smatraju da mogu aktivnostima i radom doprinijeti očuvanju i promoviranju naslijeđa«, objasnila je Vujović novi model struktuiranja projekta

koji uključuje veliki broj sudionika, jer osim vraćanja objekata u zdravo stanje, imaju za cilj dati mu kulturno, edukativno, turističku funkciju kao i cijelom području, što će omogućiti stanovništvu ne samo da promijeni odnos prema naslijeđu koje propada već i da se opredijeli novim izvorima prihoda.

PODGRAĐE: Budući je još 2003. godine započet restauratorski rad na srednjovjekovnoj tvrđavi s podgrađem, najviše je i urađeno na njima. Kako je rekla Mirjana Đekić, na svim komponentama su postignuti rezultati. Nastavljena sustavna arheološka iskopavanja doprinijela su povećanju broja kockica mozaika kojim se slika upotpunjuje, čime se otkriva višeslojevitost vrijednosti lokaliteta. »Iskopavanja su otkrila neke posve nove stvari, kao na primjer, na mjestu današnje tvrđave u XII. i XIII. stoljeću nađeni su dokazi o postojanju naseljenih mjesta, a ne zdanja tvrđave, pronađeno je mnoštvo pokretnog arheološkog materijala, dijelovi peći, terakot i kamena plastika, oruđe i oružje, okovi različitih namena. Tu su i primjerci nakita, novčića, stakleni predmeti, posude i drugo«, kazala je Đekić, objašnjavajući da će

– tvrđava s pogađem«, objasnila je Vujović. Po njezinim riječima pozornost medija prema srednjovjekovnoj tvrđavi u Baču, povećana je u odnosu na ranije, što, smatraju nositelji projekta, znači da projekt već djeluje na javnost.

U prvoj godini realiziranja projekta, prema izvještaju nositelja, urađeni su značajni pomaci, te je sredinom 2006. godine osnovan Fond za očuvanje kulturno – povjesne baštine »Vijekovi Bača«, s ciljem rješavanja problema provođenja i upravljanja projektom. U ožujku 2006. osnovana je turistička organizacija s vodičkom službom čime su stvoreni uvjeti za prihvata

posjetitelja; prezentirana je ponuda turistima; broj posjetitelja se značajno povećao, hotel je oživio, kulturna ponuda se utrostručila, posebno se izdava obilježavanje Dana europske baštine. Rad nevladinog sektora se intezivirao i uspostavljen je partnerski odnos s talijanskim partnerom Paktom za teritorijalni razvoj Alto Belice Corleonese, koji imaju iskustva u realiziranju projekta lokalnog razvoja baziranog na vrijednovanju naslijeđa. Po stajalištu nositelja projekta, lokalno stanovništvo i lokalna zajednica prepoznali su priliku i mogućnosti za bolji život u Općini Bač. ■

Sa sjednice Savjeta MZ Sonta

Nepotrebne tenzije

Nije korektno prema članovima Odbora što nam dokumentaciju niste stavili na uvid kada je to bilo potrebno i zbog toga se digla sva ova, rekao bih nepotrebna, tenzija, rekao je Dekan

Nestrpljivo očekivana 17. sjednica Savjeta MZ Sonta protekla je u relativno mirnim tonovima. Uz obrazloženje nazočnog predsjednika Općine Apatin dr. Živorada Smiljanića, jednoglasno je usvojen prijedlog Odluke o izradi idejnoga projekta i studije izvodljivosti gradnje fekalne kanalizacije u naselju Sonta – Općina Apatin.

Jednoglasno je usvojen i prijedlog Komisije za raspodjelu dijela sredstava mjesnoga samodoprinos, namijenjenoga subjektima sporta i kulture u Sonti, a u okviru iste točke, uz upit člana Savjeta Veljka Bačića što je s minusom, odnosno dugovanjima NK »Dinamo« u visini od 300.000 dinara, zaključeno je da se u roku od deset dana mora pokrenuti akcija izbora novoga čelnika kluba. O spomenutomu dugu nitko se nije decidirano izjasnio.

SAMO JEDNA POGREŠKA: Najzanimljivija točka, informacija s obrazloženjem tajnika MZ Tomislava Siladića, vezana za nalaze Komisije za inventuru i Nadzornoga odbora izazvala je i najviše rasprave, ali ne onoliko koliko je očekivano. Umjesto obećane pisane forme, Siladić je, kako je rekao zbog tehničkih problema, obrazloženje dao usmeno. Za sve sporne točke iz nalaza nadzornih tijela našli su se, kako računati, tako i potrebne odluke, pa je na mjestu primjedba člana Nadzornoga odbora Željka Dekana o nekorektnom postupku predsjednika Savjeta i tajnika MZ. »Nije korektno prema članovima Odbora što nam ovu dokumentaciju niste stavili na uvid kada je to bilo potrebno i zbog toga se digla sva ova, rekao bih nepotrebna, tenzija.« – rekao je između ostaloga Dekan.

Na primjedbu člana Nadzornoga odbora

Marka Šegrt, koja se odnosila na sredstva od 268.560 dinara dana Eparhijskom upravnom odboru SPC, a koja nisu imala uporište u bilo kakvoj odluci, tajnik Siladev je odgovorio kako je pogriješio jedino u tom slučaju, ali je isto tako konstatirao da je na pogrešku trebao biti upozoren od predsjednika Savjeta i šefa računovodstva Stručne službe MZ.

ODGOVORNOST: Član Savjeta Veljko Bačić na koncu je sarkastično predložio članovima nadzornih tijela da se ispričaju što su radili dobro. »Sve ovo što smo čuli, samo je pokazalo koliko sam bio u pravu kad sam tražio povećanje broja uzoraka za kontrolu. Sve ovo zabavljanje oko nepostojanja ili postojanja prateće dokumentacije klasična je zlouporaba položaja i predsjednika i tajnika. Svojedobno sam tražio procjenu vrijednosti Lovačkoga doma, nije urađena, ne znam zbog čega. Činjenica je da imamo nov objekt, ali krajnje zapušten. A sve ove nepravilnosti nađene od strane nadzornih tijela nisu pogreška samo tajnika, nego u punoj mjeri i predsjednika Savjeta« – rekao je, među ostalim, Bačić. S Bačićem se glede odgovornosti složio i Zvonko Tadijan, jer, kako je rekao, svaki akt potpisuju i tajnik i predsjednik, tako da odgovarati ne može samo jedan. U opsežnoj raspravi na temu ugradnje PVC stolarije u objekt Lovačkoga doma sudjelovalo je više članova Savjeta, no i tu je rasprava ostala nedorečena. Na koncu, s 9 glasova »za« i 3 »protiv«, zaključeno je da se rasprava usvoji, te da se navedeni propusti ne smiju ponoviti. Nalaz Nadzornoga odbora usvojen je s 2 glasa protiv.

Ivan Andrašić

na osnovu dobivenih podataka napraviti mapu o stanovnicima podgrađa, prvobitno većinski Šokaca, dok danas podgrađe čini starija populacija, te je još jedan od ciljeva projekta podmlađivanje stanovništva podgrađa.

POPULARIZACIJA: Iako je projekt još u povoju, po riječima Vujovićeve, napravljen je značajan pomak u oblasti marketinga. Neke od prvih akcija usmjerili su k djeci s ciljem popularizacije naslijeđa, te je izrađen strip »Čarobne avanture iz prošlosti«.

»Riječ je o estetizaciji, socijalizaciji i posredništvu putem slike to jest stripa, kao didaktičke metode, gdje je u prvi plan stavljeno naslijeđe

Koliko vjernici laici mogu pridonijeti svakodnevici?

Temelj vjere je u obitelji

»Neki puta je teško shvatiti neka objašnjenja, jer sam prije i sama drugačije promatrala i čitala Božju riječ, shvaćajući je na neki drugačiji način« * Sat vjeronauka djeca skupa s vjeroučiteljicom započinju pjesmom ili molitvom, a na isti se način ovaj sat i završava *

Mnogi se roditelji pitaju na koji vjeronauk treba dati djecu, na školski ili na župi?

Jedini pravi put za izgradnju boljeg svijeta, jest da započnemo raditi na sebi, pokušati sebe učiniti boljim. Ako mi sami budemo bolji i ljudi oko nas će nam biti bolji i draži. Mnogi se odluče na ovakav veliki korak, te i pokraj svojih svakodnevnih obveza odluče živjeti i širiti Božju riječ.

No, to nije nimalo lagano, jer najteže je biti prorok među svojima, ali su plodovi vrijedni truda. Često nema nikakvih vidljivih rezultata, no svako posijano sjeme može i imati ploda.

BUĐUĆA VJEROUČITELJICA: Nevena Gabrić odlučila je upisati Teološko katehetski institut i želi postati vjeroučiteljica, jer kako je i sama rekla, ako se nešto uistinu i želi onda je to moguće i ostvariti. Nevena je nakon završene srednje škole, Gimnazije »Svetozar Marković«, upisala Ekonomski fakultet, no nije ga završila i kako je sama rekla, ovo joj je druga šansa. Odgajana je u obitelji u kojoj se prakticirala vjera i shvatila je kako je ovo pravi poziv za nju, živjeti i širiti Božju riječ. »Na Teološko katehetskom institutu imamo vikend predavanja, subotom i nedjeljom, i sve ukupno traje osam semestara. Sada sam na drugoj godini i mogu reći, kako sam jako zadovoljna predavačima i samim okruženjem. Neki puta je teško shvatiti neka objašnjenja, jer prije sam i sama drugačije promatrala i čitala Božju riječ, na neki drugačiji način je shvaćala. No, sada su mi neke stvari puno jasnije, te ih i sama mogu protumačiti«. Nevena ima dvoje djece, *Luku* i *Marka*, te kako je sama rekla, sretna je kada i njima može neke stvari

pojasniti. Na poziv katedralnog župnika *mons. Stjepana Beretića*, počela je držati vjeronauk u župi, te je sada na pripremnoj godini. Sada ima priliku i praktički vidjeti što se očekuje od jedne katehistice, ona vjeruje kako je to njen pravi poziv, da je to ono što nju ispunjava i da će uz rad i vjeru uspjeti ostvariti svoju želju i biti vjeroučiteljica.

Nevena Gabrić

ZADATAK ŠKOLE I VJERONAUKA: Nakon dugogodišnje stanke vjeronauk je ponovno vraćen u škole, te djeca imaju priliku pohađati vjeronauk i u školi. Ne možemo uspoređivati školski i župski vjeronauk, no ipak djeci je bitno, a svakako i roditeljima, da se djeca ne moraju stidjeti ili tajiti svoju vjeru. Ono što djeca doživljavaju u obiteljima, što uče i žive, mogu primijeniti i u školi skupa sa svojim prijateljima, skupa s učiteljicom. Često djeca misle kako je ono što roditelji govore dosadno i nebitno, no kada isti odgovor dobiju i u školi, pa i na župskom vjero-

nauku, drugačije gledaju na neke životne situacije. Vjerski odgoj ne može škoditi niti jednom djetetu. Djeca s vjeronauka mogu izaći samo bolja. Ako djeci na pravi način tumačimo Božju riječ i ono što nam Bog želi poručiti, oni će te stvari pokušati primijeniti i na sebe. Pokušat će biti bolji prijatelji, bolji prema bližnjima, a uz sve to osjećat će i sreću i zadovoljstvo jer mogu usrećiti druge ljude i na taj će način i oni biti sretni. Svakako temelji vjere su u obitelji i ako djeca u svojim obiteljima nisu dobila osnovne temelje i njihovi roditelji ne žive vjeru, ne možemo od djece očekivati čudo. No, ipak Bog neće niti jedno svoje dijete ostaviti samo i napušteno.

O značaju škole i vjeronauka, najbolje nam može reći učiteljica koja živi vjeru i koja je Božji poslanik prvo u svojoj obitelji, pa onda i u svom okruženju i u školi.

Ana Čavrgov je Teološko katehetski institut upisala prije pet godina i sada je apsolvantica. Po zanimanju je učiteljica i radi u OŠ »Matko Vuković«, te predaje i vjeronauk u istoj školi, od 1. do 5. razreda. Jedan od osnovnih zadataka škole jest da prilagodi svoj program uzrastu djeteta, čitavoj ljudskoj osobi. »Uloga vjeronauka je upravo da pomogne školi u ispunjavanju svoje zadaće u odgojnom procesu formiranja cjelovite osobnosti. Pogotovu u odgajanju savjesti, kako bi osoba ne samo primila informaciju, nego se formirala kao odgovorna i savjesna osoba. Odgajati znači pomoći ljudima da žive srcem. Božja riječ želi promijeniti naše srce i naš život, a ne naučiti nas nekoj teoriji, želi od nas stvoriti ljude koji osjećaju

potrebe drugih« objašnjava Ana Čavrgov.

ŠKOLSKI ILI ŽUPSKI VJERONAUK?: Uloga laika u Crkvi je velika, iako često nismo svjesni što bi mi sve mogli uraditi ili

Uloga vjernika laika u Katoličkoj crkvi

Po nauku II. Vatikanskog sabora »svi su vjernici jednaki po dostojanstvu, a različiti po službi«.

Svaki vjernik koji je kršten, krizman i pričešćen čini Crkvu. Zato je Crkva po laicima prisutna u svim segmentima života, u svom zvanju i poslanju. U svom zvanju kao pozvan, a u svom poslanju kao kršćanin. Dakle, uloga laika u Crkvi je biti kršćanin, i u svakodnevnom životu. U svom sakramentu, Crkva ne poznaje Crkvu kao pasivnu i aktivnu, sva je Crkva aktivna u službi liturgije, u službi navještaja, to je katolički laik.

dr. Andrija Kopilović

pomoći, laici su svakako dobro došli i nudi ima se veliki broj mogućnosti. Kako nam je rekla i

Ana Čavrgov, jedan od takvih primjera je zasigurno i Radio Marija, koji je svojim radom učinio mnoga

dobra djela. No, kao primjer možemo navesti i djecu koja pohađaju vjeronauk, jer kako je ispričala vjeroučiteljica Čavrgov, djeca su pravi prenositelji svih događanja, pa tako rado pričaju sa svojim prijateljima i roditeljima, o tome što su radili na vjeronauku. Osim djece i roditelji su sretni, jer im je pružena mogućnost vjerskog odgoja u školama. U OŠ »Matko Vuković« na vjeronauk se odazvao lijepi broj djece, te ih u skupinama ima oko trideset. Djeca se raduju i iščekuju taj predmet. Sat vjeronauka djeca skupa s vjeroučiteljicom započinju pjesmom ili molitvom, a na isti se način ovaj sat i zavr-

šava. Mnogi se roditelji pitaju na koji vjeronauk treba dati djecu, na školski ili župski? »Škola ne može zamijeniti kršćansku zajednicu. U školi je vjeronauk predmet, a u vjeronaučnoj, župskoj zajednici je to u prvom redu odgoj u vjeri, pripremanje djeteta da postane punopravnim članom kršćanske zajednice, da uđe u njenu mitologiju«, objašnjava učiteljica Ana. Djeci se pruža mogućnost nadopunjavanja, imaju priliku vjeru živjeti u obitelji, a o tome govoriti na vjeronauku u župi i u školi. Takvo okruženje može samo pozitivno djelovati na djecu.

Željka Vukov

Vojvođanski Srijemci u Hrvatskoj

Osam preseljenja Korine Kovačić

Glavni razlog našeg razgovora s ovom 25-godišnjom studenticom nije sjećanje na prekrasni Slankamen, koji se u pisanim dokumentima spominje još 1072. godine, niti njezina mnogobrojna seljenja, već diplomski rad koji Korina piše na Fakultetu, na temu »Identitet vojvođanskih Hrvata«

Na sam spomen vojvođanskih Hrvata, a osobito Srijemaca, neizbježne su asocijacije na progonstvo i masovni egzodus, umotan u celofan »humanih preseljenja«. Brojka od oko 45 tisuća srijemskih Hrvata koji su spas potražili u Hrvatskoj ili trećim zemljama, više je nego snažan argument za takvu percepciju u javnosti.

Bez obzira što je život, nepredvidiv kakav jest, neke od tih ljudi iz raznoraznih razloga natjerao na još neku promjenu stalnog mjesta boravka, mislim da je moja mlada sugovornica, zagrebačka Slankamenka *Korina Kovačić* u tome apsolutna rekorderka.

SLANKAMENKA: Naime, Korina je rođena 1982. godine u Beogradu, bezbrižnost igre i dječjeg veselja spoznala je u dječjem vrtiću u Slankamenu, a prva tri razreda osnovne škole pohađala je u rodnom gradu, Beogradu. Za vrijeme masovnog egzodusa Hrvata i ostalog nesrpskog stanovništva iz Srijema, obitelj joj se 21. lipnja 1992. godine seli u glavni grad Hrvatske, u kojem je nastavila školovanje i završila sljedeća tri razreda osnovne škole, dok je posljednja dva, 7. i 8. razred, završila u osnovnoj školi u Ivanskoj, pokraj Bjelovara. Prve dvije godine opće gimnazije završila je u Đurđevcu, a druge dvije u Zagrebu. Nakon toga u Petrinji upisuje Višu učiteljsku školu, na kojoj je 2002. godine i diplomirala, a fakultet, menadžment u kulturi, upisala je prije tri godine na Visokoj školi za poslovanje i upravljanje u Zaprešiću. Na našu konstataciju kako je osam preseljenja za jednu tako mladu osobu doista neobičan podatak, Korina samo sliježe ramenima i ponosno naglašava kako sebe smatra Slankamenkom jer su prve tri

godine osnovne škole u Beogradu provedene na relaciji stan–škola, a sve ostalo vrijeme provodila je u Slankamenu gdje su joj roditelji imali kuću. Osim toga svi su joj poznanici i prijatelji također iz tog mirnog srijemskog mjesta pokraj Dunava, na obroncima Fruške gore, koje je ime dobilo po izvoru slane vode koji se i njemu nalazi.

»Osnovnu sam školu pohađala u Beogradu jer mi je tata Stjepan, rođeni Slankamenac, u tom gradu bio u stalnom radnom odnosu, dok je majka Vesna radila kao liječnica u Sasama, pokraj Slankamena. U Slankamenu smo živjeli u kući moga oca, staroj 300 godina, koju smo samo renovirali«, objašnjava Korina i ističe kako je Slankamen ostavio najdublji trag u njezinu djetinjstvu. Na pitanje je li joj i majka Slankamenka, Korina odgovara kako joj je majka Splicanka, odnosno Omišanka i smijući se ispričala nam je kako su joj se roditelji upoznali dok je majka, tadašnja mlada liječnica u Indiji,

»krala« jagode na očevoj njivi, i naglašava da je to bila ljubav na prvi pogled.

DIPLOMSKI: Ali, glavni razlog našeg razgovora s ovom 25-godišnjom studenticom nije sjećanje na prekrasni Slankamen, koji se u pisanim dokumentima spominje još 1072. godine, niti njezina mnogobrojna seljenja, već diplomski

je moguće da gotovo svi mediji u Hrvatskoj srijemske Hrvate svrstavaju u iseljeništvo, premda je poznato kako se oni nikada nigdje nisu selili, da su oni autohtono stanovništvo u Srijemu.

Na pitanje kako je koncipirala svoj diplomski rad Korina odgovara da ga je podijelila na dvije cjeline i to na Hrvate Bunjevce i Šokce u Bačkoj i Banatu i Hrvate Srijemce. Svaka cjelina se sastoji od niza poglavlja koji pokrivaju sve segmente identiteta Hrvata toga područja, kao i trenutačnu situaciju u kojoj se vojvođanski Hrvati, sada kao nacionalna manjina, bore za svoja osnovna ljudska i nacionalna prava.

Korina nam još objašnjava kako se »naoružala« brojnou literaturom koja pokriva to područje uključujući i naša izdanja 'Hrvatsku riječ' i 'Klasje naših ravni', ali ističe kako joj je najveći problem arhivska građa koja pokriva razdoblje do 1500. godine.

»Nažalost, do tih podataka još uvijek nisam uspjela doći. Kontaktirala sam nadbiskupsku arhivu u Zagrebu i tamo su me savjetovali da taj povijesni materijal potražim u Đakovu, iz Đakova su me uputili na arhivu u Srijemskoj Mitrovici, oni pak na arhivu u Budimpešti, a Mađari na Beč. I tako sam se našla u začaranom krugu iz koga ne vidim izlaz«, bezuspješno sliježe ramenima Korina i za kraj našeg razgovora govori o svojim planovima u budućnosti. »Nakon diplomskog rada planiram nastaviti studirati (po Bolonji se studira 3 + 2 + 3), a zatim ću na Filozofskom fakultetu pokušati doktorirati etnologiju«, prilično ambiciozno naš razgovor zaključuje Korina Kovačić.

Zlatko Žužić

Iz kuta mladih: Marko Skenderović

Briga o studentima

*Mladi nisu jako motivirani za pisanje, pa se trudim pronalaziti studente koji žele pridonijeti novinama * Po završetku studija, želio bih civilno odslužiti vojni rok ovdje, a nakon toga pronaći posao u Hrvatskoj i ostati tamo*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Marko Skenderović, student je druge godine studija elektrotehnike računalna na Zagrebačkom sveučilištu, koji je upisao nakon svršene srednje Elektrotehničke škole u Subotici. Na studij u Zagreb je odlučio otići, nakon slušanja pozitivnih dojмова svojih rođaka koji su tamo studirali, a na koncu i njegova je starija sestra, malo prije njega, u Zagrebu upisala Višu medicinsku školu. Nije zažalio zbog odluke o mjestu studiranja, jer mu se u Zagrebu veoma dopada društvo i općenito, tamošnji život.

Marko se ističe i kao organizator okupljanja studenata iz Vojvodine, te obnaša dužnost urednika studentskih novina. Prije njega, do završetka svojih studija, tu je dužnost obavljao Tomislav Brejar.

LIST: »Novine su posvećene studentima u Hrvatskoj, broje ukupno osam stranica, a izlaze dvomjesečno. Prva strana su opće obavijesti, a posljednja je uvijek rezervirana za studentske šale, osim toga uvijek se objavljuju fotografije s naših tulumu, a zanimljiva je i rubrika »Upoznajmo bruce«. Potporu i financiranje novina dobivamo od Hrvatske matice iseljenika, koja nam tiska list, a na nama je samo da napišemo i uredimo tekstove. Nedavno smo pronašli jednu studenticu, koja bi lektorirala tekstove, pa se nadamo kako će tako tekstovi još više dobiti na kvaliteti. Staram se o prikupljanju tekstova i pripremi novina pred tisak, a samo vođenje novina mi ne oduzima puno vremena, jer one ne izlaze tako često i nisu opsežne. Nažalost, mladi nisu pretjerano motivirani za pisanje i trudim se pronalaziti studente koji žele pridonijeti novinama. Mario Bara piše o povijesti Hrvata u Vojvodini i šire, što je veoma korisno za naš list. Vođen ovim primjerom, tako bi svatko mogao nešto pisati iz svog područja studiranja«, pojašnjava Marko Skenderović.

TULUM: Marko je s vođenjem studentskih novina naslijedio i organiziranje tulumu za vojvodske studente. Takav se susret posljednji put organizirao u petak 9. ožujka, a prije toga u listopadu prošle godine.

»Veliki je odzivi na tulumu. Uvijek dođe preko stotinu mladih, od čega su oko polovice studenti iz Vojvodine. Bitno je na vrijeme razglasiti među našim studentima, koji se druže u manjim skupinama, pa se tako informacija bolje i brže proširi. Organiziranje tulumu zahtijeva i skupljanje novca za nabavu pića, te čišćenje dvorane prije i nakon tulumu. Tijekom tulumu obično nestane alkoholnih pića, ovoga puta nestalo ih je puno ranije, jer je bilo više studenata nego ranije. Na tulumu do pola noći mladi slušaju domaći rock, a nakon toga pušta se narodna glazba. Ovoga puta narodnjaci su se mnogo ranije počeli puštati, jer

mladi imaju glazbene želje, koje DJ uskladuje«, komentira Marko Skenderović. Ovaj angažman svakako nosi odgovornost, jer on istupa ispred skupine studenata iz Vojvodine i kako kaže glede toga nema problema.

STUDIJ: Elektrotehnika je relativno mlada znanost, u posljednjih se stotinu godina puno razvijala, a i dalje napreduje, te zasigurno predstavlja i aktualno, buduće zanimanje. Upravo to studira Marko i ističe kako mu je fakultet odlično uređen, profesori su stručni, a nov Bolonjski sustav studiranja zahtijeva redovit odlazak na predavanja i vježbe.

»Meni je studij kao nastavak srednje škole, jer redovito idem na predavanja i nema mogućnosti »kampanjskog učenja«. Student po ovom sustavu studiranja ima češće provjere znanja i mora biti spreman za kolokvije. Doma u Subotici malo učim, dok sam u Zagrebu na

prvoj godini učio konstantno svakoga dana, u drugoj sam se godini malo opustio, a sada se trudim ponovno steći tu formu. Na studiju su nam rekli, kako je potrebno poslije četverosatnih predavanja, barem još toliko učiti doma, da bi rezultati ispita bili pozitivni«, nastavlja Skenderović i dodaje:

»U slobodno vrijeme najčešće se igra nogomet, neka društvena igra, ili se studenti okupljaju ispred računala, uz koje veoma brzo prođe vrijeme«. Marko se ne druži samo sa Subotičanima, već je ostvario dobre kontakte i s drugim kolegama sa studija, kao i ostalim studentima koji žive u domu. Ipak, kad nije u Subotici, nedostaju mu prijatelji, s kojima bi rado zaigrao košarku.

»U Zagrebu smo se prošle godine češće družili i navečer izlazili. Sada živim u studentskom domu u Sopotu i tu je malo mirniji život, pa izlazimo mjesečno dva do tri puta. Studentski dom kraj Save je bolji, uredniji i zanimljiviji je, jer broji više ljudi. Prve dvije godine nisam imao cimera iz Subotice. Prve sam godine sobu dijelio s momkom iz Petrinje, a potom sa studentom iz Rijeke, a sad sam sa Subotičanima, što mi je jako drago. Lijep je studentski život van nadzora roditelja, jer tako studenti imaju određenu slobodu. Tu slobodu zato ipak plaćamo »tečajem brzog odrastanja« i vođenja samostalnog života. Sjećam se kako sam s početka jako čekao odlazak doma jedanput mjesečno, dok sada već dva i pol mjeseca nisam bio doma i nije mi čudno. Trebalo je vremena odviknuti se od jednog načina života, koji je bio s roditeljima i priviknuti se na drugi, koji je okrenut drugima mladima, koji se nalaze u istoj situaciji kao i ja«, ističe Marko Skenderović. Njegova poruka mladima je, da trebaju svoj život shvatiti ozbiljno, a što se tiče studija, što prije ga završiti i postati »svoj« čovjek.

»Ako promatram svoju budućnost u Srbiji, vidim kako se stvari neprekidno mijenjaju, i kako nema sigurnosti niti u jednom pogledu, od posla do osobne sigurnosti. Po završetku studija, želio bih civilno odslužiti vojni rok ovdje, ako do tad tu obvezu i ne ukinu, a nakon toga bih se trudio naći posao u Hrvatskoj i tu ostati«, završava razgovor Marko Skenderović.

Hrvatski majur – predio nekada poznat po brojnim salašima

Cesta za »živo

Obitelj Gabrić: Marija, Nikola, Zlatko i Slađana

Joso i Marija Gabrić od prošle jeseni više ne žive na salašu

Križ podignut 1897. obnovljen devedesetih

*Na Hrvatskom majuru većina salaša je napuštena * Nakon ukidanja pružnog puta, javio se problem adekvatnog puta do Subotice * Žiteljima Hrvatskog majura ni do dana današnjeg nije osigurana asfaltirana cesta do grada*

Predio u okolici Subotice zvan Hrvatski majur bio je poznat po brojnim salašima, ali su danas većinom ti salaši napušteni. Kroz predio Hrvatski majur prolazio je vlak do 1980. godine, bila je to tzv. »pačirska pruga«, na Hrvatskom majuru postojala je i željeznička postaja, a kada je taj pružni put ukinut, javio se problem adekvatnog puta do Subotice, jer žiteljima Hrvatskog majura ni do dana današnjeg nije osigurana asfaltirana cesta do grada.

Na jednom od preostalih 12 salaša na Hrvatskom majuru živi obitelj Gabrić, koju smo posjetili u namjeri da saznamo kako se živi u tom kraju.

GAZDINSTVO: »Na ovom salašu živim od rođenja. Na salašu su donedavno živjeli i moji roditelji, otac Joso i mater Marija, koji od prošle jeseni žive u Subotici. Ostao sam živjeti na salašu sa suprugom Marijom. Kćerka Slađana i sin Zlatko preko tjedna su u gradu, kod bake i djeda, jer je tako praktičnije zbog nastave koju pohađaju u subotičkim školama. Kći Slađana je učenica osmog razreda Osnovne škole 'Ivan Milutinović', a sin Zlatko je učenik trećeg razreda Politehničke škole. Tako ne moraju putovati, a vikendom dolaze ovdje na salaš i tada smo skupa s djecom. Moja sestra Mira se udala i od tada živi u Đurđinu«, kaže domaćin *Nikola Gabrić*, napominjući kako je zemlju počeo obrađivati zajedno s roditeljima, a sada sam obrađuje 30 jutara zemlje.

»Zemlja je naša, ne radim pod arendu, a uzgajam kukuruz, pšenicu i suncokret.

Posjedujemo potrebnu kompletnu mehanizaciju za rad na zemlji, osim kombajna za vršidbu pšenice. Imamo i bašču za naše potrebe, na leđini je puno razne živine, ali živi se teško, jer su otkupne cijene poljoprivrednih proizvoda niske. Mlijeko više ne prodajem Mljekari Subotica, jer nema računice. Uzgajamo i svinje, bikove i krave, treba puno ulagati i raditi, a dobit je malak.

PROBLEMI ŽITELJA: Nikola Gabrić je istaknuo više problema žitelja Hrvatskog majura, a na prvom je mjestu problem neadekvatne poveznice s gradom, ponajviše zbog djece koja putuju do škole.

»Pačirska je cesta jedina koji vodi do grada, neuredena i blatnjava, teško prohodna zimi. Bilo je godina kada ni po dva tjedna nismo mogli otići do grada. Takva je i cesta do naselja Mala Bosna, gdje djeca također idu u školu. Oko petnaestero djece putuje u školu u Malu Bosnu, a ne postoji tvrda cesta. To je »živo blato« kada padne kiša ili kada zasnježi. Organiziranog prijevoza do škole nema. Bilo je obećanja od strane općinske lokalne samouprave da će se problem puta riješiti, ali do sada nam nitko nije pomogao. Imamo problema i sa strujom. Elektrodistribucija Subotica, koja realizira distribuciju električne energije na teritoriju grada Subotice i susjednih općina, ne vodi računa o liniji koja dovodi struju do Hrvatskog majura, jer je ta linija do danas ostala tzv. »ničija linija«. To je doista nevjerojatno i nelogično, primjerice, kada padne drvena bandera popravci i održavanje ostaju na žiteljima Hrvatskog

ot«

Generacije rođene 1943.-1948.

majura, premda račune za struju redovito plaćamo. Problem je i nepostojanje telefonske linije«, kaže Nikola Gabrić, naglašavajući kako se zbog tih problema više puta požalio u Mjesnoj zajednici Mala Bosna, ali reagiranja i pomoći do sada nije bilo.

»Ovdje nema čak ni mini-marke- ta, razne potrepštine moramo kupovati u gradu, a osamdesetih godina je prestala raditi osnovna škola, koja se nalazila preko puta našeg salaša. Zgrada škole je u međuvremenu srušena. Žitelji Hrvatskog majura pripadaju župi Presvetog Trojstva i na svetu misu idemo u crkvu u Maloj Bosni. Ponovno spominjem problem puta, jer kada padne jača kiša i snijeg, nemoguće je cestom od Hrvatskog majura stići do Male Bosne. Moj sin Zlatko ima veliku volju ostati na salašu i baviti se poljoprivredom, ali ja mu to ne preporučujem, zbog svih spomenutih problema s kojima se suočavaju žitelji Hrvatskog majura«.

Nikola Gabrić kaže, kako je jedino društveno događanje na Hrvatskom majuru kada se svake godine početkom rujna žitelji okupljaju na proštenju kod Gabrićevog križa, koji se nalazi na zemlji ove obitelji.

GABRIĆEV KRIŽ: Posjetili smo i Nikoline roditelje, Josu i Mariju Gabrić, koji od prošle jeseni više ne žive na salašu, od kada su se preselili u Suboticu. Vođenje gazdinstva na salašu prepustili su sinu i snahi.

»Djeca neka rade, a ovako naši unuci mogu biti kod nas preko tjedna, kada je nastava u školi, pa ne moraju putovati. Na Hrvatskom je majuru ostalo malo salaša, ceste su do Subotice i Male Bosne jako loše, osnovna škola više ne

radi, a srušena je i željeznička postaja, nakon što je ukinut pružni put. Nekada je na Hrvatskom majuru s okolicom bilo čak oko 250 salaša. Kad je ukinut pružni put, sve je krenulo naopako«, kaže Josu Gabrić, sjećajući se davnih vremena, dok razgledamo stare obiteljske fotografije.

»Četrdesetih godina prošlog stoljeća na Hrvatskom majuru postojali su mlin za prekrup i kovačnica, kasnije je radila i jedna kavana, radila je i stočna vaga, gdje se otkupljivala stoka, a na željezničkoj postaji je do početka šezdesetih godina radila vaga za zaprežna kola, gdje su se otkupljivali poljoprivredni proizvodi. Kolska, pačirska cesta, nekada je bila veoma prometna, jer su se njome služili žitelji Đurđina, Pavlovca, Pačira, Mikićeva, putnici su navraćali na naš salaš napojiti konje, a željeznička je postaja bila puna putnika kada stane vlak. Brojni svatovi su se održavali na salašima, navečer su se ljudi družili sa susjedima, radilo se puno, ali je za mene uvijek bilo lijepo živjeti na salašu. Sada se ono malo obitelji koje još žive na Hrvatskom majuru, kao i oni koji su se odselili, okupe svake godine početkom rujna na proštenju kod Gabrićevog križa, koji se nalazi na našoj obiteljskoj zemlji. Križ je podigao 1897. godine moj pradjed Ivan Gabrić, a obnovljen je početkom devedesetih godina. Nakon svete mise kod križa, uvijek se održava ručak u obitelji Gabrićevih, jedne godine kod nas, a druge godine kod Martina i Jose Gabrića. Razgovaramo i družimo se poslije svete mise, a obidu se i stari, srušeni salaši«.

Zvonko Sarić

Nekadašnja željeznička postaja na »Hrvatskom majuru«

Ispred zemljoradničke zadruge u kojoj se nalazila i kavana 1957.

Na Hrvatskom majuru postojali su mlin, kovačnica i stočna vaga

U Subotici predstavljena knjiga »Južno od tranšeja« Milivoja Prčića

Suprotstavljanje uništavanju vremena

O čemu zapravo pripovijeda, i pomalo se ispovijeda, Milivoj Prčić? Na sreću, ponajviše o onome što najbolje poznaje, istaknuo je jedan od sudionika promocije, književnik Petko Vojnić Purčar

»S uprotstavljajući se pogubnim tendencijama u društvu, politici, javnom životu, kulturi, posebice u stvaralaštvu, ili kako sam Milivoj voli kazati 'uništavanju vremena', koje nestaje na stranputici povijesti – autor je izgradio vrlo čvrst obrambeni bedem i u prvi plan istaknuo ljubav. Ne onu prostu, već onu koja se manifestira u svim

redu Prčićeve knjige, koja je objavljena prošle godine u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, sudjelovali su i književnici *Petko Vojnić Purčar* i *Milovan Miković*.

PRIPOVJEDAČKI OKVIR: Zapitavši se »o čemu zapravo autor pripovijeda, i pomalo se ispovijeda« Vojnić Purčar je naveo kako to Milivoj Prčić, na sreću, čini o onome što najbolje poznaje. »To

imaginativnosti – kada je riječ o likovima sanjanim žena. A akcenti su mu ponekad i tragijski – kada piše o pojedinim nesretnim muškim sudbinama«, rekao je Vojnić Purčar, zaključivši kako je »Južno od tranšeja« zanimljiva, dobra i razučena knjiga koju vrijedi pročitati.

PREOSJETLJIVI SUBJEKT: U središtu zanimanja nove Prčićeve

će u dvoje'. Ne rijetko iza svedenoga, oskudnoga opisa likova i njihovoga odnosa spram vlastite tjelesnosti, ili omjera tjelesnoga među partnerima, riječ dobiva piščeva potreba za ironijom, uz gdje kada stanovitu dozu nostalgije i patosa, u zacijelo uzaludnom pokušaju da se odagna taj potpuni poraz. Koliko se doima upitan nad tijelom i tjelesnim, toliko je upitan i nad motivom i onim što je iza njega sadržano. Motiv odrastanja, prve ljubavi, igre tijela, spoznaja njene i njegove tjelesnosti, zadivljenost mladoga još neiskusnoga, čovjeka pred neiscrpnim mogućnostima života, predbračna i bračna ljubav, bračna rutina, potonuće i preljuba, homoseksualizam i samoubojstvo, oslikavaju želju da se shvati svijet i pronađe vlastito mjesto u njemu«, rekao je Miković.

U okviru promocije, publici se u ime nakladnika knjiga obratio direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*, naglasivši kako je promovirani naslov jedna od trinaest objavljenih knjiga, što ovu kuću, prema službenim podacima Hrvatske matice iseljenika, čini jednom od najproduktivnijih nakladničkih djelatnosti u hrvatskoj dijaspori.

D. B. P.

S predstavljanja knjige:

Milovan Miković, Lazar Merković, Milivoj Prčić, Petar Vojnić Purčar i Zvonimir Perušić

svojim najsloženijim vidovima i sadržajima«, rekao je, među ostalim, književnik *Lazar Merković*, govoreći o knjizi »Južno od tranšeja« subotičkog pripovjedača, romanopisca, dramskog pisca i novinara *Milivoja Prčića*, koja je u ponedjeljak, 12. ožujka, predstavljena u Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« u Subotici.

U predstavljanju ove, pete po

su stvarne i izmišljene sudbine i životi njegovih starijih i mlađih znanaca, možda i nekog rođaka, a i pokojeg stvarnog ili zamišljenog prijatelja. To je, po nama, prirodan i pravi izbor likova, pogotovu, ako se počne profesionalno pisati u zrelijim godinama, kao što je to slučaj s ovim autorom... Njegovi junaci dostojni su ponekad i po kojeg pjesnički intoniranog pasaja, ponekad i onirički intonirane

pripovjedne cjeline, kako je istaknuo Milovan Miković, nalazi se subjekt koji preosjetljivo reagira na uobičajeno, svakodnevno, susretanje i suočavanje s okolinom. »I svejedno opaža li posljedice toga neizbježnog dodira iz diskursa djeteta, uzdrhtala mladca, ili već odrasle osobe, ne uspijeva se otrgnuti osjećaju ugroženosti i gotovo redovito neminovnom porazu pred samoćom, posebno usudom 'samo-

Peti naslov

Osim naslova »Južno od tranšeja«, Milivoj Prčić objavio je sljedeće knjige: »Stari zid« (1992.), »Zadnja pošta« (2001.), »Salaš u lampašu« (2004.) i »I nakon desetljeća« (2005.).

Sutra počinje Festival amaterskog teatra u Ljutovu

Na ovogodišnjem, 11. po redu, Festivalu amaterskog teatra u Ljutovu, koji se održava u tamošnjem Domu kulture, publika će u tri vikenda imati prigodu pogledati ukupno pet predstava. Festival

će sutra (subota, 17. ožujka), u 19 sati, otvoriti predstava »Klupče« *Pere Budaka* u režiji *Nandora Klinockog*, a u izvođenju domaćina – Dramske sekcije HKUD »Ljutovo« iz Ljutova. Iste večeri, s početkom u 20 i 30 sati, nastupit će Pučka scena Hrvatske čitaonice iz Hercegovca (Republika Hrvatska) s predstavom »Ljubavni ultimatum starog gospodina« *Fadila Hadžića*, u režiji *Ivana Bratkovića*.

Festival se nastavlja iduće subote, 24. ožujka, kada su na programu dvije predstave:

»Nije kako je suđeno nego kako je rečeno« autora teksta i redatelja *Ivana Andrašića* u izvođenju Dramskog odjela KPZH »Šokadija« iz Sonte (19 sati) i »Ženidba i udadba« *Jovana Sterije Popovića* u režiji *Ninoslava Šćepanovića*, u izvođenju Dramskog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice (20 i 30 sati).

Festival se završava u petak, 30. ožujka, gostovanjem Dramske sekcije HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora koji će izvesti dječju predstavu »Bijeli jelen« prema književnom djelu *Vladimira Nazora* i scenariju *Luke Paljetka*, a u režiji *Marije Šeremešić*. Početak ove predstave je u 18 i 30 sati.

Ulaz na sve predstave je slobodan. Organizator festivala je Hrvatsko kulturno umjetničko društvo »Ljutovo« iz Ljutova.

»Tata« Paule Muhr u Budimpešti

Izložba fotografija »Tata« umjetnice *Paule Muhr*, koja živi i radi u Njemačkoj, otvorena je prošle srijede u Lumen galeriji u Budimpešti. Prema navodima umjetnice, izložba tematizira i rekonstruira pojedine specifične rituale u njezinoj obitelji, u svezi s činjenicom da je njezin otac napustio obiteljsku kuću gotovo prije deset godina, ali je i dalje veliki dio njegove garderobe ostao u njegovoj sobi. Svakog mjeseca on dolazi odabrati određene stvari koje su mu potrebne, oblači ih i nosi izvjesno vrijeme po kući, hoda u njima po dvorištu ili se ogleda u njima. Paula Muhr je navela i da taj njegov čin ima za nju dvostruko značenje – u okviru obitelji, može se tumačiti kao ponovno zauzimanje kuće i način oživljavanja porodične povijesti, dok iz manje osobnog kuta – izgleda kao svojevrsna modna revija. Umjetnica je prišla tom specifičnom porodičnom ritualu iz te »objektivnije« perspektive, pretvarajući svog oca u manekena i zahtijevajući da pozira u određenoj odjeći na različitim lokacijama u i oko obiteljske kuće. Važna razlika, ipak, je u činjenici da su poze njenog oca amalgam između njegovog uobičajenog ponašanja i njegove interpretacije očekivanog ponašanja profesionalnih manekena. Tako su i fotografije, iako iscenirane, u isto vrijeme zadržale i kvalitetu obiteljskih fotografija. Izložba će biti otvorena do 4. travnja.

Gostovanje osječkog HNK u Subotici

U srijedu, 21. ožujka, na Sceni Jadran subotičkog Narodnog kazališta gostovat će Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka s predstavom »Tešamenat« *Pere Budaka*, u režiji *Robert Raponje*. Riječ je o

drami koja u podnaslovu nosi žanrovsku odrednicu lakrdije, a utemeljena je, poput drugih Budakovih drama, na folklorističkim elementima te predstavlja sliku Like sredinom 60-ih. U predstavi, između ostalih, igraju: *Zvonimir Torjanac*, *Davor Panić*, *Radoslav Spitzmueller*, *Velimir Čokljat*, *Slaven Špišić*... Cijena ulaznica je 200 dinara, a za studente, čak i umirovljenike 100 dinara. Početak je u 19 i 30 sati.

Izložba plakata »Europe 2020« u Beogradu

Beogradska Galerija Superspace (Karadorđeva 2, Beton hala), u suradnji s Cultural front Belgrade i Megatrend Univerzitetom, priređuje izložbu »Europe 2020«, koja će biti otvorena u utorak, 20. ožujka, u 19 sati. Riječ je o izložbi plakata proizašlog iz dvaju paneuropskih natječaja na temu budućnosti Europe, koji su okupili više od 100 grafičkih dizajnera iz 23 države. Izložba predstavlja najbolje radove iz obaju natječaja, koje je odabrao međunarodni žiri. Inicijator projekta je renomirani hrvatski grafički dizajner *Boris Ljubičić*, a izložbu zajednički organiziraju Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske te Hrvatsko dizajnersko društvo uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Hladno pivo otvara »Somborsko ljeto«

U Somboru su, formiranjem radne grupe, počele pripreme za ovogodišnje »Somborsko leto«, piše »Danas«. Predviđeno je da ono traje od 22. lipnja do 29. srpnja, sa stankama u vrijeme održavanja Exita (od 12. do 15. srpnja) i Roudfesta u Zrenjaninu (od 28. do 30. lipnja). Također ugovoreno je gostovanje zagrebačkog benda Hladno pivo, koji će, kako se navodi, otvoriti ovu ljetnu manifestaciju. U tijeku su pregovori s još nekoliko glazbenih skupina, a izvjesno je da će u kalendaru Leta središnje mjesto zauzeti »Somborski kotlić«, a najavljeni su i turniri u video-igrama, filmske projekcije, izložbe...

U proračunu Općine Sombor za ovu manifestaciju predviđeno je nešto više od milijun dinara.

Prosvjetni segment u djelovanju hrvatskih udruga

Očuvanje i afirmacija materinskog jezika

*I u dolazećem razdoblju HKPD »Matija Gubec« namjerava nastaviti njegovati svoj prosvjetni segment kroz niz znanstvenih, književnih, likovnih i drugih projekata, kaže Ladislav Suknović *
HKUD »Vladimir Nazor« i danas ima, u pravom smislu, svoju kulturnu i prosvjetiteljsku misiju, što se ogleda u nizu aktivnosti i postignutim rezultatima, kaže Marija Šeremešić*

Hrvatske udruge nastoje razvijati i prosvjetni segment u svojem djelovanju, kroz rad dramsko-literarnih sekcija, osnivanjem knjižnica, izdavačkom djelatnošću i organiziranjem književnih večeri.

Ivana Prčića Gospodara i Večeslava Omahena, tadašnjih seoskih učitelja. Svoj rad Društvo je prvobitno zasnivalo na prikazivanju dramskih igrokaza u selu i okolici, a kasnije sudjeluje i na značajnim smotrama diljem tadašnje

godine i Likovna sekcija.

Tijekom svoje povijesti, sekcije Društva su više ili manje uspješno radile. Osnivane su nove sekcije, primjerice Tavankutski literarni kružok, Pjevački zbor, Znanstveno-istraživačka sekcija, kaže Ladislav Suknović i napominje kako je djelatnost dramske sekcije od 1980. godine na nov način, primjeren tom vremenu, nastavila je Diletantska kazališna družina »Lucija«.

KAZALIŠNE PREDSTAVE:

»Naime, nakon 1972. godine, kada je pojedinim članovima onemogućen daljnji rad u Društvu, došlo je do osipanja članstva i zastoja u radu. Osamdesetih godina okupila se u Društvu nova generacija zaljubljenika u bunjevačku narodnu umjetnost i kulturu. Godine 1980. družina mladih Tavankučana osnovala je Amaterski ekran, kao filmsku sekciju, u čijem su okviru organizirane filmske večeri amaterskih filmova i tako su utjecali na filmski odgoj publike u Tavankutu. Na svetu Lucu 13. prosinca 1981. godine promijenili su naziv te sekcije u naziv 'Lucija'. I dalje su organizirali filmske večeri, ali su snimali i svoje prve filmove – igrane, dokumentarne, pa i animirane, te su organizirali prave filmske predstave.

Izvođači kazališne predstave »Sumnjivo lice« Branislava Nušića izvedene u Tavankutu i okolici 1988./89. (fotografija: www.matijagubec.org.yu)

O razvijanju i zastupljenosti prosvjetnog segmenta u radu hrvatskih udruga iz Tavankuta i Sombora govore zamjenik predsjednika Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva »Matija Gubec« Ladislav Suknović i pročelnica Recitatorsko-dramskog odjela Hrvatskog kulturno umjetničkog društva »Vladimir Nazor« Marija Šeremešić.

TAVANKUT: Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta osnovano je 1946. godine na temeljima dramske skupine, koja je djelovala u to vrijeme, uz potporu

Jugoslavije.

»Društvo 'Matija Gubec' u Tavankutu tijekom 60-godišnjeg postojanja i rada uvijek je bilo glavni, a mogli bismo reći i jedini nositelj kulturnih događanja u Tavankutu i čuvar tradicije i običaja, te matica koja je uvijek okupljala sve zainteresirane za bunjevačko narodno stvaralaštvo i kulturu s ciljem da se čuva, prezentira i razvija kao dio hrvatske kulture. Tijekom djelovanja 'Matije Gupca', Dramska je sekcija izgubila primat i sve je veće značenje dobivala Folklorno-glazbena sekcija, a nakon 1962.

Izdavali su i foto novine pod nazivom Pink foto novine. Budući da su počeli s pripremanjem kazališnih predstava, nazivu 'Lucija' dodali su naziv Diletantska kazališna družina. Na bunjevačkoj ikavici izveli su predstavu 'Sumnjivo lice' Branislava Nušića i predstave 'Radovan III.' i 'Balkanski špijun'. Dramska sekcija osamdesetih godina izvela je i predstave 'Katica' Antuna Karagića i 'Albina mijana' Ivice Jakočevića, a s novim članovima 1996. godine izvela je komediju 'Kesele vešnje', koju je, prema komediji Jovana Sterije Popovića,

na ikavici obradio *Petar Vuković*. Kasnije, 2000. godine, nova kazališna skupina priređuje predstavu 'Provođačijske miškulancije' čak 16 puta izvedenu u 4 države», kaže Ladislav Suknović.

NEFORMALAN OBLIK EDUKACIJE:

U okviru Društva 1952. godine formirana je Čitaonica, koja je kasnije po organiziranosti i broju naslova prerasla u knjižnicu. Čitaonica je počela s radom 15. kolovoza 1952. godine, kada je Društvo dobilo na korištenje dvije prostorije u Zadržnom domu u Tavankutu. Za knjižničara je angažirana *Kata Stipić*. U Čitaonici su se uzimale knjige na čitanje, čitao se dnevni tisak, časopisi i druge publikacije, a održavane su i probe Dramske sekcije, igrao se šah i odvijale su se i druge aktivnosti Društva. *Kata Stipić* je u Čitaonici u radu s djecom pomagala učiteljica *Ivanka Cvijin*. Budući da se povećao knjižni fond, i djelatnost Čitaonice se tako razvila da je to tražilo stalno zaposlenu osobu s punim radnim vremenom. Društvo je 1956. godine Čitaonicu dalo na upravljanje NOO Tavankut, a kasnije je ona ušla u sastav Gradske knjižnice u Subotici.

»Sredinom prošloga stoljeća u okviru našeg Društva izrasta Likovna kolonija, koja je okupljala veliki broj umjetnika, a kasnije se u okviru Kolonije organizira i Slamarski odjel, koji je danas nadaleko poznat po svojoj umjetnosti u tehnici slame. Svoj rad slammarke svake godine prezentiraju na tradicionalnoj Koloniji slamarki, kasnije u vestibulu Gradske kuće u Subotici u sklopu održavanja Dužijance, te u velikom broju mjesta u Republici Hrvatskoj. Stoga možemo zaključiti kako je osnovni cilj i zadaća HKPD 'Matija Gubec' bio i ostao prosvjetni segment, kako to i stoji u nazivu Društva. Naime i sami začeci Društva govore upravo u prilog tomu. Kroz dramske radionice, igrokaze, recitatorske sekcije, tadašnji, a i sadašnji učitelji nastojali su ponuditi djeci na selu jedan neformalan oblik edukacije i zanimljiv pristup očuvanju tradicije i jezika i pri tome pridonijeti prosvjetnom segmentu. Danas Društvo osim folklorne i glazbene skupine, ima literarnu, novinarsku, dramsku i istraživačku. U dolazećem razdoblju Društvo namjerava nastaviti njegovati svoj prosvjetni segment kroz niz znanstvenih, književnih, likovnih i drugih projekata», kaže Ladislav Suknović.

SOMBOR: Hrvatsko kulturno umjetničko društvo »Vladimir Nazor« u Somboru osnovano je prije sedamdeset godina s ciljem da se sačuva materinji jezik, kultura i tradicija Hrvata Bunjevaca i Šokaca iz Sombora i okolice.

»U biti, cilj je bio unapređivati nacionalne, kulturne i materijalne interese našeg naroda.

Društvo i danas ima, u pravom smislu, svoju kulturnu i prosvjetiteljsku misiju, što se ogleda u nizu aktivnosti i postignutim rezultatima. U našem Društvu djeluje Folklorni odjel s tri dobne skupine i taj odjel njeguje pjesme, plesove i običaje Hrvata sa ovih prostora. Dramski je odjel oformljen još davnih godina,

a poslije duže stanke djeluje od 2000. godine. Mlada skupina igra predstave na standardnom jeziku i na taj način uči hrvatski jezik i upoznaje hrvatsku književnost. Igrali su predstave 'Ivica i Marica na naš način', 'Igramo se kazališta', 'Bijeli jelen', 'Božićna bajka', 'Ka Betlehemu', 'Betlehemska zvijezda', kaže Marija Šeremešić i napominje kako oni stariji njeguju specifičan oblik kazališnog stvaralaštva – pučku scenu, a putem tekstova nastalih na ovim prostorima čuvaju ikavicu i običaje Hrvata Bunjevaca.

KAZALIŠNO STVARALAŠTVO I KNJIŽEVNE VEČERI:

»Veliki dio ove skupine pohađao je i seminare, koje je organizirala Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba za kazališne stvaraoce. Do sada su igrali predstave 'Meldovanje', 'Moje-tvoje' 'Albin bircuz', 'Bona se ženi', scenski prikaz života oca *Gerarda Tome Stantića*, 'Idimi – dodimi', 'Zmija Jela', a

godine održava na nekom somborskom salašu, a često se priređuju i izložbe starih rukotvorina, nošnji, upotrebnih predmeta i vjenčаница. Uspješno je organizirana i izložba starih vjenčanih fotografija, dok se u suradnji s karmelićanima i crkvom sv. Križ održavaju tijekom zime i tijekom Korizme duhovne tribine.

»Knjižnica našeg Društva osnovana je još 1936. godine. Knjiga je bilo malo, ali su se kupovale novine te je jedna prostorija bila pretvorena u čitaonicu. Broj primjeraka knjiga je rastao, tako da danas knjižnica broji negdje blizu tri tisuće primjeraka knjiga s velikim brojem hrvatskih naslova koje su nam donirali Matica hrvatska iz Zagreba, KLD 'Rešetari', Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba, Hrvatska čitaonica iz Subotice. Društvo je za potrebe članova Društva kupovalo i velik broj kompleta raznih enciklopedija, zatim razne časopise i školsku lektiru. Društvo 'Vladimir Nazor' je

Iz jedne od predstava dramske sekcije HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora

upravo je u pripremi 'Kad se opanak popapuču' po *Sterijinoj* 'Pokondirenoj tikvi'. Dramska sekcija je organizator i sada već tradicionalnog Božićnog koncerta, a organizator je i književnih večeri te likovnih izložbi tijekom godine. Do sada je održano 17 književnih večeri na kojima su među ostalima svoja djela predstavili *Miro Gavran*, *Augustin Juriga*, *Josip Temunović*, *Vladimir Bošnjak*. Pučki pjesnici našeg Društva sudjeluju na literarnim večerima i čitaju svoje stihove, koji su često veoma zapaženi i objavljivani ne samo u listu 'Miroljub', koji Društvo izdaje, nego i u ediciji 'Lira naiva' i u knjigama koje izdaje KLD 'Rešetari', a nekoliko članova Društva piše za Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca.

KNJIŽNICA: Uz književne večeri obično su organizirane i izložbe likovnih radova sudionika likovne kolonije »Colorit«, koja se svake

izdalo i nekoliko knjiga: monografiju Društva *Franje Matarića* u povodu pedesete obljetnice, 'Žetvene svečanosti' skupine autora, 'Dukat ravnice' koju sam napisala u koautorstvu s *Antonijom Čota*, te brošuru 'Od Miroljuba do Nazora', čija sam autorica. Stihovi *Antuna Kovača* ušli su u knjigu 'Šokačka čitanka' objavljenu u Osijeku, a *Emina Firanj* i *Aneta Firanj* sudjeluju na literarnim natjecajima diljem Hrvatske. List 'Miroljub' izlazi četiri puta godišnje i u njemu se objavljuju uradci iz povijesti, informacije o radu našeg Društva, te zanimljivosti, aktualnosti i stihovi članova Društva», kaže Marija Šeremešić i ističe kako su članovi HKUD-a »Vladimir Nazor« dali veliki doprinos započinjanju nastave iz predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u jednoj somborskoj osnovnoj školi.

Z. Sarić

Dokumentarni film o slikaru Ignjatu Jobu prikazan u Novom Sadu

Likovni osamljenik

Dokumentarni film o životu i radu jednog od najstrasnijih ekspresionista u jugoslavenskom slikarstvu prve polovice 20. stoljeća, prikazan je u Spomen-zbirci Pavla Beljanskog

Kadar iz filma: autoportret

U okviru svojih redovitih filmskih programa, Spomen-zbirka Pavla Beljanskog u Novom Sadu mjesec ožujak posvetila je hrvatskom slikaru Ignjatu Jobu (Dubrovnik, 28. ožujka 1895. – 28. travnja 1936. godina), u povodu obilježavanja 112 godina od njegova rođenja. Važno je spomenuti da se u kolekciji Spomen-zbirke nalazi šest slika ovog umjetnika burnog temperamenta, čije slike nose snažan duh kolorističke napetosti i potpune predanosti motivu. Dokumentarni film pod nazivom »Ignjat Job«, o životu i radu ovog slikara kojega smatraju za jednog od najstrasnijih slikara ekspresionista u jugoslavenskom slikarstvu prve polovice 20. stoljeća, prikazan je prošlog tjedna, 8. ožujka. Riječ je o dokumentarcu čiji je autor Zvonko Maković, profesor povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, snimljen u produkciji Hrvatske radio televizije.

Kako smo saznali od kustosice dokumentacije Spomen-zbirke

Marte Feher, dokumentarni dio depoa (u kojem ima preko 3500 inventarnih jedinica i nebrojeno mnogo filmova i fotografija) uvećan je ovako za jedan film, zahvaljujući prijateljstvu Spomen-zbirke i autora filma Makovića, koji ga je poklonio Zbirci po završetku snimanja.

Kroz četrdesetak minuta dokumentarnog filma o Ignjatu Jobu čija se djela svojom osobitošću izdvajaju od svih ostalih umjetnika (kritičar ga nazivaju »likovnim usamljenikom«) vodi nas narator, profesor Maković, jednostavnim i razumljivim jezikom, prateći riječi slikama uhvaćenim kamerom. Slike snimljene na mjestima na kojima je Job stvarao svoja djela, odmarao se, koračao ili s obitelji uživao u ljepotama Dubrovnika i okolice, autor vješto dopunjava snimcima Jobovih djela, koje svojim koloritom, odnosno slikarevim brzim, kratkim i dubokim pokretima kista, proizvode mogućnost paralelnog sagledavanja realnih, životnih scena sa slikama, odnosno, autorovim viđenjem istih, pre-

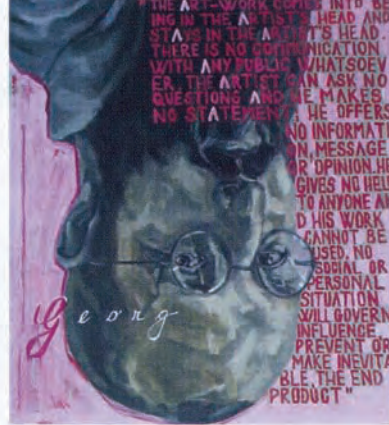
nijetih na platna uljanim bojama. U takvoj koncepciji dokumentarnog filma, gdje se pretapaju primjere, snimci maslinjaka i Jobove slike iste teme, ili snimka kuće u kojoj je živio sa suprugom i kćeri *Cvjetom Job* (s kojom autor filma razgovara kako bi bolje razumjeli život i djelo Ignjata Joba) s dvije slike naslikane u različitim fazama autorova stvaralaštva, shvaćanje Jobovog poimanja i odnosa prema temama koje je slikao biva jasnije i preciznije. Polazeći od njegovih prvih djela, autor filma prati razvoj Jobove slikarske pozicije, umjet-

ničkog razvoja i opredjeljenja, ulažeći u detalje i prikazujući u filmu samo dijelove slika u kojima, uz objašnjenje Makovića, shvaćamo razloge zbog kojih Joba svrstavaju u vrhove ekspresionizma, kojega u hrvatskoj, kako smatraju stručnjaci, nije jednostavno definirati. Razvoj pokreta kista, kombiniranja boja, dolazak i prelazak linije koja definira ekspresionizam, autor jasno prikazuje i slikama i riječima, te i laici mogu uočiti osobenost, ne samo ovog umjetničkog pravca, već i Ignjata Joba kao umjetnika.

D. Po.

Jedna od Jobovih slika u Spomen-zbirci Pavla Beljanskog: »Supetar«, 1935.

Izložba »Sudbina i komentari: Lice – Primjeri iz umjetnosti u Vojvodini« otvorena u Subotici

Projekcije perfomalnog stava

Autor izložbe Sava Stepanov odabrao je radove petnaestak vojvođanskih umjetnika, kao reprezentativne primjerke različitih pristupa temi portreta

»Izložbu sam smislio tako što sam se i sam iznenadio da se u vremenu aktualne umjetnosti umjetnici bave portretom. Zašto umjetnici u aktualnom trenutku prave portrete? Mislim da to nisu portreti dotičnih osoba nego da se radi o portretima koji konstatiraju stanje društva u kojemu živimo posljednja dva desetljeća. Radi se o portretima koji bi da prikažu i dokumentiraju našu sudbinu. Ima vrlo različitih pristupa, a ovim izborom predstavio sam neku vrstu reprezentativnih primjeraka, budući da se veliki broj umjetnika bavi ovom temom«, rekao je, među ostalim, likovni kritičar i direktor novosadskog Centra za vizualnu kulturu »Zlatno oko« Sava Stepanov otvarajući svoju autorsku izložbu »Sudbina i komentari: Lice – Primjeri iz umjetnosti u Vojvodini« u petak, 9. ožujka, u subotičkoj Modernoj galeriji »Likovni susret«.

Baveći se temom portreta i autoportreta u suvremenoj vojvođanskoj umjetnosti Stepanov je ovu izložbu odabrao radove petnaestak umjetnika različitih generacija (Danijel Babić, Milan Blanuša, Dimitrije Čurčić, Milan Grahovac, Stevan Kojić, Tibor Lazar, grupa MP art, Mia Stojanović, Đula Šanta, Dragan Vojvodić, Dragan Živančević, Živko Grozdanović, Ksenija Kovačević, Melinda Torok i Ljiljana Vidić Horvat).

Analizirajući radove navedenih autora, Stepanov u katalogu izložbe zaključuje sljedeće: »Bilo da se radi o portretu ili o autoportretima, ove

Hajduk Veljko ?

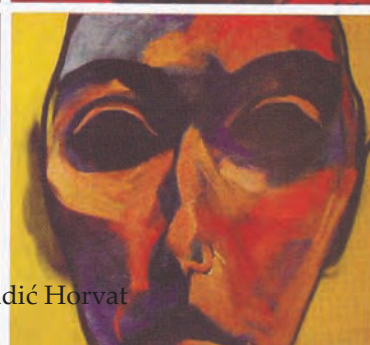
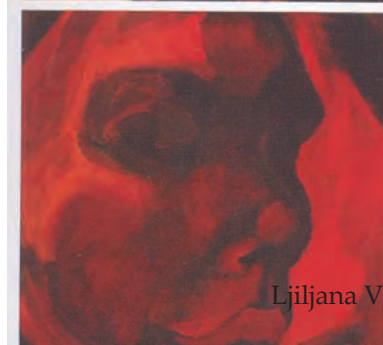
Da, hajduk Veljko!

Đula Šanta

portretske izjave nose u sebi rezultate samoanalize, 'prelamanja' kroz vlastitu prizmu i vizuru, preispitivanje jastva i projekciju personalnog stava. Stoga nova portretska umjetnost ima ugled reprezentativnog uzorka i vjerodostojnost primjerenu samo adekvatno koncipiranim i autoritativno iskazanim i jasno definiranim personalnim umjetničkim pojavama. U vojvođanskim umjetničkim prilikama to je još jedan specifičan fenomen kojim se dopunjuje aktualna umjetnička scena na kojoj se tiho i nenaometljivo, razvijaju brojne istovremene, paralelne ali zanimljive, različite ali reprezentativne i sasvim komplementarne pojave«.

Izložba se može pogledati do početka travnja, nakon čega će biti predstavljena u Novom Sadu.

D. B. P.

Ljiljana Vidić Horvat

Knjige Ilije Žarkovića predstavljene u Golubincima

Plod dugogodišnjeg sakupljačkog rada

Naslovi »Iz naše avlije«, »Tanke žice tamburice«, »Svirac svira« i »Ni tamo ni ovamo« plod su dugogodišnjeg prikupljanja i zapisivanja anegdota i starih i zaboravljenih pjesama

Prošle subote, 10. ožujka, hol OŠ »23. oktobar« u Golubincima bio je pun ljubitelja lijepe pjesme i glazbe. S razlogom, jer promociju četiri svoje knjige imao je Ilija Žarković, pisac, glazbenik, svestrani umjetnik, možda jedan od rijetkih kojemu su knjiga i glazba uvijek na prvom mjestu. Malo koji pjesnik ili sakupljač pisanog narodnog blaga, u tijeku jedne večeri promovira četiri knjige, neko bih pomislio nije to ništa, ali onaj tko poznaje Iliju zna da je to plod dugogodišnjih prikupljanja i zapisivanja anegdota, starih i dosta zaboravljenih pjesama koje su u njegovim knjigama uglazbljene i ovjekovječene.

U knjizi »Iz naše avlije«, pisac je od zaborava otrgao dio seoskih priča, i ljude vrijedne spomena. Ovu je knjigu predstavila pedagoginja Vesna Opačić. Kakva je to knjiga najbolje govori prva rečenica recenzenta: »Čitaoče ako si krenuo na kaki pos'o, ne uzimaj ovu knjigu u šake! Od toga posla ništa neće biti«.

TAMBURAŠKA LITERATURA: Knjige »Tanke žice tamburice« i »Svirac svira« predstavili su ravnatelj Tamburaškog orkestra HKPD »Matija Gubec« iz Rume Josip Jurca i mr. Ljubinko Lazić. Ističući značaj dvaju knjiga, Jurca je naveo kako ovakve literature danas nema te, kako je dodao, potreba za njima sigurno postoji. »Ove knjige danas mogu poslužiti kao udžbenici i osnova u školi tambure«, naglasio je on.

Ljubinko Lazić je istaknuo kako pjesma predstavlja dragocjen materijal za izučavanje etno-vrijednosti jednog kraja: sadržajem, stilom i načinom interpretacije zaokružuje se u skladnu cjelinu

Detalj s promocije: obraćanje autora knjiga Ilije Žarkovića

koja oslikava duh, karakter, navike jedne ili više etničkih skupina na jednom prostoru (u ovom slučaju to je Srijem, odnosno Vojvodina). »Ideja o 222 pjesme u jednoj knjizi, pa još poredane po abecednom redu, djelovala je pretenciozno. Ali za Iliju Žarkovića ne i neostvariva«, rekao je Lazić.

NEOBIČNA ZBIRKA: Četvrtu knjigu »Ni tamo ni ovamo« predstavio je u ime nakladnika tajnik HKPD »Tomislav« Ivan Radoš, naglasivši ujedno doprinos Društva kod tiskanja ovih knjiga. Knjiga »Ni tamo ni ovamo«, kako je naveo Radoš, jest neobična i stilski neujednačena zbirka, u kojoj se autor, kao i u ranijim knjigama, bavi osobama iz svoga susjedstva

i Golubinaca. »Kod Žarkovićeve pisanja uočljiva je ljubav prema ljudima i ravnici, koja se može izraziti na sto jezika. Pa zašto ne bi mogla na dva. Ilija kao pjesnik jezički pripada dvama narodima, a svjestan da ga možda nitko od njih ne svojata niti smatra za svoga, krenuo je u avanturu pisanja i na srpskom i hrvatskom jeziku. Stoga sam sklon da vjerujem da je Ilija ovu knjigu napisao iz inata i ekavicom i ijekavicom pokazujući da u osjećajima jezične barijere ne postoje. Možda mu se može dati za pravo jer pjesnici nisu uvijek svjesni težine svojih napisanih riječi«, rekao je Radoš.

Na kraju promocije nazočnima, ali i svima koji su pomogli tiskanje

ovih knjiga, zahvalio se autor Ilija Žarković, ujedno najavivši pripremu nove knjige s rječnikom starih riječi i pravilima dvadesetak zaboravljenih dječjih igara.

Promociji su, između ostalih, nazočili dekan Zemenskog dekana-ta preč. Jozo Duspara, kao i predstavnici hrvatskih kulturnih udruga iz Zemuna, Rume i Petrovaradina. Stihove i anegdote iz knjiga čitao je glumac i ravnatelj Centra za kulturu iz Stare Pazove Milan Dudić, dok je promociju vodio Ratomir Čolaković, ravnatelj Gradske knjižnice u Staroj Pazovi. Za glazbeni dio promocije bio je zadužen tamburaški orkestar HKPD »Tomislav«.

R. I.

»Armin« redatelj Ognjena Sviličića

Kad porastem bit ću dugometražni film

*Na sve strane probija dojam usiljenosti, koji je tu iz jednostavne želje da se razvuče
ono što se na sat i dvadeset minuta ne može razvući*

Piše: Miroslav Šokčić

Teško je napisati pregled filma koji će »trajati cijelu stranu«, kada ni sam film ne traje baš dugo. Ali, kao što je redatelj *Ognjen Sviličić* pokušao film razvući na 82 minute (u tome je barem tehnički uspio) pokušat ću ovaj tekst razvući na cijelu stranicu (koristeći se, među ostalim, mnoštvom nepotrebnih informacija koje ću stavljati u zagrade).

Najnoviji hrvatski film »Armin« definitivno ima dobru ideju. Priča o Ibri (*Emir Hadžihafisbegović*) i njegovu sinu Arminu (*Armin Omerović*), koji iz svog malog grada u Bosni putuju na filmsku audiciju u Zagreb, jest vrlo interesantna, ali cijeli se film može prepričati u pet rečenica. Armin se nada kako će dobiti ulogu u filmu koji govori o ratu u Bosni. Ibro želi sinu pružiti priliku da ostvari svoj san. Cilj se čini blizu, ali ubrzo slijedi razočaranje, jer se autobus kojim putuju kvari. Na audiciju

stižu prekasno, ali otac ih uvjerava da Arminu daju drugu šansu, no Armin zbog velikog stresa dobiva epileptični napad. A onda stiže neočekivana ponuda od ekipe filma, koju Ibro odbija, a mi konačno shvaćamo koliko otac voli sina.

POGREŠNA FORMA: Reklo bi se odlična struktura za kratku formu, samo nije jasno kako čovjek koji je snimio »Oprosti za Kung Fu« i »Da mi je biti morski pas« to nije shvatio. Realno, »Armin« bi trebao trajati 20 minuta, sve ostalo je višak koji treba izbaciti. Gomila nepotrebnih šetnji, vožnji i razgovora s dugim kadrovima koji traju, čini se, koliko i »Svemirska odiseja 2001« (u filmu postoji blaga referenca na ovo Kubrickovo remek djelo, koja djeluje trivijalno i nepotrebno). Reći za film kako iz njega treba izbaciti tri četvrtine jest surovo, ali to nikako ne znači da je film loš (ustvari znači, ali je mogao biti dobar). O poten-

cijalnoj kvaliteti filma svjedoči nam i to, što se ovo ostvarenje našlo u službenoj selekciji Berlinskog festivala (svjetska premijera filma) i u službenoj selekciji FEST-a, gdje je čak i uvršten u natjecateljski program Europa van Europe (balkanska pretpremijera).

GLUMAČKI DVOJAC: Najzaslužniji za to je svakako glumački dvojac – spoj iskustva i mladosti. Armin Omerović je fenomenalan i na istoj razini kao u »Putu lubenica« ako ne i bolji – mali kuriozitet filma je to što Armin glumi samog sebe, što ga dovodi u položaj naturščika iako je on profesionalni glumac. A, ako je mladi Omerović fenomenalan, teško je pronaći riječ kojom bi se opisala uloga Emira Hadžihafisbegovića, koji se očigledno dobro snalazi u komornim ostvarenjima. Ova dvojica vuku film na svojim leđima i drže publiku u kino dvorani, što treba posebno radovati, jer je do sada bio obrnut slučaj, bar kada su hrvatski filmovi

u pitanju. Osim njih dvojice i glazba bi mogla biti ta kočnica pri izlasku, ali su inače dobri glazbeni brojevi ugušeni dugim kadrovima koji odvuku gledateljevu pozornost na sebe (i onda je bace na djevojku u redu ispred). Iz istog razloga ni zanimljiva priča (koja tretira odnos sina i oca na jedan dirljiv, ali ne i kičast način) ne može vam zadržati pozornost. Da sve bude jasno, nije problem to što su kadrovi dugi (to je samo njihova glavna karakteristika, osim toga što su nepotrebni), nego to »kako su dugi«. Na sve strane probija dojam usiljenosti, koji je tu iz jednostavne želje da se razvuče ono što se na sat i dvadeset minuta ne može razvući. Zato za kraj, mali savjet autorima filma: premontirajte film i eto Hrvatskoj Oskara za najbolje kratko ostvarenje.

U subotu 17. ožujka

Križni put mladih

Kao i ranijih godina, i ove se godine organizira križni put za mlade i sve zainteresirane. Ovaj se križni put razlikuje od drugih, budući da sudionici idu pješice, a usputne postaje su im kod križeva krajputaša.

Prvi ovakav križni put organiziran je prije pet godina, kada je trajao dva dana, pri čemu su mladi imali duži put, s prenoćištem u jednoj od usputnih župa. Ovakav križni put organiziran je i sljedeće godine, no treće godine po redu, premda je pripremljen, nije ostvaren zbog lošeg vremena (snijega). No, organizatori su odlučili, još prošle godine, kako će sada ovaj križni put trajati samo jedan dan. Prethodne i ove godine trajanje križnog

puta prema tomu kraće je za jedan dan, a kako je objasnio vlč. *Franjo Ivanković*, jedan od glavnih organizatora ovogodišnjeg križnog puta za mlade, razlog je vrlo jednostavan. Naime, na ovome se križnom putu okupljalo i po 200 vjernika, što mladih, što starijih i veliki su problem bili prenoćište i smještaj. Ovaj lijepi broj sudionika je pohvalan i hvala Bogu da ima zainteresiranih, no problem je što niti jedna župa nema odgovarajući prostor za noćenje 200 ljudi. Isto tako mnogima je ovaj put bio i jako dugačak, pa su se vraćali iscrpljeni. Organizatori su odlučili kako je ipak bitno da se održi i organizira ovaj križni put, te da se obidu sve okolne župe i svi križevi krajputaši, bez obzira na vremensko trajanje.

Ove će se godine obići oko 35 kilometara, a polazak je ispred crkve sv. Roka u Subotici, 17. ožujka u 7 i 30 sati. Prvenstvo sudjelovanja imaju mladi od 14 godina pa navise, a svi se sudionici mole da obuku udobnu obuću i slojevito odjenu, te da sa sobom ponesu hranu i vodu. Tijekom križnog puta, s mladima će ići i nekoliko svećenika, tako da će biti i prilike za ispovijed. Povratak se planira oko 18 sati, kada će u župi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu biti služena sv. misa.

Ž. V.

Iz kuta mladih

Motivi za križni put...

Mladi su tijekom cijeloga svog odrastanja vezani uz okupljanje i dobro je da se upitamo koji su motivi mladih za ovakvo hodočašće. Motiva može biti mnogo: neki na križni put odlaze zbog »društva«, neki isključivo iz vjerskih razloga, drugi pak žele steći nova poznanstva, neki ni ne znaju zašto idu (čuli su dan prije da se ide pješice do Tavankuta i nazad, pa misle da bi dobro došao jedan dan rekreacije :) kao i mnogi drugi... Mnogi ponesu i mp3 player, za svaki slučaj ako bude dosadno...:-) Kad pogledamo na sve ovo, motiv baš i ne izgleda kao najbolji, međutim za jedan glavni motiv, koji je sigurno i najbitniji, nismo ni svjesni. Bog ima svoj plan i na mjestima gdje ne izgleda da je tako. Tako je i ovdje: Bog

zna zašto je odabrao baš te ljude! Jer ima neki plan s njima..., a to će sigurno najbolje moći ispuniti ako mladi budu bili prigrbljeni uz križ, jer samo nas križ može otrgnuti od naših iluzija. I tada Bog nastupa! Onda počinju razgovori i mijenjanja iskustva. Tada zajedništvo dobiva svoj smisao.

Sigurno je jedno: ovakve prilike i mjesta sigurno daju mnogo više plodova, jer mladi osim svih motiva se prihvaćaju pravog križnog puta, koji nije lak, a Isus sigurno vidi i nagrađuje sve naše žrtve, koje nisu uzaludne. Stoga vrijedno je otići na ovaj put! »Nasilje izaziva nasilje, a mir izaziva mir!« Zato na nama je pitanje što želimo izgrađivati i na koji način...

Petara Gaković

Tečaj za buduće bračne parove

Zaručnički tečaj koji je obavezan za sve koji se ove godine namjeravaju vjenčati u crkvi održavat će se od 16. do 20. travnja. Predavanja su u Subotici, u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Terezije Avilske, u Harambašićevoj 7. s početkom u 19 i 30 sati.

Predavanja drže svećenici, liječnici i bračni parovi.

Devetnica u čast svetom Josipu

Podsjećamo sve vjernike, štovatelje Sv. Josipa da su devetnice u tijeku u župnoj crkvi sv. Roka. U 17 sati svaku večer će biti križni put, krunica ili časoslov, a u 17 i 30 sati sv. Misa, propovijed i litanije sv. Josipu.

Teme i propovjednici

- 16. 3. Temeljne vrijednosti društvenog života (br. 197 – 203).
dan biskupa lajče budanovića
(mons. vlč. *Andrija Kopilović*)
- 17. 3. Put ljubavi (br. 204 – 208).
(vlč. *Mirko Štefković*)
- 18. 3. Obitelj – svetište života (br. 230 – 237).
dan trudnica (preč. *Andrija Anišić*)
- 19. 3. Svetkovina sv. Josipa – prema civilizaciji ljubavi (br. 575 – 583).
(mons. *Ivan Pénzes, biskup*)

Podsjećamo sve bračne parove koji očekuju dijete da dođu i sudjeluju na misi i blagoslovu trudnica 18. ožujka u 17 i 30 sati. Župnik moli sve da se najave putem telefona (554-896) radi lakše organizacije.

Križni put na Kalvariji

Križni put na Kalvariji započinje 18. ožujka kada će biti održan križni put za djecu. Pozivaju se sva djeca da dođu i sudjeluju u ovoj pobožnosti, a prigodnu propovijed će održati mons. *Stjepan Beretić*. Sljedeću nedjelju, 25. ožujka će biti održan križni put za mlade, dok će na Cvjetnicu, 1. travnja biti križni put za obitelji. Na sve pobožnosti su pozvani svi vjernici, a križni put će predvoditi određene skupine. Početak križnog puta na hrvatskom jeziku je u 15 sati, a na mađarskom u 16 sati, svake nedjelje.

Križni put koji će se održati na Veliki petak, na mađarskom jeziku počinje u 9 sati, a na hrvatskom u 10 sati. U slučaju lošeg vremena križni put će se održati u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuće.

Ž. V.

Pozvani smo biti djeca, braća i sestre jednog Oca

Opasna molitva

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Možda je ovo vrijeme korizme, i za vjernike i za nevjernike jednako poziv da jedanput u životu izmole molitvu Očenaša. Da ne izgovaraju samo praznu riječ koja onda samo optužuje i koja postaje velika opasnost - izgovarati, a iza toga ne stajati. Očenaš je najljepša molitva, ali vrlo opasna ako je samo izgovorena.

Ovih dana obilazim u svojoj župi naše salaše. Družimo se korizmeno. Nakon što izmolimo Križni put, imamo razmatranje i razgovaramo. Ljudi su zaželjeli da bismo ove korizme razmatrali o molitvi Gospodnjoj kojoj nas je naučio Isus, a to je molitva »Oče naš«.

Dok tako razmišljam i spremam se da bih prenio poruku Božje riječi, uhvatio sam sebe u jednoj spoznaji kako je Očenaš upravo »opasna« molitva. Kad bismo htjeli sažeti najkraće, što je zapravo Isus Krist stvarno donio novo u religijskom svijetu, onda bismo morali doći do ove spoznaje: svaka religija priznaje Boga, tj. Božanstvo. Svaka religija, dakle, priznaje vrhovno biće.

»**VAMA JE BOG OTAC**«: Zajedničko je svim religijama pred mnogim svjetskim filozofijama koje vladaju tisućljećima da to vrhovno biće postoji. To vrhovno biće je u mnogim filozofijama tek nužni pojam, ali u kozmičkoj stvarnosti – u pretpostavci svijeta u spoznanom svijetu – to je biće. Za objavu – to je živa osoba. On se objavio u narodu kojega je sebi izabrao, kao »izabrani narod«. Trajna objava Boga je prisutna već tisućama godina na našoj planeti, dugi niz godina u jednom narodu – izabranom narodu – a sada već dvije tisuće godina u kršćanstvu. No, Isus objavljuje Boga, ali ne nekog od bogova i ne pojam boga kao boga, nego nam nago-vješćuje jednu silno važnu spoznaju: »... vama je Bog Otac«. Nitko od nas nije odredio sebi početak bivstvovanja, nego smo iz vječne Božje biti, koja oduvijek traje i zna za naše bivstvovanje, u jednom času povijesti, kada je to odlučio i rekao neka bude, ti i ja počeli smo biti. Dakle, nismo slučajni i nismo neplanirani i nismo neželjeni na svijetu. Nas je netko želio, nas je netko i prije postojanja ljubio i nas je netko ljubavljivo pozvao u život. Gledajući naspram godina – milijuna godina – što je taj moj kratki život, osim jedan bljesak, jedan meteor koji se pojavio i počeo biti – zasjao i iza sebe ostavio svijetao trag, a u času smrti nestao. Međutim, bilo bi vrlo opasno ne primijetiti u Isusovoj nauci da se radi o činu Božanske ljubavi, po kojemu Bog čovjeka stvara i daje mu duh koji je

besmrtn. U času smrti odlazemo ovaj naš »glineni sud« – »posudu« – naše tijelo, da prođe sudbinom materije koja je prolazna, a nas vraća u svoj dom. Ne u ništavilo, već u vječno Blaženstvo. Zato je činjenica koju nikada ne smije vjernik, a ni drugi čovjek zaboraviti, činjenica da je čovjek stvoren iz ljubavi, da je ljubljen i da ga svatko može zaobići osim Boga koji je Otac i koji ga zato ne može zaobići. Upravo radi te činjenice što smo ljubljeni od Oca, smrt gledamo kao poziv u vječnost, u blaženstvo, i kao da nam dovikuje: »... nisam te stvorio za taj mali svijet, za to kratko vrijeme, nego sam te stvorio za blaženstvo i vječnost«.

MOLIMO »OVAKO«: Bog koji ne bi želio čovjeku sreću, ne bi mogao biti Bog. Bog je, dakle, jedini koji nam želi neizmerno samo sreću. U tom razmišljanju sam se zaprepastio spoznajom da zapravo veliki dio nas ljudi ovdje na svijetu samo »kvari« Božji plan da bi bili sretni. Naše male međuljudske svađe, razmirice, uspoređivanja s drugima, jednostavno nas čine nemoćnima da ostvarimo sebe. Ako stalno gledamo druge, uspoređujemo se s drugima, to je prva opasnost da zaboravimo da smo jedincati, jedinstveni, neponovljivi, i sinovi Oca. Kad bi to stalno imali u svijesti, ne bi imali potrebe uspoređivanja s drugima, ne bi se radala zavist, ne bi bilo svađe i shvatili bismo da je vrijeme zemaljskog života prekratko, a da ga »luksuzno« izgubimo na svađe, rasprave, zavisti i nemir.

Vratimo se, međutim, našoj molitvi. Druga riječ Očenaša je upravo »naš«. To je nešto što još više iznenađuje, kada znamo da je Isusa posve jasno izrekao ovu molitvu nakon navaljivanja apostola da ih nauči moliti. Nije rekao da molimo »ovo«, nego je rekao da molimo »ovako«. Moliti ovo znači izgovarati formule, a moliti ovako znači naći temeljni oblik i sadržaj, kako bi svaka molitva bila izgovorena odnosno moljena ovako, kao što je u Očenašu sadržano. Sada je taj »naš« problem, jer ako je Bog naš otac – a jeste – onda je meni relacija desno i lijevo, znači horizontalno, vrlo bitna, jer ja ne mogu izgovarati »oče«, a da ne pomislim da sam i ja kao sin nečiji brat, pored mene su dakle braća

i sestre. To je ta »opasnost« Očenaša, da izgovarati riječ »Oče naš«, a ne misliti da moramo tada, ispovijedajući tu riječ, stajati iza nje i shvatiti da je pored nas svaki čovjek naš brat, sestra, i da ne možemo priznavajući njega za oca ne priznavati ljude za braću i sestre. Tako se događa zapravo da je Isus u prvoj rečenici Očenaša odredio naš stav prema Bogu, naš stav prema nama samima i naš stav prema bližnjima.

SVI SMO MI VOLJENI: Kada čovjek o tome razmišlja, onda osjeća koja je to težina i opasnost izgovoriti tu prvu riječ »Oče naš«, ako to nije istina. Ako Boga priznajemo Ocem, onda smo nužno sretni, jer nismo napušteni, nismo slučajni, neželjkovani, nevoljeni, nego smo voljeno biće. Ponavljam, previše je veliki taj »luksuz« imati vremena za razmirice i svađe u vremenu kad smo pozvani biti djeca, braća i sestre jednog Oca. Može zvučati da je ovo sada jedna meditacija koja je isključivo vjermička, ali moram reći da je isključivo antropološka. Jednako tako je važeća i za vjernike i za nevjernike, pošto ni nevjernik koji Boga niječe ne može biti sretan do kraja ako ne priznaje činjenicu da je on u sebi voljen i činjenicu da je njegovo bogatstvo voljeti bližnje. Činjenica je da mnogi, napose kršćani, izgovaraju na dan nebrojeno puta molitvu Očenaša, a da ga ne izmole ni jedanput.

Možda je ovo vrijeme korizme, i za vjernike i za nevjernike jednako poziv da jedanput u životu izmole molitvu Očenaša. Da ne izgovaraju samo praznu riječ koja onda samo optužuje i koja postaje velika opasnost – izgovarati, a iza toga ne stajati. Zato, ne zamjerite dragi čitatelji što sam uronio u jedno kršćansko otajstvo, ali mislim da je nama danas svima vrlo važno osjetiti činjenicu da smo od Nekoga voljeni, od Nekoga srećom obdareni, od nekoga u život pozvani, od nekoga pozvani na vječnost i da to možemo ostvariti samo ako ostvarimo »horizontalu«, a to je usrećivati one koji su pored nas i tako jednako sinovi i kćeri Oca, kao ti i ja. Očenaš je najljepša molitva, ali vrlo opasna ako je samo izgovorena, a nije molitva.

Bog Hrckovci!

Susret s likom iz knjige

Jednog dana kad sam bila sama kod kuće izišla sam van da se igram. U noć sam sanjala o liku iz knjige. Na nebu ugledala sam jednu točkicu. Ta točkica mi se približavala. Kad sam je malo bolje pogledala vidjela sam da je to svemirski brod. Sletio je u moje dvorište. Iz njega je izašao zeleni vanzemaljac koji je imao šest očiju, četiri noge i tri ruke. Kad sam ga ugledala počela sam bježati. On je rekao da ne bježim i da mi ništa neće uraditi. Stala sam. Rekao je da dodem da se upoznamo. Ja sam došla i rekla da se zovem Korina. On mi je rekao : »Ja

sam Svemirko lik iz knjige«. Začudila se i pitala: stvarno? On je rekao da jest i pitao me smije li se igrati sa mnom, ja sam mu odgovorila da smije, jer sam vidjela da je on dobar. Onda smo se igrali loptom, vije i skrivača. Malo kasnije je on morao ići u knjigu gdje je nacrtan svemir. Kad je sljedeći put došao upoznala sam ga s mojom obitelji. Oni su se na početku bojali, ali su ga poslije prihvatili. Svima se svidio Svemirko, ali najviše meni jer sam se družila s njim. Samo sam ja znala da je on lik iz knjige, jer je to bila naša tajna. On je mene odveo u njegovu knjigu. Tamo sam upoznala sve likove iz te knjige. Danas sam sanjala o likovima iz knjige, danas sam ih i upoznala.

Korina Francisković, III. h , OŠ »Matko Vuković« Subotica

Patak Paško – Donald Duck

Jedan od najčuvenijih likova Walta Disneya, na velikom se platnu prvi put prikazao 9. lipnja 1934. u crtiću »The Wise Little Hen«, a njegov drhtavi glas na rubu histerije, preko 51. godinu posuđivao mu je jedan te isti čovjek Clarence »Ducky« Nash kojega je nakon smrti zamijenio Disneyev animator Tony Anselmo. Iste godine (16. rujna) Patak Paško je debitirao i u formi stripa, ali je imao ulogu statiste sve do 30. kolovoza 1936. godine, kada je prvi put objavljena jedna Sili simfonija s Patkom Paškom u glavnoj ulozi. Strip je nosio potpis Walta Disneya, mada ga je crtao Al Taliaferro. Patka Paška će kasnije crtati i drugi autori, ali uvijek u okviru Disneyevog studija.

Patak Paško nosi mornarsku kapu i mornarsku bluzu, ali ne i hlače, zbog čega su u nekim zemljama htjeli da se taj lik ne prikazuje. Paško ima 4 prsta na rukama i veliku obitelj. Puno ime u originalu mu je Donald Fauntleroy Duck. Čini se da mu je srednje ime asocijacija na mornarsku kapu koju nosi. Evo i jedne zanimljivosti: 2257. po redu zvijezda na legendarnoj hollywoodskoj Stazi slavnih pripala je Pašku kao jednom od legendarnih Disneyevih crtano-filmskih junaka. Prigoda je zaista jedinstvena jer je nervozni Disneyev patak proslavio svoj 70. rođendan pa nije ni čudo što su svečanosti postavljanja njegove zvijezde na Stazu slavnih prisustvovala mnogobrojne poznate osobe filmskog šoubiznisa. Broj crtaća u kojem je ovaj patak odjeven u mornaričku uniformu bio glavni junak ogroman je, no svakako je potrebno istaknuti onaj pod naslovom »Der Fuehrer's Face«, antinacistički animirani film koji je 1941.

godine osvojio Oscara u kategoriji najboljeg kratkog animiranog filma. Vrijedno spomena je i sljedeće planirano pojavljivanje Patka Paška na filmu; bit će to animirana verzija »Tri Mušketira« u kojem, vjerovali ili ne, po prvi put u jednom dugometražnom Disneyevom crtaću zajedno nastupaju Patak Paško, Šilja i Mickey Mouse.

Z.Sič

NJIŠI SE U RITMU

Prve najave pojavile su se u javnosti u studenome prošle godine, a sada stižu i prvi »plodovi«. Riječ je o zvučnicima e-Revolution motion sensing koji mogu pratiti pokrete slušatelja. Na primjer, da bi se pojačala ili utišala jačina tona, promijenila stanica na integriranom FM radio-prijamniku i slično, dovoljno je da slušatelj napravi određene pokrete rukama (dok se nalazi u prostoru senzora zvučnika). Tako je slušatelj ujedno i daljinski upravljač. Po ostalim karakteristikama zvučnici su dosta slabi (2 x 0,7 W, male dimenzije, USB veza ka PC-u). Premda ovo za sada djeluje kao da je napravljeno samo da bi se dokazalo da ideja funkcionira, zvučnici se nalaze u prodaji po cijeni od 120 USD.

NOVA PLOČA IZ GENIUSA

Najnoviji proizvod Geniusa nosi ime G-Note i koristi se kao digitalni bilježnik. Može zapamtiti do 100 stranica pisanog teksta, a uz uređaj stiže i nekoliko olovaka.

Razlučljivost je 2000 linija po inču, a memorija je 32 MB. Dakako, uređaj prepoznaje rukopis, a veza s računalom ostvaruje se putem USB porta. Cijena je 160 dolara, što u ovisnosti od pogleda na čitavu tehnologiju može biti malo, ali i mnogo, s obzirom na to da konkurenti nude nešto prijemčivija rješenja po nižoj cijeni (ali ona, opet, ne nude toliku kapacitetu i opcije).

IPHONE ULTRA SMART

Možda iPhone ne donosi nešto što već nismo vidjeli, ali postavlja nove standarde koje ostali prate. Samsungov prvi odgovor (a bit će ih još, zasigurno) jest Ultra Smart F700. Mobilni telefon ima zaslon osjetljiv na dodir preko cijele stranice telefona, ali također postoji i kompletna QWERTY tipkovnica ispod slide displeja. Pri tom je primijenjena i nova tehnologija VibeTonz koja omogućuje korisnicima da na gumbićima osjete vibracije. Primijenjene su najnovije tehnologije poput HSDPA (7,2 Mb/s), tu je browser za prikaz kompletnih HTML stranica

i program za pregled dokumenti. Telefon ima zaslon dijagonale od 2,78 inča (440 x 240 piksela), fotoaparatus (5 megapiksela, sa autofokusom), podršku za Bluetooth, microSD kartice. Dimenzije su 104 x 50 x 16,4 mm. UltraSmart F700 je predstavnik novog vala mobilnih telefona koji će u ovakvom obliku iPhone-a biti sve češći. Na tržištu će se pojaviti tek u trećem četvrtju, a očekivana cijena je između 400 i 500 dolara.

MASTERPLEX 21T

Želite li proširiti vidik? Samsung ima rješenje za Vas. CineMaster MasterPlex 21T je napravljen od jednog 21-inčnog zaslona i pet 17-inčnih panela. Opće karakteristike su standardne: kut gledanja od 178 stupnjeva po horizontali i vertikalno i jamstvo na 0 mrtvih piksela. Glavni zaslon ima razlučljivost od 1600 x 1200 piksela, osvjetljenje od 300 cd/m² i odziv od 8 ms. Ostali monitori su sa razlučljivošću od 1024x1280 piksela, brzinom odziva od 5 ms i osvjetljenjem od 300 cd/m². Ukupan raspon sustava je 44,5 inča ili oko 113 cm. Uz monitor se isporučuje poseban softver CineMaster koji omogućuje lakše rukovanje slikama na zaslonima. Očekivano, ovakvo zadovoljstvo ima i dobru cijenu – oko 3300 dolara.

BLUETOOTH ZAGRLJAJ

Ako Vam nedostaje zagrljaj osobe koja je tisućama kilometara daleko, ne morate više očajavati. Dovoljno je da oboje kupite HugShirt-majicu za zagrljaj. Ona simulira osjećaj fizičkog zagrljaja, a zato je potreban mobilni telefon sa Bluetoothom i softver Hug Me Java. Majica preko

Bluetootha šalje signal mobilnom telefonu koji preko Interneta prosljeđuje informacije do drugog telefona. On opet Bluetooth konekcijom prosljeđuje zagrljaj drugoj majici. Detalji o tome kako to sve funkcionira i cijena ovakvih majica nisu poznati. Ali, nekako mi se čini da ovaj Bluetooth zagrljaj, ma koliko bio realističan, ipak ne može zamijeniti onaj pravi.

Priređuje: Siniša Jurić

GASTRONOMSKI KUTAK

Salata

Umjesto teških ili laganih jela, osvježite svoj organizam jednom salatom po svom izboru. Obrok će biti dijetalan, okrepljujući i nadasve zdrav.

Znanje je novac

Milijun kuna za vagon šećerne repe

Posljednje i najvrjednije pitanje »Milijunaša« mnogi bi riješili s lakoćom, ali treba i stići do njega

Piše: Dražen Prčić

Prije nekoliko tjedana, u popularnom kvizu »Tko želi biti milijunaš«, poslije dužeg vremena ponovno je otvoreno posljednje, petnaesto milijunsko pitanje. Do »vrata« magične sume i potencijalnog statusa »Milijunaša«, za proteklih nekoliko sezona prikazivanja najpopularnijeg kviza na svijetu, stiglo je samo dvanaest natjecatelja, ali je samo jedna natjecateljica, *Mira Bičanić*, uspjela odnijeti milijun kuna doma.

VAGON ŠEĆERNE REPE: Kada je natjecatelj *D. Mirković* uspješno riješio pretposljednje, solidno teško pitanje o sportašici (*Latinjina*), koja je uspjela osvojiti »brdo« olimpijskih medalja svih sjajeva i voditelj *Tarik* i golemo gledateljstvo kraj malih ekrana ponadali su se novom »milijunašu«. Jer »usamljena milijunašica« već godinama čeka društvo u klubu legendi ovog kviz showa. Svima je zastao dah, a karizmatični voditelj je pročitao milijunsko pitanje: Koliko teži 1 vagon šećerne repe?

a) 1 tonu b) 10 tona c) 25 tona d) 50 tona

Očekujući neko, zbilja velikoj svoti novca za današnje vrijeme (1.000.000 kuna = 136.986 eura), teže i nezgodno pitanje, gledatelji naše vojvodanske ravni samo su se nasmijali i odgovorili »iz cuga«. Točan odgovor je b) 10 tona.

Jer, koliko je samo vagona »nečega« godinama »predavano« poslije obavljene žetve.

Nažalost, simpatični znalac Mirković, znao je hiper teža pitanja od ovoga milijunskoga, ali jednostavno nije imao hrabrosti (ili nečega drugoga) pogađati odgovor koji bi mu uz golemi novčani iznos, donio i veliku slavu, te višetjednu pozornost svih mogućih medija.

Zadovoljan s 500.000 kuna, odnosno 68.493 eura, prekinuo je igru i pridružio se klubu osoba koje su otvorile milijunsko pitanje, a jedina hrvatska kraljica kviz znanja ostala je i dalje sama na svome »milijunaškom« tronu.

TEŠKA I LAKA PITANJA: Spomenuta emisija najbolje je ilustrirala staru činjenicu kako, u biti, nema teških i lakih pitanja. Jer nešto što se nekome čini preteškim, drugom je to »hladna voda« i obrnuto. Težina jednog vagona šećerne repe za naš je kraj zbilja lagano pitanje, da ne može biti laganije. Ali u tome je upravo čar i drama najpopularnijeg i najgledanijeg kviza na svijetu. Sumnja o mogućem trik pitanju, ogroman novčani iznos i još veći rizik gubitka svote koja je »već u džepu«, učinili su da znalac Mirković odustane od potencijalnog milijunskog dobitka.

U biti vagon šećerne repe zbilja teži 10 tona, ali je ovoga puta svaka tona vrijedila 100.000 kuna (13.698 eura). Eh, kada bi tako bilo i u poljoprivredi, a ne samo u kviz showu! ■

Mirko Šokčić, trgovac i član zajednice »Vikendaša«

Razmjena iskustava iz obiteljskoga života

Jednom mjesečno članovi zajednice okupljaju se na župi u Aleksandrovu i kroz ugodan razgovor nastoje diskutirati o bilo kojoj temi u svezi života u obitelji

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Mirko Šokčić (1962.) dugogodišnji je trgovac, koji je neposredno po završetku srednje trgovačke škole započeo svoju već gotovo tri desetljeća dugu karijeru »čovjeka iza pulta«, koji je zahvaljujući zanimanju koje je odabrao, uvijek na dispoziciji brojnim mušterijama. Bilo u djelatnosti prehrambenih proizvoda ili elektro materijala, s kojima trenutno radi u trgovini rasvjete i elektro opreme »Light electric«. Uz svakodnevne obveze na poslu, Mirko u trenucima slobodnog vremena očitava brojila električne energije, dok jednom mjesečno aktivno sudjeluje u radu

zajednice »Vikendaša«, udruge koja se bavi razmjenom iskustava iz obiteljskoga života.

► **O kakvoj se zapravo zajednici radi i otkada »Vikendaši« djeluju u svom plemenitom cilju?**

U pitanju je zajednica bračnih parova, nastala još davne 1976. godine u Hrvatskoj, a koja je svoju subotičku podružnicu dobila 2003. godine, u kojoj aktivno sudjeluje dvadesetak parova. »Vikendaši« se jednom mjesečno sastaju na župi u Aleksandrovu, gdje u ugodnom razgovoru u dogovoreni dan vikenda (obično petak ili subotu, već po mogućnosti većine) pokušavaju razgovorom rješavati određene

situacije iz svakodnevnoga obiteljskoga života i razmjenom osobnih iskustava, poboljšati ga.

► **Što je glavni uvjet za pristupanje ovoj specifičnoj zajednici?**

Parovi koji bi se željeli uključiti u rad zajednice moraju biti najmanje pet godina u braku koji je sklopljen u Crkvi, a prijam u članstvo obavlja se svake jeseni.

► **Možete li nam ispričati, jasno bez navođenja imena, neki primjer djelotvornog rješavanja određene bračne situacije u neposrednom radu »Vikendaša«?**

Svojevremeno se dogodila situacija u jednoj obitelji, kada se kćer iznenadno vratila jedne nedjelje sa studija i nezadovoljna kvalitetom ručka napravila scenu svojim zatečenim roditeljima. Tema diskusije je bila najbolji način postupanja u sličnoj situaciji. Zajednički stav većine članova zajednice bio je da se u takovoj situaciji treba pričekati barem petnaest minuta, vrijeme potrebno za stišavanje napetosti i potom mirnim putem ukazati djetetu na pogrešnost ovakvog istupa, te obrazložiti zbog čega je do cijele situacije (ručak) i došlo (iznenadni dolazak) bez nepotrebnog »dolijevanja ulja na vatru«.

► **Pomaže li Vam osobno trgovačko iskustvo i višegodišnji neposredni kontakt s brojnim ljudima?**

Uz neosporno dugi niz godina trgovačkog staža i iskustvo u radu s ljudima, dugogodišnji brak sa suprugom *Marinom* u kojemu imamo troje djece, stariju kćer *Ivanu* i blizance *Ivu* i *Mariju*, osobito mi pomaže u djelotvornijem, aktivnijem zalaganju u radu naše zajednice. ■

Trgovački staž

Za protekla nepuna tri desetljeća rada u trgovini, radio sam prvo u »Mocci«, desertnoj prodavaonici na subotičkom Korzu, potom sam godinama bio zaposlen u »Trgoprometu«, »Zsolnai galeriji«, »MT prometu« i trenutačno sam zaposlen u »Light electricu«, prodavaonici rasvjete i elektro opreme.

Veliki derbiji (gotovo) bez Hrvata

Vikend »mega« nogometa

Najveći susreti španjolskoga, talijanskoga i škotskoga nacionalnoga šampionata obilježili su proteklu subotu i nedjelju

Piše: Dražen Prčić

Zahvaljujući ulasku *Dade Prše* u 74. minuti »Old Firma«, inače 374. susretu dva najveća škotska nogometna kluba Galzgow Rangersa i Celtica, hrvatski je nogomet i ovoga puta imao, barem jednoga, predstavnika u najvećim i najatraktivnijim utakmicama nacionalnih prvenstava diljem Europe. Jer, u subotu navečer igran je »El clasico« na Camp Nou između domaće Barcelone i Real Madrida, dok je nedjeljno popodne »ukrasio« milanski sudar Intera i Milana.

CELTIC – GLAZGOW RANGERS 0-1

Unatoč minimalnoj pobjedi, u pravom smislu »pirovoj«, Rangersi *Dade Prše* ostali su i dalje na nenadoknadivoj razlici od -16 poena iza Celtica, neprikosnovenoga lidera škotskog šampionata. Mala utjeha za sve rezultatske propuste ove sezone je slatki trijumf na gostujućem travnjaku najljepšeg rivala, pogotkom *Ehiogua*, a posljednjih dvadeset minuta nekadašnjeg topnika hrvatske reprezentacije iznimno su važni za nastavak kontinuiteta sudjelovanja hrvatskih nogometaša na velikoj europskoj sceni, obzirom kako na ostala dva mega derbija nije bilo više niti jednoga.

INTER – MILAN 2-1

Furiozni lider talijanske Seria A, milanski Inter svladao je minimalnom pobjedom prvoga susjeda i najvećeg rivala AC Milan

i potvrdio kako je ova sezona i scudetto definitivno u »crno-plavoj« boji. *Dario Šimić* »odgledao« je cijeli derbi s klupe za pričuve, te ovoga puta ostavio hrvatski nogomet bez predstavnika u jednom od najvećih talijanskih klupskih duela. Pobjedu »neroazzurima« donijeli su Cruz i

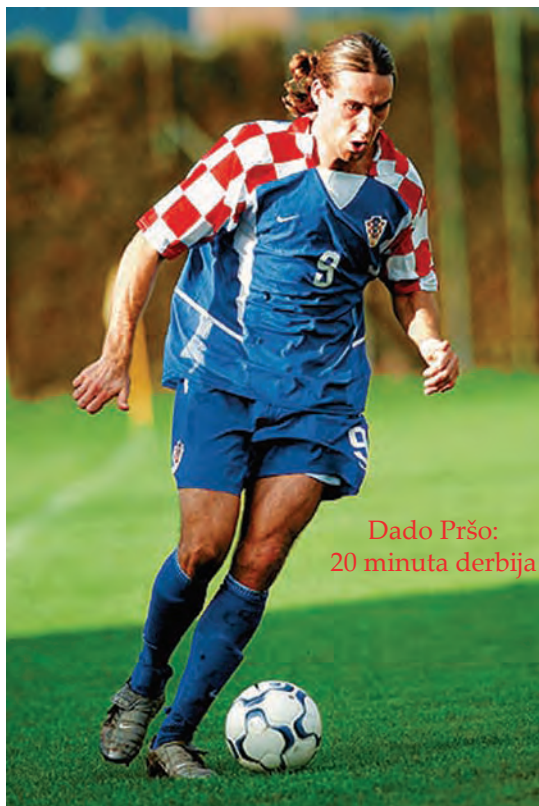
Ibrahimović, dok je počasni zgoditak za »rossonere« postigao *Ronaldo*, zanimljivo nekadašnji igrač Intera.

BARCELONA – REAL MADRID 3-3

Ipak, susret nad susretima protekloga vikenda odigran je u subotu navečer pred 100.000 gledatelja u glavnome gradu Katalonije. Real je tri puta vodio, golovima *Van Nistelrooya* i *Ramosa*, ali je hattrickom *Mesija*, »Barca« igrajući cijelo drugo poluvrijeme s igračem manje, uspjela ostati neporažena na svom travnjaku. U ovom susretu nije bilo niti šanse za pojavljivanje nekog hrvatskog igrača obzirom kako niti jedan nije registriran za neki od dva najveća španjolska kluba.

VELIKI DERBIJI BEZ HRVATSKIH NOGOMETASA:

Vratimo li se u bližu ili nešto dalju prošlost, sjetit ćemo se velikih hrvatskih nogometaša koji su svojom kvalitetom uveličavali naj-

Dado Pršo:
20 minuta derbija

Dario Šimić pogled s klupe

veće europske klupske susrete. *Zvone Boban* je godinama igrao i znao rješavati derbije u majici Milana, *Dario Šimić* je čak nastupao u obje majice (Inter i Milan), *Robi Prosinečki* je, također, jedan od nekolicine svjetskih matadora koji su u najvećem španjolskome derbiju oblačili Barcin i Realov dres, o Davoru Šukeru i njegovim nastupima u velikom derbiju u majici Reala još uvijek se pričaju priče...

Nažalost, sve je to dio prošloga vremena i velikih hrvatskih imena na velikoj nogometnoj klupskoj sceni. Danas je, eto, neka druga priča. Hrvatski reprezentativci igraju u manjim klubovima i slabijim ligama (Ukrajina, Rusija, Belgija...), i nemamo ih prilike vidjeti u najvećim »nogometnim slasticama«. Ipak, zahvaljujući Prši, pa makar i na dvadeset minuta, tradicija je nastavljena...

Četvrtfinale Champions leaguea

U susretima 8 najboljih europskih momčadi sastat će se: Milan – Bayern, PSV – Liverpool, Roma – Manchester United i Chelsea – Valencia. Jedinu hrvatski nogometaš na velikoj sceni ostaje *Dario Šimić*, obrambeni igrač Milana.

Davor Prčić, hokejaš na travi

Veliki uspjeh i neizvjesna budućnost

Akutna besparica uveliko prijeti ovom trofejnom sportu, no unatoč svemu hokejaši »Elektrovojvodine« uspjeli su se plasirati u viši euro rang

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Davor Prčić, kapetan »Elektrovojvodine« u društvu svojih suigrača

Prije nekoliko tjedana hokejaši na travi »Elektrovojvodine« zabilježili su veliki uspjeh pobjedom na turniru u dvoranskom hokeju europske C2 skupine i plasmanom u viši rang (C1) klupskoga natjecanja staroga kontinenta. Na svom parketu, u subotičkoj Dvorani sportova, »električari« su u odlučujućem susretu svladali rivale iz Finske i potvrdili kako se u glavnom gradu sjeverne Bačke još uvijek igra kvalitetan hokej, bilo na parketu, bilo na travi. O ovom lijepom sportskom uspjehu, te aktualnom trenutku ovoga sporta na našim prostorima porazgovarao smo s *Davorom Prčićem* (1977.), kapetanom momčadi HK »Elektrovojvodine«.

► Prije svega, za manje upućene čitatelje, pojasnite razliku između hokeja na travi i dvoranskog natjecanja u istome sportu?

Osim naravno podloge, u dvorani se igra na parketu, glavna razlika se ogleda u dvije stvari. Prvo, u dvorani igra znatno manji broj igrača (5+1), dok vani na travi igra deset igrača plus vratar. Drugo, u dvorani nema auta, jer se igra tzv. mandinera i automatski igra postaje znatno brža, što opet doprinosi većem broju zgoditaka

i atraktivnijem doživljaju za gledatelje.

► Subotica je oduvijek bila glavni centar kvalitete hokeja na travi, pamtimo dugogodišnju vladavinu »Zorka Slavice« u vremenima stare zajedničke države. Danas je Vaša momčad »Elektrovojvodina« svojevrsan nastavljač te uspješne tradicije, o čemu najbolje govori i nedavni uspjeh osvajanja prvog mjesta u C2 skupini dvoranskog šampionata Europe.

Veliki dio naše momčadi nastao je dolaskom igrača iz nekadašnje Zorka Slavice, koja je prestala s postojanjem, u kojoj sam i ja počeo svoje prve hokejaške korake. Glede same kvalitete, ona je oduvijek krasila subotičke prostore, ali nažalost akutni nedostatak financijskih sredstava uvjetovao je brojne organizacijske probleme, što se odrazilo u konačnici i na sportske rezultate. Pobjedom na turniru, kojemu smo bili domaćini u Dvorani sportova, u kojoj inače nemamo ni jedan trening tijekom tjedna, uspjeli smo dokazati kako imamo kvalitetu i za viši rang europskoga klupskoga natjecanja u dvoranskom hokeju.

► Kako je uopće došlo do Vašega sportskoga

opredjeljenja za hokej na travi, a ne za recimo neki uvjetno rečeno atraktivniji sport?

Hokej nije bio moj prvi izbor, već košarka koju sam trenirao četiri godine u »Spartaku«, ali je nekako pod očevim utjecajem (otac Stipan je bio član one slavne generacije Zorka Slavice op. a) palica nadvladala loptu i obruče. S ozbiljnim treniranjem počeo sam negdje u četrnaestoj godini, igrajući prvo u juniorskom sastavu, a poslije nekoliko godina »upao« sam u prvi tim Zorka Slavice.

► Danas igrate u obrani, dok ste u »mlađim« danima igrali na poziciji najisturenijeg navalnog igrača. Kako je došlo do ove formacijske transformacije?

Počeo sam igrati na mjestu centarfora i reći ću u šali kako od lošeg centarfora postaje na koncu odličan bek, ali na mjestu obrambenog igrača sam počeo igrati tek od ove godine, igrom slučaja, jer su neki momci napustili aktivno bavljenje hokejom i za potrebe momčadi prekomandiran sam u posljednju liniju.

► Postižete li i sada golove, iako se ste prilično udaljeni od protivničkoga vratara?

Istina dosta rjeđe nego prije, ali dogodi se, jer je posebice dvoranski hokej znatno brži i dinamičniji, pomalo nalik malom nogometu i češće su situacije za pogodak u kojima sudjeluju gotovo svi igrači momčadi.

► Kakvi su daljnji planovi HK »Elektrovojvodina« i kako ocjenjujete perspektivu ovoga atraktivnoga sporta na ovdašnjim prostorima?

Poslije ovoga uspjeha u dvorani, mi nastavljamo pripreme za skorašnji izlazak vani, na travu, gdje nas također očekuje nastup na C2 turniru u hokeju na travi (Atena), potom i susreti državnoga šampionata u kojemu je, zbog loše financijske situacije, svake godine sve manje momčadi. Glede perspektive, ona je prilično neizvjesna, jer zbog akutnog nedostatka novca ovaj sport sve više slabi na našim prostorima i veliko je pitanje njegove budućnosti. Što više reći, kada mi jedini nemamo niti jedan teren s vještačkom podlogom, na kojoj se igraju gotovo sva veća natjecanja. ■

[illegible]

Web site koji bi ste trebali svakako posjetiti

www.mojabastina.hr

Posjetom na stranice portala mojabastina.hr možete saznati više o svom podrijetlu, korijenima i mnogo čemu drugom u svezi očuvanja nacionalne kulturne baštine

U laskom čovječanstva u 21. stoljeće, u vrijeme tzv. atomskoga doba, sve manje se vodi računa o prošlim vremenima, običajima i kulturnom naslijeđu iz kojeg su se uopće radale suvremene, današnje generacije. Sve češći je slučaj da se vrlo bliski rodaci često puta uopće osobno poznaju, čak niti ne znaju za postojanje jedni drugih. O spomenu na daljnje pretke, poput recimo čukundjedova i baka, bez kojih nas danas ne bi niti bilo, da i ne govorimo. Za sve one koji bi željeli istražiti svoje korijene, upoznati se sa svojom daljnjom obitelji i precima koji su živjeli u nekim, danas već pomalo zaboravljenim vremenima, ovaj web portal pruža mogućnost za osobno istraživanje i samostalnu izradu obiteljskoga stabla. Na usluzi su raznovrsni »alati« i načini sastavljanja i uklapanja svih relevantnih podataka, uz detaljno pojašnjenu pomoć prilikom prikupljanja potrebitih informacija i povezivanja osoba za kojima se traga. Za ozbiljnije i kompleksnije potrage postroji i moderna tražilica

uz pomoć koje se može vršiti složeniji vid istraživačkog rada na željenoj materiji.

Na portalu postoje brojne zanimljive rubrike i linkovi, koji posjetitelju daju mogućnost profiliranog interesiranja za određenu, konkretnu granu vezanu uz ovu tematiku. Tako možete, primjerice, pokušati istražiti nešto više o porijeklu vašeg prezimena, naručivati željene podatke u svezi imena ili prezimena određenih osoba, postoji mogućnost genealoškog istraživanja, ali i mogućnost naručene izrade vašeg obiteljskog stabla od strane stručnih osoba.

Ukoliko ste ikad pomislili na potrebu stvaranja svog obiteljskoga stabla, ili biste željeli saznati nešto više o svojim bližim i daljnjim precima, web site mojabastina.hr je jamačno pravo mjesto za brojne odgovore na sva potencijalna pitanja.

D. P.

REGISTRACIJA VOZILA

DDOR NOVI SAD - a.d.o.

TEHNIČKI PREGLED

OSIGURANJE

REGISTRACIJA

ZELENI KARTON

Info telefon: 024/621-394

www.ddor.net

METALS BANKA

VISA

DinaCard

NA KREDIT DO 12 MESEČNIH RATA

KOMPLETNU USLUGU REGISTRACIJE VAŠEG VOZILA MOŽETE DOBITI NA ŠALTERIMA DDOR A NA SLEDEĆIM PUNKTOVIMA TEHNIČKOG PREGLEDA

* Interped 622-107 * SMB Mehanizacija i transport 566-038 * AUTOMOTOKLUB 555-740

* JP Suboticatrans 541-948 * Grgo Bravar 566-220 * Servis Auto, Čantavir 763-207 * Senna d.o.o. Hajdukovo 758-029;

* Dinamoremont 523-561 * AMK, Kanjiža 874-040 * EURO COOP, Kanjiža 876-720

PETAK
16.3.2007.

06.45 - TV raspored
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska)
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Tjedan frankofonije: Transports Amoureux, dokumentarni film
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Među nama, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.10 - Zakon ljubavi, serija
15.00 - Vijesti prijevod za gluhe
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Znanstvena petica
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.45 - Znanstvene vijesti
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Ludo krstarenje, film
21.45 - Vijesti
21.55 - Emisija opće prakse
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Soul Survivors, film
00.40 - Silicon Towers, film
02.10 - Avion za zabavu, američki film
03.30 - M.A.S.H. 7.
03.55 - Melbourne: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Australije, prijenos
05.15 - Zakon ljubavi, serija
06.05 - Svijet prema Jimu 4., humoristična serija
06.25 - Znanstvena petica
06.50 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - NULTI SAT
09.35 - 10 minuta
09.55 - Navrh jezika
10.20 - Crtani film
10.25 - Nisu krive koale, serija za mlade
10.55 - Mali titani, crtana serija
11.20 - Mali titani, crtana serija
11.45 - Moj pas i ja, američki film za djecu
13.15 - Vijesti na Drugom
13.20 - Tjedan frankofonije: Gospodica Gigi, francuski film

15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Bitange i princeze 3., serija
16.45 - Bez oduševljenja, molim 3. - humoristična serija
17.05 - Ponovno slavna, humoristična serija
17.35 - Život je lijep
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - Svijet prema Jimu 4.
19.45 - M.A.S.H. 7.
20.15 - Genijalci
20.50 - Naši i Vaši, serija
21.25 - Vijesti na Drugom
21.40 - Umrstva u Midsomeru 10., serija
23.20 - Karlovačko Live, snimka koncerta
00.15 - Ponovno slavna
00.40 - Bez oduševljenja, molim 3.
01.00 - Pregled programa za subotu

07.00 Kockice, crtana serija
07.20 Priče iz vrta, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 U sedmom nebu, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Kontakt, talk show
12.00 Vijesti
12.20 Svi vole Raymonda
13.20 Večernja škola - Praksa
14.00 Vrtlarova kći, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.05 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Oluja, serija
18.10 Sekunde do katastrofe, dokumentarna serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Cimmer fraj, serija
21.10 Špijunska igra, film
22.50 Vijesti Nove TV
23.00 Seinfeld, serija
23.30 National geographic report
23.30 Opasni oglaš, igrani film
01.20 JAG, serija
02.50 Istraga, kriminalistički magazin
03.10 Kraj programa

06.50 Fifi i cvjetno društvo
07.05 Medvjedića dobra srca
07.30 Deseta policijska, (R)

08.25 Princ iz Bel- Aira, (R)
08.50 Puna kuća, (R)
09.20 Pod istim krovom, (R)
09.45 Bračne vode, (R)
10.15 Roseanne
10.40 Sudnica, show (R)
11.40 Vijesti
11.50 Eksploziv, magazin (R)
12.15 Zabranjena ljubav, (R)
12.45 Amerika, telenovela (dvije epizode)
14.30 Deseta policijska
15.25 Princ iz Bel- Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.50 Sam svoj majstor, humoristična seija
17.20 Bračne vode, humoristična seija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Fear Factor, show
21.00 Showtime, igrani film
22.35 U zmajevom gnijezdu, igrani film, hongkongški
00.25 Vijesti
00.35 Prekinuto mladost, igrani film, drama
02.40 Patriot, igrani film, povijesna ratna drama (R)

SUBOTA
17.3.2007.

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Vijesti
09.00 - Velike filmske zvijezde: Mireille Darc
09.30 - Portret Jennie, film
10.55 - Vijesti iz kulture
11.05 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.10 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.30 - Vijesti
14.45 - Oprah Show
15.35 - Reporter: Priručnik za revoluciju
16.45 - Vijesti
17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.40 - Divlji Karibi: Grebeni i olupine
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Kazalište u kući, TV serija
20.50 - Smrtonosno oružje 2, američki film

22.45 - Vijesti dana
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Stanka, irsko-britanski film
00.50 - Lud za mambom, irsko-britanski film
02.20 - Ljupka Rita (Svetica zaštitnica beznadnih), francuski film
03.40 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
03.55 - Melbourne: Formula 1 za Veliku nagradu Australije, prijenos
06.05 - Velike filmske zvijezde: Mireille Darc
06.35 - Dvoboj strasti, serija

08.00 - TV vodič
08.10 - TV raspored
08.15 - Obični ljudi, serija
10.30 - Kućni ljubimci
11.05 - Briljanteen
11.55 - Direkt
12.25 - O.C. 3., serija
13.10 - Mjesec iznad Paradora, američki film
14.50 - Melbourne: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Australije, snimka
15.50 - Automagazin
16.25 - Ludo krstarenje, američki film
18.00 - Američka predsjednica, serija
18.45 - Post scriptum
19.26 - Svijet prema Jimu 4.
19.46 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
20.00 - Emisija
20.10 - Prijenos utakmice
22.05 - Emisija
22.45 - Sportske vijesti
22.55 - Snaga pravde, serija
23.40 - Obavještajci 3., serija
00.25 - Šaptačica duhovima, serija
01.05 - Pregled programa za nedjelju

06.00 Crna strijela, crtani film
06.50 Atom, crtana serija
07.10 Power Rangers S.P.D.
07.40 Bratz, crtana serija
08.00 Yu-gi-oh GX
08.50 Skijanje Lenzerheide: sl (ž), 1. vožnja, prijenos
09.50 Skijanje Lenzerheide: vsl (m), 1. vožnja, prijenos
10.50 SKI magazin
11.20 Skijanje Lenzerheide: sl (ž), 2. vožnja, prijenos
12.25 Skijanje Lenzerheide: vsl (m), 2. vožnja, prijenos

13.10 Goalissimo
13.40 Kviskoteka, kviz
14.50 Cimmer fraj, serija
15.30 Špijunska igra, film
17.10 Vijesti Nove TV
17.20 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Cimmer fraj, serija
20.40 Zuhra light show, zabavna emisija
21.40 Korak ispred, igrani film
23.30 Operacija Delta force 4, igrani film
01.10 Mornarički tuljani, film
03.00 Slike zločina, igrani film
04.20 Kraj programa

07.10 Nikola
07.35 Fifi i cvjetno društvo, (dvije epizode)
08.05 Trollz, crtana serija
08.30 Jagodica Bobica
08.55 SpužvaBob Skockani
09.20 Život kao takav, igrani film, drama
10.50 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
13.20 Vijesti uz ručak
13.30 Everwood
14.20 U dubini duše, film
16.00 S kojeg si ti planeta?, igrani film, komedija
17.45 Zvijezde Ekstra: Najseksi brinete, zabavna emisija
18.45 Vijesti
19.10 Žuta minuta
20.05 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
21.00 Showtime, igrani film, komedija
22.40 Sedam, igrani film, triler
00.45 Playboy: Vječna opsesija, igrani film, erotski
02.20 Lanac zapovijedanja, igrani film, akcijski triler (R)
03.55 U zmajevom gnijezdu, igrani film, hongkongški (R)

NEDJELJA
18.3.2007.

07.20 - TV raspored
07.25 - TV kalendar
07.35 - Lucky Luke: Balada o Daltonima, francuski animirani film
09.00 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha
09.25 - Lilo i Stitch, crtana serija

09.50 - Vijesti
10.05 - Inspektor Morse, serija
12.00 - Dnevnik
12.25 - Mali savjeti za poljoprivrednike, emisija pod pokroviteljstvom
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Vijesti
15.20 - Planet Zemlja 2: Plitka mora, dokumentarna serija
16.15 - Jelovnici izgubljenog vremena
16.35 - Život s cvijećem
17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.40 - Arthur, američki film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Što je muškarac bez brkova, TV serija
21.55 - Shpitzza
22.45 - Lica nacije
23.43 - Vijesti
23.55 - Vijesti iz kulture
00.05 - Sjever i jug, serija
01.40 - Vijesti dana
01.45 - 24 (5.), serija
02.25 - 24 (5.), serija
03.05 - Planet Zemlja 2.: Plitka mora, dokumentarna serija
03.55 - Opera Box
04.25 - Plodovi zemlje
05.15 - Nedjeljom u dva
06.15 - Split: More

08.00 - TV vodič
08.20 - TV raspored
08.25 - Obični ljudi, serija
09.55 - TV raspored
10.00 - Opera Box
10.30 - Vijesti iz kulture
10.40 - Skica za portret
10.50 - Biblija
11.00 - Vugrovec: Misa, prijenos
12.00 - Sjever i jug, serija
13.35 - Mir i dobro
14.05 - Film
15.25 - Melbourne: Formula 1 za Veliku nagradu Australije, snimka
16.55 - Rukomet, PH: Pipo IPC - Croatia osiguranje Zagreb, prijenos
18.30 - Arena
19.30 - Magazin nogometne Lige prvaka
20.05 - Muriel se udaje, australsko-francuski film
21.50 - 24 (5.), serija
22.35 - 24 (5.), serija
23.20 - Sportske vijesti
23.30 - Evergreen: Sredite Cartera, britanski film

01.20 - Pregled programa za ponedjeljak

05.50 Crna strijela, crtani film
06.40 Atom, crtana serija
07.00 Power Rangers S.P.D., serija
07.20 Bratz, crtana serija
07.50 Yu-gi-oh GX, crtana serija
08.40 National geographic report:
08.40 SKI nova
08.50 Skijanje Lenzerheide: sl m, 1. vožnja, prijenos
09.50 Skijanje Lenzerheide: vsl ž, 1. vožnja, prijenos
10.50 SKI nova
10.50 SKI magazin
11.20 SKI nova
11.20 Skijanje Lenzerheide: sl m, 2. vožnja, prijenos
12.20 Skijanje Lenzerheide: vsl ž, 2. vožnja, prijenos
13.20 SKI nova
13.30 Automotiv, auto moto magazin
14.00 Navigator, nautički magazin
14.30 Cimmer fraj, serija
15.10 Naša mala klinika, serija
16.10 Vijesti Nove TV
16.20 Korak ispred, igrani film
18.10 Epicentar, talk show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, humoristično show
21.00 Američka pita na Haroldov i Kumarov način, igrani film
22.40 Red Carpet, zabavna emisija
23.40 Savršena žena, igrani film
01.10 Jaguar, igrani film
02.40 Američka pita na Haroldov i Kumarov način, igrani film
04.10 Zuhra light show, zabavna emisija
05.10 Kraj programa

07.15 Lud za tobom, humoristična serija
07.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (tri epizode)
08.30 Looney tunes, crtana serija
08.55 Jagodica Bobica, crtana serija
09.20 SpužvaBob Skockani, crtana serija
09.45 Cijena savjesti, dramska serija

10.35 Jednom lopov, akcijska serija
11.25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
12.35 Dvornikovi, humoristična serija (R)
13.40 Vijesti uz ručak
13.50 Bibin svijet, humoristična serija (R)
14.35 Sljedbenik, igrani film
16.25 Showtime, igrani film, komedija (R)
18.05 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti
19.10 Salto, zabavna emisija
20.05 Policijska patrola, dokumentarna sapunica
20.50 CSI, kriminalistička serija
21.45 Dani straha, triler serija
22.35 FBI: Istraga, serija
23.25 Novi forenzičari, serija
00.15 Tajne sudske medicine, dokumentarno-kriminalistička serija
01.05 Sedam, igrani film, triler (R)
03.10 Playboy: Vječna opsesija, igrani film, erotski (R)

**PONEDJELJAK
19.3.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Tjedan frankofonije: Velike pivnice
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Riječ i život, religijski program
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.05 - Zakon ljubavi, serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Eko zona
16.35 - Život uživo
17.40 - Vijesti
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Hrvatski film
21.35 - Otvoreno (+Vijesti)
22.30 - Vijesti iz kulture
22.40 - Na rubu znanosti: Bruno Gröning
23.45 - Vijesti dana
00.50 - Zakon ljubavi, serija
01.45 - CSI: Las Vegas 7., serija
02.30 - Svijet prema Jimu 4.
02.50 - M.A.S.H. 7.

03.15 - 24 (5.), serija
03.55 - 24 (5.), serija
04.35 - Tjedan frankofonije: Velike pivnice
05.30 - Eko zona
06.00 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Pročitani
09.55 - Kratki spoj
10.20 - Nisu krive koale, serija za mlade
10.50 - Mali titani, crtana serija
11.15 - Mali titani, crtana serija
11.35 - Arthur, američki film
13.10 - Vijesti na Drugom
13.15 - Inspektor Morse, serija
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Kazalište u kući
16.45 - Pričeka jmo, humoristična serija za mlade
17.00 - Pričeka jmo, serija
17.15 - Ponovno slavna, humoristična serija
17.35 - Direkt
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - Svijet prema Jimu 4.
19.45 - M.A.S.H. 7.
20.15 - CSI: Las Vegas 7.
21.00 - Luda kuća 2., serija
21.45 - Vijesti na Drugom
22.00 - 24 (5.), serija
22.45 - 24 (5.), serija
23.25 - Pričeka jmo, serija
23.40 - Pričeka jmo, serija
23.55 - Ponovno slavna, humoristična serija
00.20 - Pregled programa za utorak

07.20 Priče iz vrta, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 U sedmom nebu, serija
09.00 Slučajni partneri, serija
10.00 Nova lova, TV igra
12.00 Vijesti
12.20 Svi vole Raymonda
13.20 Večernja škola - Praksa
14.00 Vrtlarova kći, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.15 Kontakt, talk show
19.15 Dnevnik Nove TV

20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Kućanice, serija
21.30 Uvod u anatomiju, serija
22.30 Vijesti Nove TV
22.40 Medicinska istraga, serija
23.30 Sex inspektori, serija
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Prvi radni dan, serija
01.40 Zabranjeno, igrani film
03.30 AG, serija
04.10 Medicinska istraga, serija
05.00 Red Carpet
05.50 Kraj programa

06.35 Fifi i cvjetno društvo
06.50 Medvjedići dobra srca
07.15 Deseta policijska, (R)
08.15 Princ iz Bel-Aira, (R)
08.40 Puna kuća, (R)
09.10 Pod istim krovom, (R)
09.35 Bračne vode, (R)
10.05 Roseanne
10.30 Sudnica, show (R)
11.30 Vijesti
11.35 Ekkluziv, magazin (R)
12.15 Zabranjena ljubav, (R)
12.45 Amerika, telenovela (2 epizode)
14.30 Deseta policijska
15.25 Princ iz Bel-Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.50 Sam svoj majstor
17.20 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Exploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 CSI: Miami
20.55 Dani straha, triler serija
21.45 Bez uzmaca, igrani film
23.20 Vijesti
23.35 Dani straha, triler serija (dvije epizode) (R)
01.10 FBI: Istraga, serija (R)
02.00 Novi forenzičari, serija (R)

**UTORAK
20.3.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.08 - Mali savjeti za poljoprivrednike, emisija pod pokroviteljstvom
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Tjedan frankofonije: Velike pivnice
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom

12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.10 - Zakon ljubavi, serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Potrošački kod
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.45 - Znanstvene vijesti
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Globalno sijelo
20.40 - Kontraplan
21.35 - Poslovni klub
22.10 - Otvoreno (+Vijesti)
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Potpis zločina, dokumentarna emisija
23.55 - Tjedan frankofonije: Jedan život, francuski film
01.25 - Zakon ljubavi, serija
02.15 - Dr. House 2., serija
02.55 - Svijet prema Jimu 4.
03.15 - M.A.S.H. 7.
03.40 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
03.55 - Potpis zločina
04.25 - Umnjak, znanstveni magazin
04.55 - Poslovni klub
05.25 - Potrošački kod
05.55 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Abeceda EU: F
09.55 - Promjene
10.20 - Crtani film
10.25 - Nisu krive koale, serija za mlade
10.55 - Mali titani, crtana serija
11.20 - Mali titani, crtana serija
11.40 - Povratak u Gayju, animirani film
13.10 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
13.25 - Vijesti na Drugom
13.30 - Tjedan frankofonije: Dosje Korzika, francuski film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Luda kuća 2., serija
16.45 - Pričekajmo, serija za mlade
17.00 - Pričekajmo, serija za mlade
17.15 - Ponovno slavna
17.35 - Umnjak, magazin
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom

18.55 - Večernja škola
19.25 - Svijet prema Jimu 4.
19.45 - M.A.S.H. 7.
20.15 - Pljusak, američki film
21.55 - Dr. House 2., serija
22.45 - Vijesti na Drugom
22.55 - Neugodno, jednog jutro - britanski film
00.30 - Pričekajmo
00.45 - Pričekajmo
01.00 - Ponovno slavna
01.25 - TV raspored za srijedu

07.20 Priče iz vrta, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 U sedmom nebu, serija
09.00 Kontakt, talk show
10.00 Nova lova, TV igra
12.00 Vijesti
12.20 Svi vole Raymonda
13.20 Večernja škola - Praksa
14.00 Vrtlarova kći, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.15 Kontakt, talk show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Naša mala klinika, serija
21.30 Savršen par, igrani film
23.10 Vijesti Nove TV
23.20 Medij, serija
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Taksist, serija
01.40 Loši dečki, igrani film
03.10 JAG, serija
03.50 Sex inspektori, serija
04.40 Medij, serija
05.20 Epicentar, talk show
06.20 Kraj programa

06.50 Fifi i cvjetno društvo
07.05 Medvjedići dobra srca
07.30 Deseta policijska, (R)
08.25 Princ iz Bel- Aira, (R)
08.50 Puna kuća, (R)
09.20 Pod istim krovom, (R)
09.45 Bračne vode, (R)
10.15 Roseanne
10.40 Sudnica, show (R)
11.40 Vijesti
11.50 Eksploziv, magazin (R)
12.15 Zabranjena ljubav, (R)
12.45 Amerika, telenovela
14.30 Deseta policijska
15.25 Princ iz Bel- Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.50 Sam svoj majstor
17.20 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv, magazin

19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Bibin svijet
20.40 Ljubav iz snova, film
22.25 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
23.15 Vijesti
23.30 Bez uzamaka, igrani film, akcijski (R)
01.00 CSI: Miami, (R)
01.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)

**SRIJEDA
21.3.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Tjedan frankofonije: Velike pivnice
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.10 - Zakon ljubavi, serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Glas domovine
16.35 - Život uživo
17.29 - Vijesti
17.39 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
17.45 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Obični ljudi, serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Piramida, zabavni program
21.10 - Sudski poziv
21.45 - Otvoreno (+Vijesti)
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Drugi format
23.45 - Vijesti dana
23.55 - Festivali filmovi: Do ludila... Nimalo!, francuski film
01.30 - Zakon ljubavi, serija
02.20 - Galactica 2., serija
03.05 - Svijet prema Jimu 4.
03.25 - M.A.S.H. 7.
03.50 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
04.05 - Glas domovine
04.35 - Drugi format
05.30 - Euromagazin
06.00 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored

07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Otokar
09.55 - Športerica
10.20 - Sjedinica Hrvatskog sabora, prijenos
13.20 - Vijesti na Drugom
13.25 - Tjedan frankofonije: Mali veliki Cezar, francuski film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Globalno sijelo
16.40 - Pričekajmo, serija
16.55 - Pričekajmo, serija
17.10 - Ponovno slavna, humoristična serija
17.35 - Euromagazin
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - Svijet prema Jimu 4.
19.45 - M.A.S.H. 7.
20.15 - Tragovi
22.00 - Galactica 2., serija
22.45 - Vijesti na Drugom
22.55 - Vatel, britansko-francuski film
00.48 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
00.50 - Pričekajmo, serija
01.05 - Pričekajmo, serija
01.20 - Ponovno slavna
01.45 - Pregled programa za četvrtak

07.20 Priče iz vrta, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 U sedmom nebu, serija
09.00 Kontakt, talk show
10.00 Nova lova, kviz
12.00 Vijesti
12.20 Svi vole Raymonda
13.20 Večernja škola - Praksa
14.00 Vrtlarova kći, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, talk show
18.15 Kontakt, talk show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Kviskoteka, kviz
21.40 U sridu, društveno politički magazin
22.50 Vijesti Nove TV
23.00 Novac, business magazin
23.20 Will i Grace, serija
23.50 Seinfeld, serija
00.20 Ništa zajedničko, serija
00.40 National geographic report: Tajna Hitlerove lubanje

00.50 Taksist, serija
01.40 Rat u okrugu Harlan, igrani film
03.20 JAG, serija
04.10 Will i Grace, serija
04.30 Ništa zajedničko, serija
05.00 U sridu, društveno politički magazin
06.00 Kraj programa

06.50 Fifi i cvjetno društvo
07.05 Medvjedići dobra srca
07.30 Deseta policijska, (R)
08.25 Princ iz Bel- Aira, (R)
08.50 Puna kuća, (R)
09.20 Pod istim krovom, (R)
09.45 Bračne vode, (R)
10.15 Roseanne
10.40 Sudnica, show (R)
11.40 Vijesti
11.50 Eksploziv, magazin (R)
12.15 Zabranjena ljubav
12.45 Amerika, telenovela
14.30 Deseta policijska
15.25 Princ iz Bel- Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.50 Sam svoj majstor
17.20 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Kosti, serija
20.55 Nestali, serija
21.50 Vatrene dečki
22.45 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
23.35 Vijesti
23.50 Fear Factor, show (R)
00.45 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
01.40 Ljubav iz snova, film, romantična komedija (R)

**ČETVRTAK
22.3.2007.**

06.45 - TV raspored
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Tjedan frankofonije: Velike pivnice
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Drugo mišljenje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.05 - Zakon ljubavi, serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Vesdin, dokumentarna emisija

16.35 - Život uživo
17.40 - Vijesti
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Brisani prostor
22.05 - Pola ure kulture
22.40 - Otvoreno
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Kad budem 64, film
01.20 - Vijesti dana
01.25 - Zakon ljubavi, serija
02.15 - CSI Miami 4., serija
03.00 - M.A.S.H. 7.
03.25 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
03.40 - Sasvim obični ljudi
04.10 - Vesdin
04.40 - Pola ure kulture
05.10 - Brisani prostor
06.00 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Glazbeceda
09.55 - Kokice
10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.25 - Vijesti na Drugom
13.30 - Tjedan frankofonije: Smijeh i kazna, film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Sudski poziv
16.40 - Pričekajmo, serija
16.55 - Pričekajmo, serija
17.10 - Ponovno slavna
17.35 - Sasvim obični ljudi: Depresija
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - Svijet prema Jimu 4.
19.45 - M.A.S.H. 7.
20.15 - CSI Miami 4., serija
21.00 - Bitange i princeze 3.
21.40 - Luka i igara
22.05 - Vijesti na Drugom
22.20 - Vrtoglavica 2
22.50 - Salinui chueok (Memories of Murder), južnokorejski film
00.55 - Pričekajmo, serija
01.10 - Pričekajmo, serija
01.25 - Ponovno slavna
01.50 - Pregled programa za petak

07.20 Priče iz vrta, crtana serija

07.40 Šaljivi kućni video
08.10 U sedmom nebu, serija
09.00 Kontakt, talk show
10.00 Nova lova - kviz
12.00 Vijesti
12.20 Svi vole Raymonda
13.20 Večernja škola - Praksa
14.00 Vrtlareva kći, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.15 Kontakt, talk show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Istraga, magazin
22.10 Vijesti Nove TV
22.10 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
23.10 Slijepa pravda, serija
00.00 Seinfeld, serija
00.30 Taksist, serija
01.20 Duh, igrani film
02.40 JAG, serija
04.00 Slijepa pravda, serija
04.45 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
05.35 Novac, business magazin
06.00 Kraj programa

06.50 Fifi i cvjetno društvo
07.05 Medvjedići dobra srca
07.30 Deseta policijska, (R)
08.25 Princ iz Bel- Aira, (R)
08.50 Puna kuća, (R)
09.20 Pod istim krovom, (R)
09.45 Bračne vode, (R)
10.15 Roseanne
10.40 Sudnica, show (R)
11.40 Vijesti
11.50 Eksploziv, magazin (R)
12.15 Zabranjena ljubav, (R)
12.45 Amerika, telenovela
14.30 Deseta policijska
15.25 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom, humoristična serija
16.50 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.20 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
21.10 Pakleni šund, igrani film
23.55 Zaboravljeni slučaj
00.45 Vijesti
01.00 Kost, serija (R)
01.55 Nestali, serija (R)
02.40 Vatrene dečki, serija (R)
03.30 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK

Emisija na hrvatskom jeziku »TV Tjednik« na programu YU ECO televizije emitira se petkom s početkom u 22,30 sati. Repriza je nedjeljom u 10,30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se srijedom na programu HRT1, u terminu od 16 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU

RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

19,00 - 19,30

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH

19,30 - 20,00

- Poetski predah
- Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom)
- Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba

(utorkom)

- Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom)
- Rock vremeplov (četvrtkom)
- Minute za jazz (petkom)
- Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

20,00 - 20,30

- Aktualije (ponedjeljkom)
- Gospodarski magazin (utorkom)
- Otvoreni studio (srijedom)
- Kultura četvrtkom (četvrtkom)
- U društvu s mladima (petkom)

20,30 - 21,00

- Ususret Europi (ponedjeljkom)
- Iz hrvatske povijesti (utorkom)
- Putokazi (srijedom)
- Iz hrvatske književne baštine (četvrtkom)
- Kamo za vikend (petkom)
- Blic vijesti i odjava programa (svim danima)

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 19,00 Najava programa, Vijesti dana
- 19,15 Vjerska emisija
- 20,00 Razgovor s povodom
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 19,00 Najava programa, Vijesti dana
- 19,10 Nedjeljni mozaik
- 19,50 Priča za laku noć - Dječja emisija
- 20,00 Ljudi nizine
- 20,35 Tjedni vodič
- 20,55 Odjava programa

Pretplatite se za tjednik »Hrvatska riječ«

Uskrsni popust

U vremenu do Uskrsa, najvećeg kršćanskog blagdana, te iza toga do 1. svibnja, NIU »Hrvatska riječ« daruje svoje pretplatnike popustom od 33 posto na cijenu tjednika. U razdoblju, dakle, od 2. ožujka do 1. svibnja 2007. godine, godišnja pretplata na tjednik »Hrvatska riječ« iznositi će 999 dinara, a polugodišnja 533 dinara. Godišnja pretplata za inozemstvo iznositi će 47 eura.

Svi oni pretplatnici, koji u navedenom razdoblju uplate iznos od 999, odnosno 533 dinara, odnosno 47 eura za inozemstvo, a od ranije im teče pretplata, osigurati će si redoviti prijem »Hrvatske riječi« u trajanju od novih godinu, odnosno pola godine dana, nakon isteka pretplate koja je u tijeku.

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci – 800 dinara
☒ 1 godina = 999
☐ 1 godina = 1.200 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 1 godina – 47 EUR

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam silje »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

SWIFT: VIBURS22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS ITL, SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,
 Od sljedećeg broja započinjemo s novom rubrikom malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
 A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
 POGREBNE OPREME
 PREVOZ I CEREMONIJAL
 SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

